

[Socialministeren]

Forslag til lov om ændring af lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender. (Den sociale og sundhedsmæssige planlægning).

(Lovforslag nr. L 107).

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med regeringens generelle bestræbelser for at forenkle og effektivisere arbejdet i den offentlige administration.

Der stilles forslag om ændring i lovens planlægningsbestemmelser med henblik på en effektivisering og afbureaukratisering af planlægningssystemet.

Gennem de foreslåede ændringer gives der mulighed for at fastsætte regler om en mere langsigtet planlægning og mere fleksible regler om revision af planerne, koordinering med andre sektorer samt en løbende udvidelse af planernes dækningsområde i det omfang, der viser sig praktisk mulighed herfor.

Hovedformålet med ændringerne er at skabe grundlag for at gøre planlægningen mere anvendelig end hidtil for den politiske beslutningsproces i den enkelte kommune og amtskommune og i forbindelse hermed at understøtte og fremme omstilling og nytænkning. Dette kan bl.a. ske gennem en væsentlig forenkling af det nuværende system.

Forslaget har ikke umiddelbart økonomiske og administrative konsekvenser, men på længere sigt vil et veludviklet og effektivt fungerende planlægningssystem føre til en mere hensigtsmæssig ressourceudnyttelse og derfor aflaste behovet for økonomiske ressourcer til området.

Med disse bemærkninger, og idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til folketingets velvillige behandling.

Rahbæk Møller (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven og lov om beskatning af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom. (Førstegangsoverdragelse af ejerlejligheder).

(Lovforslag nr. L 104).

Jeg skal i øvrigt henviser til lovforslagets tekst og de ledsagende bemærkninger.

Rahbæk Møller (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af reglerne for beskatning af udenlandsk indkomst i Danmark og for ophør af skattepligten til Danmark.

(Beslutningsforslag nr. B 50).

Jeg skal i øvrigt henviser til beslutningsforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager det.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 490

1) Til forsvarsministeren af:

Pelle Voigt (SF):

»Betyder den danske regerings fastholdelse af, at de amerikanske basefaciliteter på Grønland kun må anvendes til rent defensive formål, at Danmark er imod enhver inddragelse af de amerikanske baser på Grønland i de angrebssystemer, som i USA udvikles i henhold til den meget omdiskuterede counterforcestrategi, der sigter på at muliggøre et overraskelsesangreb på Sovjetunionen med atomvåben?«

Skriftlig begrundelse

I folketingets spørgetid 12. januar 1983 fastslog ministeren, at de amerikanske baser på Grønland fortsat kun skulle tjene defensive formål. I bogen »Grønland – Middelhavets perle«, red. Paul Claesson, forlaget Eirene, 1983, hævdes det, at visse af basefaciliteterne indgår som vigtige led i counterforcestrategiens angrebssystemer. Uanset ministerens benægtelse af dette er det væsentligt at få klart fastslået, at enhver nuværende eller fremtidig anvendelse af de amerikanske baser som led i counterforcestrategiens angrebssystemer vil være imod officiel dansk politik og i strid med baseaftalen fra 1951.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Må jeg med det samme give en utvetydig forsikring om, at heller ikke den nuværende regering ønsker Grønland inddraget i en offensiv strategi.

[Forsvarsministeren]

Jeg er ikke blind for, at varslings- og kommunikationssystemer kan hævdes at danne basis for beslutninger af offensiv karakter efter et angreb, men ingen kan hævde, at NATO lægger planer for angreb mod noget andet land. Dette er NATOs vedtagne strategi, som jo er velkendt.

Jeg vil derfor fastslå, at det i denne forbindelse alene står for hr. Pelle Voigts regning, at USA forbereder sig på at gennemføre et overraskelsesangreb.

Der er naturligvis løbende sket en udvikling i de forestillinger, man gør sig om atomvåbnens anvendelse. Pointen i den nyere strategi, der går under betegnelsen The countervailing Strategy of Defense, er fortsat at afholde en fjende fra et angreb. Afgørende herfor er, at USA efter et angreb mod de strategiske styrker er i stand til at slå igen, og at dette kan ske på en måde, der er afpasset efter angrebets omfang og karakter.

Filosofien er, at afskrækkelsen kun vil være effektiv, hvis enhver type angreb kan imødegås på det tilsvarende niveau. Denne udvikling af strategien indebærer, at der kan lægges større vægt på evnen til at ødelægge militære mål, og det er denne forskydning, der benævnes counterforcestrategien.

Men jeg må understrege, at denne evne til at svare fleksibelt igen både af USA og af Sovjet anses som en stabiliserende faktor.

Den primære opgave er, når vi nu engang ikke kan benægte atomvåbnens eksistens, at undgå ustabile situationer, hvor en af parterne fristes til at bruge sine a-våben.

Pelle Voigt (SF):

Jeg skal takke ministeren for det meget utvetydige svar, hvori ministeren gør det klart også over for den amerikanske regering, at anlæggene på Grønland ikke kan inddrages i udviklingen af en sådan strategi, som er nævnt i spørgsmålet, at anlæggene på Grønland altså ikke må anvendes til offensive formål i forbindelse med et første slag. Det er noget, man jo taler meget om, i øvrigt også i publikationer, som udgives af forsvarskommandoen, som f.eks. forsvarskommandoens publikation »Grønland og Polarområdet«, der netop kommer ind på disse spørgsmål, i øvrigt interessant nok netop i forbindelse med en omtale af disse anlæg på Grønland.

I spørgetiden sidst stillede jeg ministeren et spørgsmål, som jeg ikke fik klart besvaret, og som jeg gerne vil gentage i dag. Jeg vil gerne have at vide, om det er sådan, at den aftale, som i 1951 blev indgået mellem Danmark og USA omkring basefaciliteternes anvendelse, er udstyret med samtidige eller senere tilkomne hemmelige tillæg omkring anvendelsen af de basefaciliteter, som vi diskuterer her. Altså kort og godt: er aftalen fra 1951 det eneste grundlag, der regulerer anvendelsen af disse basefaciliteter, eller findes der herudover hemmelige aftaler, f.eks. omkring anlægget OL-5?

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Som jeg vist også sagde til hr. Pelle Voigt, da han rejste spørgsmålet sidste gang, er aftalen fra 1951 opretholdt med sin oprindelige ordlyd, og der er ikke siden sket nogen ændringer i aftalen, der forrykker det oprindelige grundlag, sådan som jeg også har skitseret det her i det svar, jeg tidligere gav Pelle Voigt.

Pelle Voigt (SF):

Nu har ministeren bekræftet, at aftalen er uændret, men det, jeg egentlig spørger om, er, om der eksisterer senere tillæg til aftalen, sådan som det bl.a. antydes stærkt af de fredsforskere, der netop har lavet en bog om anlæggene på Grønland. Hvis selve aftalen ikke er ændret, er der så senere kommet tillæg til aftalen, som har medført ændringer, eller tillæg i det hele taget?

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Jeg kan sige til hr. Pelle Voigt, at den oprindelige aftale står ved magt, og der er ikke siden hen sket tilføjelser eller ændringer eller tilsvarende, der forrykker noget i det oprindelige grundlag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 509**2) Til forsvarsministeren af:****Steen Folke (VS):**

»Findes der på eller i tilknytning til Thulebasen noget elektronisk anlæg, hvortil dansk personel, herunder den danske forbindelsesofficer, ikke har adgang, og findes der i

[Steen Folke]

tilknytning til basens operation amerikanske dokumenter, der er klassificeret sådan, at danske myndigheder ikke har adgang til at se dem?»

Skriftlig begrundelse

Ifølge bogen »Grønland – Middelhavets perle«, redigeret af Paul Claesson og udgivet på forlaget Eirene, findes der på Thulebasen et anlæg, »Operation Location Number 5«, forkortet OL-5, der fungerer som jordstation for USAs spionsatellitter. Ifølge en artikel i Politiken den 1. juni 1971 skulle danskere ikke på daværende tidspunkt have adgang til denne lokalitet, der ligger lidt fra selve basen (citeret i bogen s. 66). Det er af betydning at få oplyst, om dette er korrekt, og om det stadig forholder sig sådan. Men det er selvfølgelig et spørgsmål ikke kun om adgang til lokaliteter, men også om, hvorvidt danske militære myndigheder har adgang til de dokumenter, hvoraf det fremgår, i hvilken sammenhæng de forskellige elektroniske anlæg skal ses.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Må jeg slå fast, at den dansk-amerikanske overenskomst fra 1951 om forsvarsområderne på Grønland er indgået mellem to suveræne stater, der er medlemmer af den samme forsvarsalliance og derfor naturligvis også har en fælles interesse i Vestens forsvar, herunder også installationerne på Thule. Aftalens tekst fastslår utvetydigt, at den amerikanske kommanderende officer skal rådføre sig med den danske forbindelsesofficer i alle vigtige lokale anliggender, der berører danske interesser. I denne forbindelse er det vigtigt at understrege, at forbindelsesofficeren er medlem af staben på basen.

Som det sikkert vil være hr. Steen Folke bekendt, har man inden for alliancen forskellige sikkerhedsbestemmelser i omgangen med klassificeret materiel og dokumenter, og dette er naturligvis også gældende på Thulebasen. Men det afgørende er – og det er vigtigt for mig at understrege – at vi til stadighed har indblik i den overordnede strategi og de operative planer om materiellet til opfyldelse af denne strategi.

I denne forbindelse kan jeg også bekræfte, at den danske regering ikke bliver forholdt nogen relevante oplysninger.

Steen Folke (VS):

Nu vil jeg ikke acceptere uden videre, at der er en fælles interesse mellem Danmark og USA i en hvilken som helst form for militær udbygning, men lad det nu ligge.

Ministeren svarede, jeg havde nær sagt som sædvanlig, uden om det, jeg spurgte om. Jeg har faktisk spurgt ret præcist, om den danske forbindelsesofficer har adgang til samtlige elektroniske installationer, der findes på og i tilknytning til Thulebasen, og det drejer sig bl.a. om anlægget OL-5, men for den sags skyld også om andre anlæg.

Det må være muligt at svare ganske klart ja eller nej. Det er såmænd alt, hvad jeg ønsker i den forbindelse.

Så har jeg spurgt, om danske militære myndigheder har adgang til samtlige dokumenter i tilknytning til operation af basen, og dér siger ministeren igen nogle generelle ting og sådan noget, men svarer udenom. Jeg vil gerne have konkrete svar på det, jeg har spurgt om, og både mit første og mit næste spørgsmål kan besvares med ja eller nej – eller ved ikke, hvis det er det, der er sagen.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Som jeg sagde til hr. Steen Folke, findes der nogle forskellige klassificeringsbestemmelser, og det føler jeg i og for sig er en fuld besvarelse af det tillægsspørgsmål, hr. Steen Folke rejser. Det, der for os er det helt afgørende, er, at vi har en forbindelsesofficer, at vi har gode forbindelser til amerikanerne, og at vi har fuld indsigt i alt, hvad der vedrører overordnet planlægningsstrategi osv. osv., så at vi ikke fra dansk side har nogen som helst grund til at føle os utrygge og føle, at de aftaler, der er indgået, ikke bliver overholdt.

Steen Folke (VS):

Det er ret utroligt, at det skal være så svært at få et svar på konkrete spørgsmål. Det er selvfølgelig udmærket, at ministeren føler sig helt tryk og har helt tillid osv. til alt, hvad amerikanerne gør. Men jeg har stillet nogle konkrete spørgsmål om grundlaget for denne tryghed og tillid osv., og dér beder jeg om at få at vide, om den danske forbindelsesofficer har adgang til samtlige elektroniske anlæg, der findes på eller i tilknytning til Thulebasen, bl.a. anlægget OL-5, et anlæg,

[Steen Folke]

der efter sigende bruges som jordstation i forhold til amerikanske spionsatellitter.

Har den danske forbindelsesofficer adgang til dette anlæg? Det vil jeg gerne have at vide; det kan ikke være så frygtelig svært at svare på.

Tilsvarende omkring dokumenterne. De er klassificeret på forskellig måde, og der er generelle regler osv. Ja, ja, det ved jeg godt alt sammen. Spørgsmålet er, om danske myndigheder har fuld adgang til samtlige dokumenter, der har at gøre med operationen af Thulebasen, som jo formelt er et fælles dansk-amerikansk forsvarsområde. Hvad realiteterne så er, det er jo en anden snak.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Som sagt kan vi fra den danske regerings side få alle de oplysninger, vi ønsker. Som nævnt indgår også forbindelsesofficeren i staben; det er her, alle relevante drøftelser foregår. Der sker indberetning, og vi har ikke fra dansk side noget som helst grundlag for ikke at skulle have den opfattelse, at vi får alle oplysninger, som vi overhovedet er interesserede i.

Gert Petersen (SF):

...

Fjerde næstformand (Arentoft):

Mikrofonen skal lige være slået til.

Gert Petersen (SF):

Hvad behager?

Fjerde næstformand (Arentoft):

Mikrofonen er ikke slået til; så jeg vil bede hr. Gert Petersen gentage.

Gert Petersen (SF):

Det fungerer bedre nu. Formanden må undskylde, at ophidselsen greb mig, men ansvaret herfor påhviler ministeren, som åbenbart ikke behersker det danske sprog eller også taler udenom. Der er stillet to spørgsmål, som umådelig nemt lader sig besvare med et ja eller et nej. Det ene spørgsmål er: er der i tilknytning til Thulebasen noget elektronisk anlæg, hvortil dansk personel, herunder den danske forbindelsesofficer, ikke har adgang? Er der sådan noget? Ja eller nej. Er

der amerikanske dokumenter i tilknytning til basens operation, der er klassificeret sådan, at den samme danske forbindelsesofficer og danske myndigheder ikke har adgang til dem? Ja eller nej, så enkelt kan man svare, hvis man vil. Hvis man ikke vil, må vi andre drage konklusioner.

Pelle Voigt (SF):

Jeg vil også meget stærkt opfordre ministeren til at svare ja eller nej til spørgsmålet om, hvorvidt forbindelsesofficeren har adgang til disse anlæg, for hvis ministeren bliver ved med at snakke udenom og nægter at komme med et klart svar, er det kun muligt for os at drage én eneste konklusion, nemlig den, at forbindelsesofficeren ikke har adgang til anlægget. Det må jo være den eneste grund til at undvige en konkret besvarelse af spørgsmålet.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg må sige til hr. Pelle Voigt, at der skal være et spørgsmål i det, der bliver sagt. Der var ikke noget decideret spørgsmål.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Jeg vil først sige til hr. Gert Petersen, at det jo er et tungt ansvar for mig også at skulle forvalte hr. Gert Petersens ophidselse. Som jeg nævnte, findes der klassifikationsregler – det siger jo sådan set sig selv – men der findes ikke ting, som vi ikke fra dansk side kan få den fulde indsigt i, såfremt vi er interesserede i det, og som vi ikke løbende følger gennem vores deltagelse i stabsarbejdet deroppe.

Steen Folke (VS):

Ministeren svarer stadig udenom, og det må vi lade ligge; men det må vi nok vende tilbage til. Nu sagde han i sidste omgang, at der findes ikke informationer, som man ikke kan få fuld indsigt i, såfremt vi er interesserede i det. Det er måske nok en del af humlen ved denne sag. Spørgsmålet er nemlig, om de danske myndigheder, herunder det danske forsvarsministerium og den danske forsvarsminister, er tilstrækkelig interesserede i at få disse oplysninger. Én ting er, at muligheden eksisterer; hvis man ikke ville drømme om at benytte sig af denne mulighed, er vi jo lige vidt. Vi vil gerne have en sikkerhed for,

[Steen Folke]

at man ved, hvad der foregår. Ministeren siger nu, at vi har mulighed for at få informationer, hvis vi er interesserede i det. Gør ministeren brug af disse muligheder? Det kunne være det næste spørgsmål, vi skulle bore lidt videre i.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Som jeg nævnte, kan danske myndigheder få alle de oplysninger, vi er interesserede i. Heri ligger selvfølgelig også, at vi følger tæt, hvad der sker deroppe. Vi modtager, som jeg vist nævnte sidste gang, løbende indberetninger deroppefra. De indberetninger studerer vi selvfølgelig med interesse, og såfremt der er særlige problemer, drøfter vi dem og tager dem op. Det har der ikke været anledning til, og det har der ikke været grundlag for, så som sagt kan vi kun udtrykke fuld tilfredshed med det samarbejde, vi har omkring de dansk-amerikanske forsvarsforanstaltninger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 510

3) Til *forsvarsministeren* af:

Steen Folke (VS):

»Vil ministeren utvetydigt dementere, at der på Thulebasen i Grønland befinder sig elektroniske anlæg, hvis formål er at overføre ordrer til amerikanske strategiske bombefly om at gå til angreb med atomvåben?«

Skriftlig begrundelse

I spørgetiden den 12. januar 1983 stillede jeg i forbindelse med drøftelsen af spørgsmål nr. S 446 flere gange et nogenlunde enslydende spørgsmål til ministeren, men ministeren valgte at svare udenom. Dog sagde ministeren: »Påstanden om, at der findes elektroniske anlæg, der kan bruges til atomangreb på Sovjetunionen, er således ren spekulation.«

Denne spekulation er dog særdeles veldokumenteret i bogen »Grønland – Middelhavets perle« (redigeret af Paul Claesson), der netop er udkommet på forlaget Eirene. Her gøres der indgående rede for kommunikationsanlæggene »Giant Talk« og »Green Pine«, som begge er repræsenteret ved anlæg på Thulebasen, og det hævdes (s. 61), at »de to systemer er oprettet med det ene formål at

overføre den endelige ordre til de amerikanske strategiske bombefly om at gå til angreb«.

Forsvarsministeriet benægtede i første omgang ethvert kendskab til de nævnte anlæg. Dette fremgår af interviewet med kontorcheferne J. Wahl og K. D. Andersen bragt i Information den 6. januar 1983. Den 12. januar sagde forsvarsministeren ikke desto mindre: »Det er almindeligt kendt, at der i mange år på Thule har været en række varslings- og kommunikationssystemer, som der også henvises til i hr. Steen Folkes spørgsmål.« Ministeren sagde også, at installationerne er »blevet tilpasset den teknologiske udvikling«. Spørgsmålet er, om de ikke også er blevet tilpasset udviklingen i USAs atomstrategi. Det ville under alle omstændigheder lune med et utvetydigt dementi fra ministeren.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Jeg kan til hr. Steen Folkes spørgsmål oplyse, at der i omkring 20 år har været installeret varslings- og kommunikationsanlæg på Thule, og deres operative brug er ikke ændret gennem årene, og der forudses heller ingen ændringer i de kommende år.

Som det er almindeligt bekendt, er kommunikationssystemer normalt tovejs, og systemerne vil således kunne anvendes i en kontrolfunktion, hvilket i det konkrete tilfælde vil sige, at hvis der bliver iværksat et angreb mod Vesten, vil installationerne på Thule som andre kommunikationssystemer også kunne bruges til at videregive meddelelser til vestlige fly. Men som jeg klart har understreget også i mine tidligere besvarelser her, er det helt afgørende, at de anlæg, der er talt om, ikke inddrages i en offensiv strategi, ligesom anlæggenes oprindelige funktion som forsvarsanlæg er fastholdt gennem alle årene.

Steen Folke (VS):

Her var dog en bekræftelse af, at disse kommunikationsanlæg faktisk kan bruges til at formidle ordrer til f.eks. amerikanske bombefly om at gå til angreb med atomvåben, skal vi sige på Sovjetunionen. Det er altså muligt.

Nu har jeg forstået, at nogle af disse anlæg i hvert fald faktisk er envejsanlæg, envejskommunikationsanlæg, som alene har det formål at formidle sådanne ordrer. Nu sagde

[Steen Folke]

ministeren, at det var tovejskommunikationsanlæg.

Kan ministeren bekræfte, at et af anlæggene hedder »Giant Talk«, og at dette anlæg i øvrigt er ved at blive fornyet, og at den amerikanske kongres har bevilget penge til en fornyelse af dette? Ministeren forsikrer, at det ikke kan indgå i nogen form for offensiv strategi. Jeg forstår ikke, hvorfor ministeren har sin tillid hertil bortset fra den almindelige tillid til amerikanerne, uanset hvad de gør, men jeg kan ikke forstå, hvordan ministeren kan forsikre, at disse anlæg, som altså kan bruges til at formidle angrebsordrer til amerikanske fly, ikke kan bruges i offensivt øjemed. Må jeg få en forklaring på, hvorfor det er tilfældet?

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Nu tror jeg nok, at vi først og fremmest skal fastslå, at hr. Steen Folkes udgangspunkt og mit, når vi taler om samarbejde med USA, når vi taler om NATO-alliancen, er to helt forskellige udgangspunkter, og de spekulationer, hr. Steen Folke kommer med, må stå helt for hr. Steen Folkes egen regning. Jeg tror ikke, at hr. Steen Folke forventer, at jeg her skal gå ind i en detaljeret beskrivelse af de enkelte anlæg, der er tale om deroppe. Som sagt er der tale om, at NATO-alliancen bygger på en defensiv strategi. Det er det, der er det afgørende i denne sag.

Steen Folke (VS):

Jeg beklager, det er jo lidt trættende, når det er så svært at få konkrete svar. Jeg bad ikke om nogen detaljeret beskrivelse af de anlæg med alle hemmelige militære detaljer osv. Jeg spurgte såmænd i al enkelhed, om ministeren vidste, at et af disse anlæg er det såkaldte »Giant Talk«-anlæg, som den amerikanske kongres for ganske nylig har bevilget fornyelse af – netop en speciel, øremærket bevilling til en fornyelse på Thulebasen. Et anlæg, som altså har den funktion, at det skal fremsende kommandoordrer til amerikanske bombefly om at gå til angreb, og som, så vidt jeg er orienteret, alene har det formål. Ministeren svarer igen udenom og nægter at komme med detaljerede informationer og sådan noget. Jeg prøver bare at få at vide, om ministeren vil erkende så meget, som enhver kan læse i åbent eksisterende

amerikanske kilder om disse sager. Det er et forrygende hemmelighedskræmmeri, der kan foregå her, samtidig med at amerikanerne altså har en betydelig grad af åbenhed omkring disse ting. De synes ikke, de er så odiøse. De er måske knap så bekvemme for en dansk regering, og det er vel derfor, vi har alt det hemmelighedskræmmeri.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Jeg må sige til hr. Steen Folke: jeg føler ikke, der er noget hemmelighedskræmmeri, heller ikke fra min side. Jeg føler, at de spørgsmål, som hr. Steen Folke og også hr. Pelle Voigt har stillet, er blevet besvaret fuldt ud. Jeg tror nok, at en stor del af de ting, der kommer frem, og de misforståelser, som hr. Steen Folke jo også fremførte, bygger på vores forskellige udgangspunkter i holdning.

Som sagt har vi gennem mange år haft dette samarbejde; det har været et godt samarbejde. Vi har ikke nogen som helst grund til at begynde at dreje tingene, som hr. Steen Folke gør det, og tale om offensiv strategi osv. NATO-alliancen, det vestlige samarbejde, bygger på forsvar, på det defensive, og sådan vil det også vedblive, også når vi taler om forsvarsområderne i Grønland.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 478

4) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Albertsen (S):

»Hvilke initiativer agter ministeren at tage for at standse de stigende ulemper, som øl- og spiritussalget og nydelsen heraf i togene medfører for det store flertal af togpassagererne?«

Skriftlig begrundelse

Indførelse af øl- og spiritussalg fra togkioskerne har beklageligvis befordret et øget drikkeri i togene og heraf følgende ubehageligheder for de passagerer, som ikke indtager spiritus under togrejsen.

Mange ældre klager over øget uro, ødelæggelser af sæder i togene og andre ubehageligheder under togrejsen.

[Albertsen]

Ministeren burde nøje følge denne sag op og pålægge, at der fra DSBs ledelse udvises initiativer over for denne uheldige udvikling.

Albertsen (S):

Baggrunden for mit spørgsmål til ministeren er en række henvendelser fra borgere, der er totalt afhængige af den kollektive trafik og derfor selvfølgelig må være interesseret i, at de kan befinde sig vel i togene og ikke bliver generet af eventuelle ulemper fra andre passagerer. Det, der almindeligvis refereres til, er, at måske fortrinsvis unge mennesker, men også andre aldersgrupper ikke er så sikre i deres opførsel, som man må forvente, når man benytter kollektiv trafik. Man føler sig generet. Jeg har fået henvendelse endog fra flere mennesker, som på grund af de scener, de har oplevet, helt undlader at bruge den kollektive trafik på de særlige dage, hvor problemet måske er specielt udtalt, nemlig i weekender og i de sene aftentog. Jeg har også forstået på andre beretninger, at der er et stort antal tilfælde, hvor inventaret i togene bliver ødelagt, og hvor der sker forurenelser på anden vis.

Jeg synes, det vil være nærliggende at tænke sig, at trafikministeren i drøftelse med statsbanernes ledelse var opmærksom på denne udvikling og eventuelt tog nogle initiativer, som ville begrænse disse ulemper.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg synes, at det emne, som hr. Albertsen stiller spørgsmål om, er yderst relevant, men jeg er lidt ked af et par udtryk, der er brugt både i spørgsmålet og i den skriftlige begrundelse og også nu i den mundtlige. Spørgeren taler om stigende ulemper. Jeg har en statistik her, som jeg skal overrække hr. Albertsen om lidt, som viser, at der heldigvis ikke er tale om stigning i ulemperne. I den skriftlige begrundelse er det sagt, at ministeren burde – og nu sagde hr. Albertsen, at det ville være rart, hvis ministeren ville – være opmærksom på disse ting.

Det er ministeren og DSB i høj grad opmærksom på, og vi har været det hele tiden. Der foregår en løbende systematisk registrering både af, hvad man kan kalde direkte overfald på passagerer eller personale, og af det, som kommer ind under begrebet uro.

Denne statistik baserer sig på indberetning fra personale eller på klager fra de rejsende. Som sagt er der ikke stigning i de senere år i denne statistik.

Jeg kan oplyse, at DSB de sidste fem-seks år ikke har konstateret nogen stigende tendens. Antallet har været, når det drejer sig om lyntog og intercitytog og overdreven spiritusnydelse, 12–25 tilfælde pr. år.

Jeg kan oplyse, at vi holder et meget højt prisniveau i DSBs kiosker. Jeg kan give et par tal og sige, at en akvavit koster 20,90 kr., og at en almindelig flaske øl koster 13,25 kr. Til sammenligning tjener, at i folketingets samtlige tre udskænkingssteder koster en øl 11 kr. Der er altså tale om ret høje priser. Vi har for øvrigt for nylig fordoblet portionen af kaffe, som man får serveret for en pris af 6 kr., for ligesom at understrege, at det lønner sig at tage den kop kaffe.

Togpersonalet er naturligvis instrueret om at foretage det fornødne for at hindre eventuelt berusede personer i at genere medpassagerer. Der bliver selvfølgelig ikke serveret for sådanne, og vi indsætter ekstra togpersonale i de tog, som erfaringsmæssigt er ramt af uro.

Albertsen (S):

Jeg forstår, at ministeren synes, at alt dette er i den skønneste orden, og at der tilsyneladende ikke er problemer, når en statistik viser, at der er et faldende antal af klager.

Jeg tror ikke, at den samme optimisme gør sig gældende hos de mennesker, der er totalt afhængige af den kollektive trafik. Jeg tror heller ikke, at det er klaret alene ved en, må jeg sige forstandig prispolitik fra DSBs side i så henseende for i nogen grad at begrænse spiritussalget. Mange medbringer spiritus, når de skal benytte togene. Det er også det, der giver anledning til mange af problemerne. Jeg synes, det havde været mere tilfredsstillende, om ministeren ville være opmærksom på den alvor, der ligger bag ved de mange henvendelser, som han utvivlsomt også får på anden vis, og følge denne udvikling meget nøje og eventuelt være åben over for, at specielt personalet tog sig af disse problemer. Jeg håber, at det – dette til eftertanke – vil blive resultatet.

J. K. Hansen (S):

[J. K. Hansen]

Nu taler ministeren om det høje prisniveau, der er i togkioskerne. Det er jo sådan, at togkioskerne giver underskud, og det er den eneste forretning inden for dette område, der giver underskud. Jeg vil give ministeren ret i, at der er et højt prisniveau. Jeg vil spørge ministeren, om ikke ministeren er orienteret om eller klar over, at en del af den spiritus, der konsumeres i vore tog, medføres udefra, og at et højt prisniveau i togkioskerne kunne medføre, at der så medtages endnu mere spiritus udefra.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg ved ikke, hvor hr. Albertsen fik fra, at jeg ikke syntes, det var en alvorlig sag. Jeg startede faktisk mit svar med at sige det modsatte. Jeg gav eksempler på, at vi både via prispolitik, gennem indsættelse af ekstra personale og gennem nøje at følge tingene ved statistikker og indberetninger er helt opmærksomme på alvoren i denne sag; så det tjener altså ingen nytte at lade, som om jeg havde sagt det modsatte.

Må jeg sige til hr. J. K. Hansen, at jeg er opmærksom på, at megen spiritus medbringes, ganske nøjagtig som det var i den tid, da hr. J. K. Hansen var trafikminister. Der er ikke sket nogen ændring fra den tid, da hr. Risgaard Knudsen var trafikminister eller hr. J. K. Hansen var det, og det er gud ske lov – understreger jeg – ikke blevet forværret. Når jeg nu om et øjeblik – jeg har på grund af taletiden ikke tid til at læse statistikken op – afleverer den til hr. Albertsen, vil han se, at tilfælde af vold altså ikke finder sted en gang om måneden på samtlige danske tog. Derfor kan jeg ikke så godt sætte politi ind over for det, for det vil bare provokere. Uro er noget i størrelsesordenen tre gange om måneden. Selvfølgelig er enhver forbrydelse, enhver generen medpassagerer eller embedsmænd da alvorlige ting. Jeg har netop pointeret, at både DSB og ministeriet er helt opmærksomme på det, og vi gør alt, hvad der er menneskeligt muligt, for at undgå det. Men vi kan altså ikke sætte barnepiger hos togpassagerer, og jeg tror heller ikke, det lå i hr. J. K. Hansens bemærkninger, at vi skulle forbyde medbringelse af spiritus. Sikken en undersøgelsesvirksomhed, der så skulle sættes i gang! Men det er alvorligt, vi tager det alvorligt, og vi gør, hvad der bør gøres.

Albertsen (S):

Jeg er glad for, at ministeren understreger alvoren så kraftigt, som han gjorde det i sine sidste sætninger. Når ministeren er enig med hensyn til alvoren – det må jeg jo forstå den understregning er en bekræftelse af – er det nok en overvejelse værd at tage nogle initiativer. Jeg tror ikke, den nævnte statistik er dækkende for den problematik, der her er rejst. Jeg skal gerne sige, for at der ikke skal være nogen misforståelser, at jeg ikke har udtalt ønske om, at der skulle indkaldes politi. Jeg har bedt ministeren om at overveje, om eventuelt ekstra personale kunne følge denne udvikling af disse problemer specielt på de togtider, jeg nævnte indledningsvis.

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg undrer mig over den prispolitik, ministeren lægger for dagen. Jeg vil gerne spørge, om der er andre områder, hvor sortimentet i kioskerne er undergivet den samme behandling. I så fald mener jeg, at forbrugerne er dårligt stillede.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Det turde fremgå af den sidste bemærkning, at det er svært at gøre alle tilpas, men hvis fru Tove Lindbo Larsen har været til stede, fra spørgsmålet startede, vil hun vide, at jeg oplyste, at et stort bæger kaffe, te eller chokolade koster 6 kr. Mængden er blevet fordoblet i nyeste tid, så jeg tror ikke, forbrugerne har noget at klage over. Jeg plejer gennem årene at have glæde af at krydse klinger med hr. Albertsen, men det er altså ikke morsomt at diskutere med et menneske, der postulerer det umulige. Hr. Albertsen sagde i sin sidste bemærkning, at jeg i mine sidste sætninger i mit andet svar havde talt om alvoren. Det var i den allerførste sætning i mit første svar, og det var den første sætning i mit andet svar. Det kan altså ikke nytte at lade, som om andre ikke kan høre, hvad der bliver sagt. Jeg anmoder hr. Albertsen om at diskutere på et andet plan.

Albertsen (S):

Ethvert bidrag til inspiration vil altid være velkomment hos mig. Jeg forstår, at det måske i dette tilfælde ikke havde været så frygtelig velkomment hos ministeren. Når jeg i

[Albertsen]

min replik før sagde, at jeg glædede mig over den kraftige understregning af alvoren, er det, fordi jeg mente, at den indledende tone var knap så åben over for initiativ på dette felt. I den tone og ud fra den holdning beder jeg ministeren lytte til det, der blev sagt, og det ønske, der blev fremført.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

For klarheds skyld skal jeg bare også gentage den oplysning, jeg kom med, at vi indsætter ekstrapersonale i de specielt indsatte tog. Efter at jeg havde svaret det, opfordrede hr. Albertsen mig til at gøre det. Derfor må jeg gentage den oplysning, at det er, hvad vi gør.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 504

5) Til *ministeren for offentlige arbejder af:*

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at han har bevilget sig selv fribefordring med DSB på første klasse for resten af livet?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til DSBs personbefordringsreglement, hovedafsnit 4, rød side nr. 11, retselsblad gældende fra 1. januar 1983.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg har stillet dette spørgsmål til ministeren, fordi det af DSBs personbefordringsreglement, PR-rød, tillæg 123, med gyldighed fra 1. januar i år, fremgår, at der er indført en ny type frikort, de såkaldte røde frikort, som det i hvert tilfælde har været umuligt for mig at finde i det hidtil gældende personbefordringsreglement.

Jeg vil gerne læse op af det retselsblad, der hedder rød side nr. 11, og som uddyber hvid side nr. 13 i hovedafsnit 4 – det er jo etaten, vi snakker om. Der står:

»I efterfølgende bestemmelser til salgsstederne er kun omtalt de supplerende bestemmelser . . ., som gælder for netop dette afsnit. Herudover gælder de bestemmelser og principper i hovedafsnit 4 om kort, som efter deres natur kan komme til anvendelse. . .

I tilslutning til § 43 i lov om DSB har ministeren for offentlige arbejder fastsat følgende supplerende bestemmelser:

Fribefordring tilkommer nuværende og forhenværende

1. ministre
2. folketingsmedlemmer
3. medlemmer af EF-Parlamentet.«

Jeg kan ikke opfatte det anderledes, end at man nu har indført en ny type frikort, de såkaldte røde med guldtryk, der skal gælde for livstid, bl.a. for forhenværende ministre.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg synes, det er mægtig relevant, at folketingsmedlemmer har adgang til her i salen og altså i fuld offentlighed at stille spørgsmål om ting, de interesserer sig for, og jeg skal ikke kræve, at man først undersøger, om man egentlig har belæg for det spørgsmål, man i insinuerende form vil stille. Og jeg kan slet ikke have ansvar for fru Anne Grete Holmsgårds opfattelsesevne, men jeg kan oplyse, at den ordning, der gælder i dette øjeblik og også i morgen og i overmorgen, er en ordning, der skriver sig fra – skriv op! – 1954. Der er ikke af nogen minister for offentlige arbejder eller af DSB eller af folketinget, med hvem aftalen i sin tid er indgået, foretaget tilløb til ændringer, endsige foretaget ændringer, siden 1954. Når der er tale om et retselsblad, skyldes det udelukkende, at nogle i personalet hos DSB har ønsket disse regler præciseret, og da de altså har manglet tidligere, har man medtaget det. Men når der altså er tale om ministeren for offentlige arbejder, er det den minister, der var i 1954. Jeg havde egentlig sat mig for at undersøge, hvem det var, men det har jeg glemt at få gjort.

Jeg skal endvidere oplyse, at reglen er den, at folketingsmedlemmer beholder frikort under forudsætning af, at de har været medlemmer af folketinget i 12 år. For forhenværende ministre gælder samme regel, at hvis de har været medlemmer af folketinget i 12 år, beholder de frikort. Dog er der den forskel på nuværende og forhenværende medlemmer, at de nuværende har det grønne kort, medens de andre får det røde kort, og det er lidt ringere derved, at det ikke giver adgang til gratis bilbefordring, gratis sovevognsplads eller pladsbillet.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Men som sagt, reglen er fra 1954. Jeg og mine mange forgængere i årtierne bagud har ikke foretaget nogen ændring, og da ordningen i sin tid blev lavet, blev den forhandlet med folketingets præsidium, og den administreres af folketingets bureau.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg vil allerførst frabede mig, at ministeren siger, at jeg skulle have undersøgt sagen ordentligt i forvejen. Jeg har gennem henvendelse til DSB fået personbefordringsreglementet, og jeg kan stadig væk ikke opfatte det anderledes, når der står, at her kommer supplerende bestemmelser. Jeg har slået tilbage, og i det hvide rettelsesblad, det henfører til, nemlig hvid side 13 i hovedafsnit 4, står der: »reserveret til senere anvendelse«. Og så fremgår det altså, at den anvendelse, som nu træder i kraft pr. 1. januar, går på en fribefordring til nuværende og forhenværende ministre, og der er ikke i reglementet, som det er offentliggjort, og som det er blevet tilsendt mig, præciseret, at det skulle dreje sig om bestemte kategorier af ministre eller folketingsmedlemmer. Derfor stilles spørgsmålet.

Men så vil jeg da også godt sige, at ministeren har sagt nu, at dette kun gælder for medlemmer, der har været herinde i 12 år, og det kan man selvfølgelig mene gør det lidt mindre slemt, fordi det nok gør udbredelsen af disse røde frikort lidt mindre, idet der jo ikke er så mange, der overlever i 12 år herinde med den rotationshast, der er i øjeblikket.

Men for mig at se er det principielt lige så uanstændigt, at man har den type frynsegode, at på grund af, at personer har siddet herinde i 12 år, får de bevilget et frikort til DSB på første klasse for resten af livet. For jeg går ud fra, at det er et frikort for resten af livet, og jeg vil da gerne have, at ministeren bekræfter, at det er det, der er tilfældet.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg kan selvfølgelig bekræfte, at det, jeg har sagt i mit svar, er korrekt. Jeg har i øvrigt ikke sagt noget som helst om, at spørgeren skulle søge bedre oplysninger; jeg sagde tværtimod, at det kunne man tænke sig nogen ville gøre, og så havde man ikke haft behov for at få det svar, man fik her i dag.

Jeg har netop sagt, at det selvfølgelig står enhver frit for at lade være med det.

Men det er dog lige stift nok, at man, når man stiller et spørgsmål, og inden det er besvaret, og inden man har søgt det besvaret på anden måde, til et dagblad udtaler, at dette er lige et nummer for groft.

Jeg skal i øvrigt ikke tage stilling til, om det er slemt eller groft, som spørgeren altså siger. Jeg agter ikke at foreslå DSB eller folketinget at lave ændringer i disse regler, men hvis der skulle være en vilje i folketingets partier til at gøre det, kan de bare henvende sig til folketingets præsidium, og så vil DSB sikkert med glæde inddrage disse kort. Jeg – og jeg kan tilføje mit parti – vil ikke tage et initiativ i den retning. Jeg synes, det ville være tåbeligt.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Så vil jeg gerne have ministerens bekræftelse af, at det ikke af det hidtil gældende personbefordringsreglement fremgår, at der eksisterer et specielt rødt frikort til tidligere ministre og folketingsmedlemmer og medlemmer af EF-Parlamentet. Jeg har i hvert tilfælde ikke været i stand til at finde noget som helst, der omtaler det, og det burde der jo egentlig stå, eftersom det er retningslinjer, der går ud til de folk, der sidder og varetager arbejdsopgaverne med at kontrollere og billettere rundt omkring i DSBs system.

Desuden vil jeg gerne have et, om man så må sige, moralsk svar fra ministeren på, om han finder det anstændigt og rimeligt, at en regering, der i øvrigt opfordrer befolkningen til at spare på alle leder og kanter og pålægger den besparelser, er med til at godkende – for ministeren sagde jo, at han ikke ville tage initiativ til at ændre det – at ministre og tidligere folketingsmedlemmer kan få fribefordring på livstid med DSB, bare fordi de har siddet herinde i 12 år.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg kan jo ikke gøre for, at det ikke har kunnet findes i tidligere instrukser. Jeg skal da gerne, hvis spørgeren absolut ønsker det, gå i rette med tidligere generaldirektører for DSB siden 1954, fordi der ikke har været en sådan instruks. Det har der altså ikke været, og det kan jeg ikke græde andet end tørre

[Ministeren for offentlige arbejder]

tårer over. Nu har det været ønsket fra personalets side at få dette præciseret, og så er det blevet det, og det kunne have været opklaret ved en opringning.

Moralske svar giver jeg mig ikke meget af med. Jeg vil meget nødig være vogter af andre menneskers moral, jeg har travlt nok med min egen, og jeg vil ikke skamme mig over, hvis jeg efter at have været folketingsmedlem i 12 år skulle have et rødt frikort resten af de få år, jeg måtte have tilbage til den tid. Det koster ikke staten noget. Som spørgeren selv var inde på, er det jo ret få personer, der nogen sinde opnår det. Og så dette udtryk: »bare« fordi man har siddet her i 12 år! Jeg tager faktisk mit folketingsmandat så alvorligt, at jeg ikke vil omtale det som »bare« at sidde herinde i 12 år. Men det er efter enhvers opfattelse og temperament. Jeg tror ikke, det har noget særligt med moral at gøre. Lad os nu passe på ikke at blive alt for rørstrømske.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg kan da se, at det er en fornyelse, at ministeren ikke vil give sig af med moralske bedømmelser fremover, men jeg vil i hvert tilfælde gerne – som det første – have at vide, hvor mange der har fået udstedt et rødt frikort hidtil.

Og så vil jeg for det andet sige: jo, jeg siger »bare har siddet herinde«. Der er masser af andre mennesker rundt omkring i dette samfund, der har haft et job i 12 år, og de får i hvert tilfælde ikke denne lille ekstra belønning, dette lille frynsegode, som ministeren forsøger at forklejn det til, et frikort på første klasse til DSB resten af livet, og jeg kan ikke se, at de på nogen måde har gjort et mindre værdifuldt arbejde end de folk, der har siddet herinde i 12 år. Jeg fristes nærmere til at sige tværtimod.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg tager kun ordet igen, fordi der er stillet et konkret spørgsmål om, hvor mange af disse kort der findes. Det har jeg naturligvis ikke præsent, men måske vil spørgeren stille spørgsmålet gennem udvalget eller ved en opringning til mig, så skal jeg få det opklaret.

Der er intet nyt i, at jeg ikke taler moral for andre, det giver jeg mig ikke af med, og hvis jeg skulle være kommet til det ved et uheld, må jeg da bede om undskyldning for det, for det er ikke min opgave. Men det er jo ikke kun et spørgsmål til mig, det må være en anklage for dårlig moral hos folketingets flertal, for det er folketingets flertal, der har mulighed for at sige, at det ønsker vi ikke mere. Så er det en smal sag for DSB at inddrage det, men det vil jeg bare ikke deltage i.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 441**6) Til ministeren for Grønland af:****Lissa Mathiasen (S):**

»Hvad er det for handlinger, den socialdemokratiske Grønlandsminister har foretaget, som kan skabe uoverensstemmelser mellem den nuværende Grønlandsminister og formanden for Grønlands landsstyre?«

Skriftlig begrundelse

Grønlandsministeren udtalte til Aarhus Stiftstidende den 3. januar 1983: »Hvis der er uoverensstemmelser, skyldes det handlinger foretaget af min socialdemokratiske forgænger.« Og Grønlandsministeren peger på de problemer, der har været omkring rejfiskeriet ved Grønland.

Lissa Mathiasen (S):

Mit spørgsmål til Grønlandsministeren skal ses på baggrund af hans udtalelse til Aarhus Stiftstidende den 3. januar, hvori han siger, at hvis der er uoverensstemmelser mellem Grønlandsministeren og formanden for det grønlandske hjemmestyre, skyldes det den tidligere Grønlandsminister.

Jeg må konstatere, at Grønlandsministerens hukommelse åbenbart er meget kort, idet det var ham, der inden jul uden at få Grønlands landsstyres godkendelse bevilgede 200 t rejer ekstra til Danmark. Det skabte en forståelig utilfredshed i Grønland, og jeg synes, det er beskæmmende, at en minister i en sådan grad kaster ansvaret fra sig for sine handlinger.

Men på den baggrund er jeg ret uforstående over for ministerens udtalelser i avisen, og

[Lissa Mathiasen]

Jeg vil derfor bede ham besvare mit spørgsmål om, hvad det er for handlinger, den tidligere Grønlandsminister har foretaget.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Jeg er meget glad for, at spørgsmålet bliver stillet, fordi jeg nu får mulighed for – tror jeg da – at tilbagevise to ret stædige myter. Den ene myte er, at forholdet mellem landsstyret og mig skulle være dårligt. Det er i øjeblikket 14 timer siden landsstyreformand Jonathan Motzfeldt og jeg var sammen, og jeg mener, at vi har det ualmindelig glimrende sammen.

Den anden myte er de 200 t rejer. I samrådet den 9. december 1982, som var indkaldt af udvalget vedrørende Grønlandslove, har jeg punkt for punkt redegjort for forløbet i sagen vedrørende tildeling af rejkevota til danske fiskere i 1982.

Grønlands hjemmestyre accepterede i februar 1982, at 1.200 t rejer kunne fiskes af EF, heraf de 800 t til Danmark og 400 t til Frankrig. På dette tidspunkt, altså i februar, kendtes Kommissionens kvotaforslag for 1982 ikke. Da det fremkom i juni måned, afholdtes i Bruxelles den 21. juni et såkaldt high-level gruppemøde til gennemgang af kvotaforslaget. I den danske delegation deltog embedsmænd fra fiskeriministeriet repræsenterende den forrige regering, repræsentanter for ministeriet for Grønland samt en repræsentant for Grønlands hjemmestyre. Fiskeriministeriet ønskede her at afsætte 1.000 t rejer til Danmark ligesom i 1981, og dette accepteredes af den danske delegation, herunder også af hjemmestyrets repræsentant. En rapport fra det møde, som er i EF-dokument nr. 8102, gengiver det fra dansk side fremsatte krav.

Med baggrund i det, som altså var passeret i juni måned, har jeg den 26. november 1982 på fiskeriministeriets forespørgsel givet tilslutning til tildeling af de resterende 200 t. Jeg skal bemærke, at tilladelse til rejefiskeri gives af ministeren for Grønland efter forhandling med fiskeriministeren i henhold til bekendtgørelse nr. 21 af 15. januar 1980.

De udtalelser i Aarhuus Stiftstidende, fru Lissa Mathiasen henviser til, siger altså alene, at jeg har fulgt handlinger foretaget af den tidligere regering op.

Jeg ville være glad for, hvis myten hermed var aflivet.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil godt starte med at sige, at det er glædeligt, hvis vi her kan få bekræftet, at der ikke eksisterer noget dårligt forhold til det grønlandske hjemmestyre. Nu er det jo ikke os, der har sat den myte i omløb, det vil jeg gerne lige understrege.

Jeg tror ikke, der er nogen, der vil bestride, at det omtalte møde har været holdt i juni i Bruxelles, men til gengæld tror jeg heller ikke, der er nogen, der vil bestride, at det var et embedsmandsmøde, og derfor vil jeg da gerne bede Grønlandsministeren om klart at svare på, hvem det er, der har det politiske ansvar for de beslutninger, der træffes, og samtidig også på, hvem det er, der har ansvaret for kontakten til hjemmestyret.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Der er naturligvis ingen tvivl om, at det er ministeren, der har ansvaret. Jeg ved også, at det er min forgængers opfattelse, og at det er landsstyrets opfattelse, at man skulle have forhandlet med et af de fem landsstyremedlemmer om disse 200 t.

Det er min og Grønlandsministeriets opfattelse, at dette ikke desto mindre er gjort rutinemæssigt korrekt, og vi opretholder altså den opfattelse, vi har haft af dette punkt hele tiden.

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg har naturligvis lyttet interesseret til ministerens svar på dette spørgsmål. Jeg vil gerne supplere med endnu et spørgsmål, og spørgsmålet går på, om ministeren ikke er enig med mig i, at hjemmestyrelovens paragraf om, at cirkulærer, bestemmelser, love o. lign., som alene angår Grønland, kun kan gennemføres, efter at man har hørt hjemmestyrets mening – og i dette tilfælde landsstyrets. Det mener jeg at man har gjort forkert i sin tid. Det har vi diskuteret tidligere her i salen. Men jeg vil meget gerne have bekræftet her i spørgetiden, om ministeren ikke er enig med mig i, at den regel i hjemmestyreloven er Grønlandsminister i Danmark forpligtet til at overholde.

Kaj Poulsen (S):

[Kaj Poulsen]

Jeg vil gerne på baggrund af det svar, der er givet, spørge ministeren, også på baggrund af den kritik, der har været rettet mod ministeren på grund af den handling, der er foretaget, om ministeren i fremtiden vil sørge for, at det ikke foregår på denne lemfældige måde, og sørge for, at de politiske instanser i Grønland også er orienteret og har truffet beslutning.

Dohrmann (FP):

Jeg vil godt spørge ministeren, om det fremmer forhandlingsklimaet, at man fra Grønlands side gentagne gange har krævet ministerens afgang. Jeg vil også gerne benytte lejligheden til at stille ministeren det spørgsmål, om han ikke snart mener, at tiden er inde til, at Grønlandsministeriet bliver nedlagt.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Først til fru Tove Lindbo Larsen. Jo, naturligvis mener jeg, at hjemmestyreloven til punkt og prikke skal overholdes. Jeg mener også, at den er blevet det i dette tilfælde. Jeg har forstået, at det mener fru Tove Lindbo Larsen ikke og det mener landsstyret ikke, men det mener altså Grønlandsministeriet. Vi mener, at det at spørge en højtstående embedsmand, der deltager i en delegation, er at spørge landsstyret, og jeg mener samtidig, at det ville være fornærmeligt, hvis vi, efter at rapporten fra dette møde har ligget i flere måneder i Grønlands landsstyre, ringede til det og sagde: den mand på det høje niveau, I sendte herved dengang, havde da forhåbentlig kompetence til at forhandle om det, han rent faktisk gjorde. Jeg mener stadig væk, at vi har gjort det korrekt.

Med hensyn til hr. Kaj Poulsen. Jeg kan ikke acceptere ordet lemfældig. Det fremgår af det andet, jeg har sagt her. Jeg vil i fremtiden, som det er sket indtil nu, sørge for at være i kontakt med hjemmestyret.

Til hr. Dohrmann. Der har været diskussion om min afgang. Den er rejst af to folketingsmedlemmer. Jeg har i øvrigt forstået, at der er mange folketingsmedlemmer i denne sal, der ønsker ikke bare min, men regeringens afgang, og det må jeg tage til efterretning. Jeg synes naturligvis ikke, det fremmer forhandlingsklimaet, men tanken om Grønlandsministeriets nedlæggelse blev rejst alle-

rede af hjemmestyrekommissionen. Da blev man enig om, at Grønlandsministeriet skulle opretholdes. Mig bekendt er der kun et enkelt parti i denne sal, der mener, at Grønlandsministeriet skal nedlægges. Jeg har set, at landsstyreformand Jonathan Motzfeldt har udtalt sig om Grønlandsministeriets fremtid, og jeg har også haft mulighed for at tale med ham om det. Det er en vision, som ikke drejer sig om den aktuelle situation, og jeg mener, at Grønlandsministeriet skal beholdes i meget lang tid endnu.

Lissa Mathiasen (S):

Med det svar, vi fik før fra Grønlandsministeren, må vi altså konstatere, at Grønlandsministeren ikke ser nogen forskel på, om man kontakter ansvarlige politiske folk fra hjemmestyret eller taler med embedsmænd. Det vil jeg gerne have Grønlandsministeren til at bekræfte.

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal spørge ministeren på baggrund af den kritik, der har været af den procedure, der har været fulgt, og som ministeren siger har været praksis: vil ministeren på baggrund af kritikken ændre praksis og sørge for, at Grønlandsministeriet også gør det?

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Jeg skal over for fru Lissa Mathiasen gentage, at jeg mener, det ville være fornærmeligt, hvis man ikke tog grønlandske embedsmænd på højt niveau alvorligt, men satte spørgsmålstejn ved deres kompetence til at forhandle, når de deltager i en delegation udsendt af hjemmestyret.

Til hr. Kaj Poulsen. Naturligvis tager jeg altid kritik alvorligt og overvejer også ud fra den kritik, der har været nu, om noget kan forbedres.

Lissa Mathiasen (S):

Vil det sige, at vi fremover kan risikere og forvente, at politiske beslutninger truffet i Grønlandsministeriet bliver truffet af embedsmænd?

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Det vil sige, at Grønlandsministeriet fortsat opfatter embedsmænd på et højt niveau i hjemmestyret som ansvarlige forhandlings-

[Ministeren for Grønland]

partnere for embedsmænd fra de andre ministerier, og at det er det, der er sket i denne sag. Det finder jeg stadig er helt korrekt.

Tove Lindbo Larsen (S):

Må jeg spørge ministeren, om han ikke er enig med mig i, at efter en embedsmandsbehandling følger der en politisk beslutning?

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Jo, det er jeg meget enig i, og jeg er også overbevist om, at jeg har ret, når jeg har en sådan tillid til det grønlandske landsstyre, at når man har haft referatet af et møde, som en topembedsmand har deltaget i, liggende i flere måneder i landsstyret, så er man orienteret. Jeg kunne ikke drømme om at så mistillid hverken til landsstyret eller til dets embedsmænd.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 488

7) Til *arbejdsministeren* af:

Tommy Dinesen (SF):

»Vil ministeren give søfolk mulighed for afmønstring med fri hjemrejse og uden 5 ugers karantæne i arbejdsløhedskassen, hvis søfolk følger loven og siger nej til at fragte ulovlige laster til Sydafrika eller andre steder, hvor der er vedtaget sanktioner?«

Tommy Dinesen (SF):

Baggrunden er naturligvis den udsendelse, der har været i TV om ulovlig våbentrafik til Sydafrika, og på den baggrund er der mange, der synes, det er mærkeligt, at der er danske søfolk, der ligger og sejler derned. Hvorfor siger de ikke fra, inden de tager af sted?

Det er derfor, jeg godt vil spørge, om det vil være muligt for fremtiden for folk at sige fra, således at de ikke selv skal betale deres hjemrejse fra f.eks. Cape Town eller andre steder i verden, for det er jo det, de reelt skal, hvis ikke de er om bord i skibet ½ år. Samtidig får de, når de kommer hjem, 5 ugers karantæne i arbejdsløhedsunderstøttelse. Det er baggrunden for, at folk sådan set er pisket til at blive om bord. De har måske været arbejdsløse i forvejen i 4-5 måneder, inden de lige har fået hyre.

Jeg vil også godt sige, at der er en sag, der verserer i arbejdsdirektoratet, som jeg kan henvise til.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

For så vidt angår hr. Tommy Dinesens spørgsmål, om der er mulighed for, at man kan afmønstre med fri hjemrejse, har jeg fra industriministeren fået oplyst følgende:

Spørgsmålet om en søfarendes ret til at kræve sig afmønstreret efter opsigelse eller afskedsbegæring og retten til fri hjemrejse i forbindelse hermed er reguleret ved sømandsloven, lov nr. 420 af 13. juni 1973. Af hensyn til de særlige tjenesteforhold om bord i et skib, herunder hensynet til skibets sikkerhed, er adgangen til at kræve sig afskediget stærkt begrænset og vil kun i ganske specielle tilfælde give adgang til fri hjemrejse. Den omstændighed, at skibets reder og/eller skibets fører benytter skibet ulovligt, herunder, som det er beskrevet, til ulovlig transport af våben til Sydafrika eller andre steder, hvor der er vedtaget sanktioner, giver ikke grundlag for ret til afmønstring. En lovovertrædelse begået af en virksomheds ledelse i øvrigt vil heller ikke i andre ansættelsesforhold berettige til, at man kan kræve sig afskediget uden iagttagelse af de sædvanlige ved lov eller overenskomst gældende opsigelsesbestemmelser.

En ændring af den bestående retstilstand i den foreliggende specielle sammenhæng vil derfor være forbundet med principielle problemer af meget vidtrækkende betydning, og industriministeren agter ikke at tage initiativ til en ændring af lovgivningen.

For så vidt angår retten til dagpenge er situationen herefter den, at hvis søfolk afmønstrer i strid med sømandsloven, vil de ikke være berettiget til dagpenge uden karantæne.

Tommy Dinesen (SF):

Det vil altså sige, at manovre i FN underskriver nogle meget pæne udtalelser og ratificerer dem, og hvad det hedder alt sammen, og når det så kommer til stykket, lader man danske søfolk på den måde lave nogle ulovligheder. Det er jo det, man reelt gør. Hvad er det så værd, det, man gør? Jeg vil da godt spørge, om ikke man mener, det er umoralsk

[Tommy Dinesen]

i hvert fald. Nu har der været talt om moral her i salen i forvejen.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Den sag, som spørgeren rejser, drejer sig jo om et konkret problem, og det, som er hovedreglen i lovgivningen i øvrigt, er jo, at hvis man f.eks. var ansat i en virksomhed i København eller i Ålborg eller i Odense og man så som ansat blev bekendt med, at virksomhedens regnskabsfører eller ledelse havde lavet uorden i regnskaberne, altså begået et eller andet, som var i strid med gældende lovgivning, ville dette ikke berettige de pågældende lønmodtagere til at frigøre sig fra deres stilling uden de sædvanlige opsigelsesvarsler, som enten er hjemlet i lov eller overenskomst.

Det samme princip må sådan set være gældende for personer, der er ansat på et skib, og derudover er der så, som jeg fremførte i første omgang, de særlige problemer med beskæftigelse på et skib, fordi der er et hensyn at tage til skibets sikkerhed. Derfor vil man af principielle grunde – og det er sådan set ikke med baggrund i denne sag – ikke ændre lovgivningen på dette område.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg spurgte ministeren, om ikke hun syntes, det var umoralsk. Det har ikke ret meget at gøre med, om en eller anden besviger et firma. Det drejer sig om, at folk får at vide, at det, man laver, er ulovligt, og Danmark har underskrevet noget i FN, som siger, at det er ulovligt at transportere våben til Sydafrika. Så mener den danske borgerlige regering altså, at det er i orden, det skal danske søfolk bare gøre.

Synes ministeren, det er moralsk? Det spørger jeg bare om, for andet kan jeg ikke få ud af det her i hvert fald.

Gade (SF):

Jeg forstod, at ministeren syntes, at man kunne sammenligne situationen med en ansat i et firma, hvor der var lavet regnskabsfusk. Jeg vil gerne spørge ministeren, om hun virkelig vil fastholde denne sammenligning. Der er jo tale om her, at overtrædelsen handler om, at man fører våben ulovligt til et land, et racistisk styre, som bruger disse våben til at opretholde et apartheidstyre. Jeg synes, at

over for det juridisk sikkert korrekte svar, ministeren gav, bør fastholdes den virkelighed, det svar skal operere i, netop at det politisk er af en helt anden type efter min opfattelse, end at der er foregået regnskabsfusk i et eller andet firma i Københavns omegn.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg kan egentlig svare både hr. Tommy Dinesen og hr. Gade ganske kort ved at henviser til, hvad hr. Gade sagde, at det er juridisk korrekt, og at det, vi må henholde os til, er, at disse beslutninger er juridisk korrekte, er i overensstemmelse med gældende ret, og at man ville komme ind i nogle meget svære problemer, hvis man skulle ændre lovgivningen på dette område. Om noget er moralsk eller ikke moralsk, kan man have forskellige opfattelser af. Jeg skal ikke gå ind i den debat her, men sige, at det, der er afgørende, er de regler, som gælder i sømandsloven.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 502

8) Til *arbejdsministeren* af:

Waldorff (VS):

»Vil ministeren ændre arbejdsdirektoratets ulovlige fortolkning af arbejdsloshedsloven, som betyder, at arbejdsløse havnearbejdere i Esbjerg fratages understøttelsen, på trods af at de ikke er omfattet af havnekonflikten?«

Skriftlig begrundelse

Da konflikten i havnene startede, blev der udbetalt understøttelse til de havnearbejdere i Esbjerg, som var arbejdsløse.

Det gjorde der af den simple grund, at kun de arbejdere, som var mønstret, var omfattet af konflikten.

Udbetalingen af dagpenge til de øvrige havnearbejdere er helt i overensstemmelse med arbejdsloshedslovens § 61.

Det blev fastslået allerede i 1975 af ankenævnet for arbejdsloshedsforsikring. Man gav her arbejdere fra Københavns havn medhold i, at den, der ikke er ansat ved et konkret stykke arbejde, når konflikten starter, er dagpengeberettiget.

Ankenævnet er højeste instans og kan altså ikke underkendes af arbejdsdirektoratet eller af ministeren.

[Waldorff]

Det er da også en kendsgerning, at arbejdsdirektoratet (ved underdirektør Johannes Due) i første omgang anerkendte udbetalingerne. Først nogle dage senere fandt direktoratet ud af, at man ville stoppe udbetalingerne. Og da hævdede Johannes Due, at den nye fortolkning lå inden for lovens bogstav og ånd.

»Men måske mest inden for ånden.« (Børsen 6. januar 1983).

Der kan overhovedet ikke være tvivl om, at der her er foregået en rent politisk bestemt forvriddning af loven – med det formål at svække havnearbejdernes kamp mod regeringens asocielle dagpengeregler.

Og det kan bestemt ikke være nogen undskyldning for at overtræde loven.

Waldorff (VS):

Dette spørgsmål drejer sig om havnearbejderne, og da må man jo spørge sig selv, hvor langt regeringen vil gå i sine forsøg på at knække havnearbejderne i den strejke, der er i gang. Mit spørgsmål drejer sig om, at man i Esbjerg har udbetalt understøttelse til de havnearbejdere, som ikke var omfattet af konflikten, og det har man bl.a. gjort efter at have været i kontakt med underdirektør Johannes Due i arbejdsdirektoratet.

Få dage efter denne kontakt kommer der så en meddelelse fra arbejdsdirektoratet om, at man nu vil stoppe udbetalingerne, og det sker uden nogen klar argumentation over for kasserne. Det ville også være svært at komme med sådan en argumentation, eftersom udbetalingerne er i overensstemmelse med § 61 i arbejdsløshedsloven, hvilket særlig fremgår af den afgørelse, som ankenævnet for arbejdsløshedsforsikring kom frem med i 1975 i en tilsvarende sag fra Københavns havn, som også afgjorde, at kun de, der var beskæftiget med et stykke konkret arbejde på det tidspunkt, hvor konflikten bryder ud, er omfattet af konflikten.

Der foreligger altså her en direkte ulovlighed i inddragelsen af den støtte, som tidligere er blevet udbetalt eller godkendt udbetalt til havnearbejderne i Esbjerg, og i betragtning af det svar, ministeren lige har afgivet på det foregående spørgsmål om, hvor vigtigt det er for regeringen at holde sig til det, der er juridisk korrekt, synes jeg nok, det er en

mærkværdig praksis, man har taget frem her i arbejdsdirektoratet.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg kan oplyse, at ifølge arbejdsløshedslovens § 61 kan man ikke udbetale arbejdsløshedsdagpenge til et arbejdsløshedskassemedlem, hvis ledighed skyldes, at han er omfattet af konflikt. At et medlem er i konflikt defineres nærmere, idet det fastslås, at et medlem af en kasse eller en afdeling, inden for hvis faglige område konflikt er iværksat, anses for omfattet af konflikten, når medlemmet ved konfliktens iværksættelse er beskæftiget på den konflikttramte virksomhed.

Problemet i havnearbejderkonflikten rent forsikringsmæssigt er så, om havnearbejderne kan anses for at være beskæftiget, selv om de ikke aktuelt er i arbejde. For at kunne tage stilling til dette spørgsmål skal man nærmere vurdere beskæftigelsesforholdene for havnearbejderne, tilknytningen til havnen, formidlingen af arbejdskraft og beskæftigelsesgraden, som jo varierer fra havn til havn i Danmark.

Som spørgeren sikkert er bekendt med, træffes afgørelse vedrørende dagpenge og efterløn i første instans af den enkelte arbejdsløshedskasse, hvis afgørelse igen kan indbringes for arbejdsdirektoratet og efterfølgende for ankenævnet for arbejdsløshedsforsikringen, hvorimod arbejdsministeren ikke har nogen juridisk mulighed for at indgå i behandlingen af konkrete sager om dagpenge og efterløn. Jeg skal derfor ikke på nuværende tidspunkt gå ind i en vurdering af den konkrete sag vedrørende Esbjerg.

For god ordens skyld skal jeg tilføje, at arbejdsdirektoratet naturligvis ikke som antyd det af spørgeren har godkendt nogen udbetaling af dagpenge, og at arbejdsdirektoratet ved en rundskrivelse til kasserne den 6. januar 1983 har understreget og præciseret reglen i arbejdsløshedslovens § 61 om, at der ikke kan udbetales dagpenge i forbindelse med havnearbejderkonflikten.

Waldorff (VS):

Den rundskrivelse, arbejdsministeren omtaler, er også interessant, fordi den udmærker sig ved at skære havnearbejderne over én kam og ikke skelner imellem, om havnearbejderne, som jo er løsarbejdere, rent faktisk

[Waldorff]

har været beskæftiget ved det arbejde, der bliver konfliktramt. Det er det, Bent Hansen har kritiseret i et åbent brev den 11. januar 1983 til arbejdsdirektøren, hvor han siger, at det, ankenævnskendelsen i 1975 handlede om, var en konkret sag, som er fuldstændig parallel med det, der foregår i Esbjerg.

Jeg vil godt sandsynliggøre, at dette drejer sig om en politisk afgørelse og ikke om en saglig afgørelse ud fra en fortolkning af arbejdsløshedslovgivningen. Jeg er klar over, at direktoratet selvfølgelig ikke har godkendt det, men man har faktisk fra A-kassens side været i kontakt med og har fået accept, det vil sige mundtlig accept, af underdirektør Johannes Due af den fremgangsmåde, man havde valgt. Det har man netop fået ud fra den kendelse, der lå i 1975. Man kender disse sager; man ved, hvad det handler om.

Så vidt jeg er orienteret, skyldes den omgørelse, som senere er kommet fra arbejdsdirektøren, i virkeligheden pression fra arbejdsgiverne igennem det faglige udvalg under landsarbejdsnævnet, og det er efter denne pression, man har stoppet udbetalingerne til de havnearbejdere i Esbjerg, som ikke var omfattet af konflikten.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg skal medgive, at der for havnearbejderne er nogle særlige strukturproblemer, og derfor kan havnearbejderne rent beskæftigelsesmæssigt deles op i forskellige grupper, når man ser på denne situation.

For det første er der de havnearbejdere, der direkte var i arbejde ved konfliktens start. For det andet er der de havnearbejdere, der ved konfliktens start og senere deltager i mønstring uden at gå i arbejde. Der er reglen jo den, at i havne skal man enten møde til mønstring kl. 7 og kl. 10, eller også skal man i hvert fald møde til mønstring kl. 7 og måske kl. 10, hvis man har haft sent arbejde aftenen i forvejen. For det tredje er der den gruppe havnearbejdere, der ved konfliktens start og senere ikke deltager i mønstring og er fuldt ledige. Disse 3 grupper er omfattet af bestemmelsen om, at man ikke kan få dagpenge, når man er i konflikt, for enten er man i konflikt, eller også opfylder man ikke bestemmelsen om at deltage aktivt eller passivt i forbindelse med mønstringen.

Den rundskrivelse, som er sendt til A-kasserne fra arbejdsdirektoratet den 6. januar 1983, er ikke blevet til efter pres fra nogen som helst organisationer, men i et samarbejde og ved konsultationer mellem arbejdsdirektoratet og arbejdsministeriet, som er enige om den juridiske fortolkning af denne rundskrivelse.

Waldorff (VS):

Nu er det jo nok lidt tvivlsomt, hvor enig man er i arbejdsdirektoratet i denne fortolkning. Jeg siger for tredje gang, at Johannes Due faktisk gav en anden besked i første omgang til A-kassen i Esbjerg. Derefter skal Johannes Due forsvare den ændrede beslutning, man har truffet i arbejdsdirektoratet, hvor han udtaler til Børsen den 6. januar 1983, at han mener, det ligger inden for både lovens bogstav og lovens ånd, men måske nok mest inden for ånden. Det viser noget om, at dette i virkeligheden er en fortolkning, og jeg mener, at alt taler for, at det også er en politisk fortolkning, som skal bruges til at knække havnearbejderne.

Jeg vil godt nævne, at dette ikke handler om, at der er særlige strukturproblemer i havnen. Det handler konkret om, at de folk, som nedlagde arbejdet, klart ikke har fået arbejdsløshedsunderstøttelse, men de folk, der ikke var mønstret til noget arbejde, fik udbetalt arbejdsløshedsunderstøttelse, og det er lige præcis det, de har krav på efter den ankenævnskendelse, som faldt i 1975.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg forstår, at hr. Waldorff og jeg i hvert fald er enige om, at de, der arbejdede, dengang konflikten brød ud, ikke kan få arbejdsløshedsdagpenge. Der er altså noget særligt ved havnearbejdernes arbejdsforhold, som gør, at havnearbejdere skal møde til mønstring mindst 1 eller 2 gange om dagen. Det gør, at man må fortolke reglen således, at hvis ikke havnearbejderne opfylder pligten til rent positivt at komme til mønstring, så opfylder de ikke betingelsen, og derfor er de altså omfattet af reglen, således at de ikke kan få dagpenge. Det er ikke en politisk fortolkning, det er en juridisk fortolkning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 489

9) Til *landbrugsministeren* af:

Tinning (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at der i øjeblikket er rigeligt med korn i Danmark, og vil ministeren på den baggrund tage afstand fra påstandene om, at de aktionerende havnearbejdere gør sig skyldige i dyremishandling?«

Skriftlig begrundelse

Ved særlige lejligheder bliver dyremishandling pludselig et væsentligt problem for borgerlige og socialdemokratiske politikere. Til daglig går de stille med dørene, når det drejer sig om de forhold, husdyrene udsættes for. De ønsker ikke at rette søgelyset mod problemerne omkring burhøns, tremmekalve og overfyldte kyllingestalde. Kun når der kan piskes en stemning op mod aktionerende arbejdere, bliver husdyrenes trivsel en hjertesag for dem. Vi så det i forbindelse med slagteriarbejderkonflikten i 1981 og nu igen i forbindelse med konflikterne mod de sociale ændringer i dagpengeloven.

Havnearbejderne gøres ansvarlige for, at danske kyllinger og svin skulle være ved at sulte ihjel. Danmarks Radio formidler ukritisk og udokumenteret disse påstande og er således med til at udpege en hel gruppe mennesker som dyremishandlere.

Hvad er så grundlaget for husdyrproducenternes og mediernes hetz? Hvor er dokumentationen for, at danske svin og kyllinger er ved at sulte ihjel? Hvor er dokumentationen for, at der ikke er foder nok i landet?

Kendsgerningerne er, at der i øjeblikket er rigeligt med korn i Danmark. Svinene kan uden problemer fodres op med korn uden tilførsel af importerede foderstoffer. Det er muligt, at det bliver lidt dyrere for producenterne, men det er et økonomisk spørgsmål og har ikke noget at gøre med dyremishandling.

Tilsvarende kan kyllinger under normale forhold sagtens klare sig med korn, men problemet er, at forholdene ikke længere er normale. Af økonomiske grunde er dyrene presset så tæt sammen i stalde og bure, at de kun kan undgå tarmbetændelse og andre sygdomme, hvis de konstant tilføres antibiotika i foderet. For at sikre rekordtilvækst tilsættes endvidere proteinrigt, importeret foder.

Det er et problem for kyllingerne, forbrugerne og nu også for producenterne, at man har valgt at fremstille kyllingekød under disse perverse betingelser. Havnearbejderne er ikke ansvarlige.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Da landbrugsministeren ikke kan være til stede, vil spørgsmålet blive besvaret af fiskeriministeren.

Landbrugsministeren (Grove, fg.):

Jeg kan bekræfte, at der som følge af den gode høst i år er tilstrækkeligt med korn i Danmark, både til industriel brug og til den animalske produktion.

Forsyningsproblemerne i øjeblikket i landbruget er koncentreret om, at der er for lidt proteinfoder, og alle ved vel, at det traditionelt udgør en væsentlig bestanddel af den normale foderblanding til vore husdyr, herunder til fjerkræ. En meget brat omlægning af sådanne foderblandinger har meget stor betydning for husdyrene på det sygdomsmæssige område, det er det kortsigtede, og det kan få katastrofale følger i løbet af ganske få døgn; for nogle af vore husdyr, kyllinger og svin, kan det få meget alvorlige følger i løbet af ét døgn. Derudover kan det selvfølgelig få mindre katastrofale følger for andre husdyr som fald i tilvækst og i ydelse. Det har endnu været muligt for vore foderstoffirmaer at skaffe tilstrækkeligt med protein til at klare dette foderblandingsproblem, og landbrugsministeriet er ikke bekendt med, at der hidtil er forekommet dyremishandling som følge af foderstofmangel.

Jeg skal til slut gøre opmærksom på, at ud over for de rent fysiske forhold for vore husdyr vil en ændring af foderblandingen få en helt anden betydning. Vi har mange automatiske fodersystemer, som er bygget til at bruge bestemte foderblandinger af en bestemt konsistens, og hvis man skulle gå over til at fodre med helt korn eller mel, så ville de ikke kunne fungere. Så står vi med et andet problem, idet det kan være meget vanskeligt at få dyrene fodret tilstrækkeligt, idet man mange steder ikke kan gennemføre manuel fodring.

Tinning (VS):

Jeg skal først takke fiskeriministeren for svaret og især takke for oplysningen om, at

[Tinning]

det ikke er landbrugsministeriet bekendt, at der overhovedet er foregået dyremishandling i forbindelse med havnearbejderkonflikten. Det synes jeg er vigtigt, og det synes jeg er godt at få frem, for selv om det tilsyneladende drejer sig om kyllinger, drejer det sig i virkeligheden om havnearbejderkonflikten, om, hvem det er, der er ansvarlig for den situation, som er opstået i landbruget.

Det, jeg har ønsket at få frem, er, at der altså ikke har været tale om dyremishandling, og at det er forkert at gøre havnearbejderne ansvarlige for, at man producerer på en måde, som betyder, at det kan give voldsomme problemer, hvis man har en konflikt af denne her type og ikke får sit proteinrige foder frem, specielt foder, der er fyldt med antibiotika. Hvorfor skal kyllingerne have foder, der er fuldt af antibiotika? Det skal de, fordi vi har valgt at producere på en måde, som gør, at de simpelt hen bliver syge, hvis de ikke konstant bliver stopfodret med medicin. Det er ikke havnearbejdernes ansvar, at man her i landet producerer kyllinger på den måde, at de skal have deres daglige medicindosis for nogen sinde at kunne komme ned i vores maver. Realiteten er jo, at man under andre forhold udmærket kan opdrætte kyllinger ved hjælp af slet og ret korn, man kan opdrætte svin ved hjælp af slet og ret korn, man kan opdrætte køer ved hjælp af slet og ret korn. Det er rigtigt, at man kan bruge nogle metoder – proteinrigt foder fyldt med antibiotika og sådan noget – som gør det hele lidt hurtigere.

Det, jeg har ønsket at få understreget, er, at hvis der er nogle problemer, så er det i første omgang økonomiske problemer. I anden omgang er det problemer, som er afstedkommet af, at man i det danske landbrug overvejende producerer på en måde, som ikke er nødvendig af hensyn til dyrene, men som måske nok er nødvendig af rent økonomiske årsager.

Jeg vil til slut takke for, at det er blevet slået fast, at landbrugsministeriet ikke kender nogen eksempler på dyremishandling, og jeg vil selvfølgelig på den baggrund gå ud fra, at hvis nogen skulle påstå, at der finder dyremishandling sted, så vil både landbrugsministeren og fiskeriministeren tage afstand fra sådanne påstande.

Jeg skal lige sige, at der ...

Fjerde næstformand (Arentoft):

Hr. Tinning, taletiden er udløbet.

Tinning (VS):

Ja, det er jeg klar over, men lampen med »taletid ophørt« lyste faktisk, da jeg begyndte.

Landbrugsministeren (Grove, fg.):

Jeg synes også, det er rimeligt, at man taler om disse ting for at forebygge dyremishandling. Det er jo for sent, den dag foderstoffirmaerne ikke kan levere foderstoffblandingen, for så sker det meget, meget hurtigt. Jeg nævnte eksempler på, at det kunne ske inden for ét døgn. Derfor må man allerede nu sige, at det kan ske, i det øjeblik man ikke har protein iblandet foderet hos vore foderstoffirmaer, for det tager jo også en vis tid at få det blandet og få det kørt ud.

Jeg har nævnt, at der er vældige problemer ved ændringer af foderblandingen. Jeg har et vist kendskab til det område og kan sige, at blot det, at man skifter fra én proteinblanding til en anden, kan give problemer. Skulle man udgå helt for proteinblandinger, så vil det give kæmpemæssige problemer, og det viser sig blandt dyrene ofte som meget akut forløbende tarmforgiftning, som der intet middel er imod; derfor kan det gå meget stærkt.

At opdrætte dyr blot på korn kan ikke lade sig gøre. Man kunne, hvis de var vant til det, gøre det en meget kort tid, men når de ikke er vant til rent korn, kan man simpelt hen ikke gøre det. Det må skyldes ukendskab hos spørgeren til, hvordan tingene fungerer i landbruget i dag, når han kan komme med en sådan påstand. Det har intet at gøre med, om man har 1.000 svin eller 10 svin i en stald. Hvis de først er vant til én foderblanding og man går over til en anden, så bliver de jo lige syge, enten der er 10 eller 1.000 svin i stalden. Det har ikke noget med forholdene som sådanne at gøre, det har noget at gøre med det foder, man giver dem.

Tinning (VS):

Dér var den igen, nu angives taletiden atter som ophørt. Nå, det virker nok alligevel.

Jeg skal ikke blande mig i landbrugsministerens udtalelser om, hvem der nu ved noget om noget, og hvem der er specielt klog og

[Tinning]

sådan noget, men derimod tage diskussionen helt konkret, så kan vi måske finde ud af det ad den vej.

Det, jeg sagde i første omgang, var, for nu at tage en af tingene, at det faktisk er muligt at opfodre svin, jeg sagde måske udelukkende på korn, men jeg vil godt sige det præcist: vi behøver ikke at importere nogen som helst foderstoffer. Hvis vi ikke importerer nogen som helst foderstoffer, kan man stadig væk opdrætte svin, opfodre svin. Jeg vil godt høre den fungerende landbrugsminister, om ikke det er rigtigt.

Det er selvfølgelig rigtigt, at sådan som landbrugsproduktionen er indrettet i dag, sker der det, hvis ikke man har fyldt sit kyllingefoder med medicin, at så går kyllingerne hen og dør, fordi man har dem gående så tæt, at de får tarmsygdomme netop fra dag til dag, og det er rigtigt, at det dør de af. Og det, jeg har sagt, er, at det jo ikke er havnearbejdernes ansvar, at vi herhjemme åbenbart har valgt at opdrætte kyllinger på den måde.

Så taler den fungerende landbrugsminister om, hvor vigtigt det er at forebygge dyremishandling. Ja men hvis man ville forebygge dyremishandling – det er klart, at der nok er et eller andet dér, i hvert fald lige i dag, når vi snakker om det, ellers er det forskelligt, hvor stor interesse vi viser sagen, men lad os så sige, at i dag er der åbenbart stor interesse for at forebygge den dyremishandling – så kunne man jo sige, at f.eks. for de kyllinger, der er under opdræt, reserverer vi noget foder, så vi ikke behøver at lave en omstilling, og så lader vi i øvrigt være med at starte anden form for opdræt af kyllinger, indtil denne konflikt er slut, eller også opdrætter vi kyllinger på en anden måde, hvor man ikke behøver importerede foderstoffer, og opdrætter svin på en anden måde, hvor man ikke behøver importerede foderstoffer. Det kan godt lade sig gøre, men selvfølgelig ikke, som man vil køre landbruget i dag.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Hr. Stubkjær Pedersen har ordet.

(Mikrofonen på pladsen virker ikke).

Må jeg bede hr. Stubkjær Pedersen komme på talerstolen.

Stubkjær Pedersen (CD):

Nu erkender hr. Tinning, at under de nuværende produktionsformer kan det give problemer. Det er da muligt, at de kan lægges om, men det kan altså ikke gøres her og nu.

Jeg vil godt spørge den fungerende landbrugsminister – han har jo et privat erhverv, der gør, at han burde være specialist på dette område – om det er, som hr. Tinning siger, at det udelukkende er et spørgsmål om, hvorvidt der bliver blandet medicin i foderet. Er det ikke sådan, at såfremt man ændrer det mindste på sammensætningen af de specialfoderblandinger, som vore kyllingefarme får, så dør kyllingerne, og de dør meget hurtigt?

Elisabeth Krog (KF):

Jeg vil spørge landbrugsministeren, om det ikke forholder sig sådan, at hvis man skulle ændre produktionsformerne, så man gik tilbage til møddingkyllinger og små flokke, så ville det få nogle meget dramatiske virkninger på de priser, forbrugerne i dette land kunne købe dette kød til. Jeg vil skyde på, at en kylling ville komme til at koste noget i retning af 100 kr. eller 150 kr., og jeg vil spørge den fungerende landbrugsminister, om ikke det samme ville være tilfældet for alle andre dyr.

Landbrugsministeren (Grove, fg.):

Når hr. Tinning siger, at kyllinger sagtens kan klare sig på korn alene, så er det altså ikke rigtigt. Alle mennesker og dyr, alle levende væsener, skal have en alsidig foder-sammensætning, og det gælder også kyllinger. Jeg må sige, at under de nuværende produktionsforhold kan mangelen på protein bevirke en katastrofe.

Man kan have mange synspunkter med hensyn til, at landbruget kan lægge den produktion om osv., men som bekendt tager det sin tid, og det ville være forkert, at det skulle gå ud over de dyrestande, der er der nu. Efter hvad jeg forstår, mener hr. Tinning, at de er underkastet nogle forfærdelige forhold. Skulle de udsættes for yderligere afstraffelse, fordi man ikke kan få protein, så ville det jo ikke være nogen fordel.

Jeg kan sige, at efterhånden bruger man ikke så meget medicin inden for landbruget. Man har erfaret, at det kan give nogle problemer med, at bakterierne bliver ufølsomme

[Landbrugsministeren]

over for den, og det giver egentlig større problemer. Så det bliver efterhånden brugt meget, meget forsigtigt i landbruget.

Jeg kan bekræfte over for hr. Stubkjær Pedersen, at hvis kyllinger kommer ud for en meget voldsom ændring af foderblandingen, så vil de dø meget hurtigt.

Derudover vil jeg sige om møddingkyllingerne – nu skal jeg slet ikke tale om miljø-mæssige hensyn, for jeg ved ikke, hvad man kunne løbe ind i dér – at når de kan leve på korn, så er det, fordi de henter de andre vigtige næringsstoffer rundt omkring. Hvad prisen på kødet ville blive, tør jeg ikke spå om.

Tinning (VS):

Ja, nu er taletiden ophørt igen, det går jo fint.

Jeg skal først i anledning af hr. Stubkjær Pedersens bemærkninger sige, at det faktisk ikke var først nu, jeg erkendte, at under de nuværende produktionsvilkår var det nødvendigt med både medicin og proteinrigt foder. Det står i begrundelsen, og jeg vil ikke bebrejde nogen, at de ikke har fået tid til at læse den, men jeg sagde det faktisk også i mit første indlæg. Det havde der måske været grund til at hæfte sig ved. Det er da rigtigt, at man bruger specialfoder til kyllinger, og det er også rigtigt, at man ikke kan lave en omlægning fra dag til dag. Det er ikke det, det handler om. Det er lige så rigtigt, at når jeg taler om, at man kan opdrætte kyllinger alene på korn, så er det under nogle andre vilkår end de nugældende.

Det, jeg stadig væk har ønsket at få frem, er, at når vi taler om faren for dyremishandling, så udspringer den fare ene og alene af, at vi i dag har et landbrug, der er indrettet på den måde, at rigtignok bruger man ikke lige så meget medicin som før, men man bruger meget, og f.eks. på kyllingefarmene bruger man foder, som der skal være medicin i, for at kyllingerne ikke skal få tarmsygdomme.

Det, jeg har ønsket at få frem, er: er det havnearbejdernes ansvar, at man under den slags produktionsvilkår kan risikere, at nogle kyllinger dør? Og det var derfor, jeg spurgte den fungerende landbrugsminister direkte, om man vil gøre noget, for det kan man jo godt . . .

Fjerde næstformand (Arentoft):

Hr. Tinning, taletiden er væsentligt overskredet.

Tinning (VS):

Ja men det var den, da jeg begyndte, idet lampen lyste.

Stubkjær Pedersen (CD):

Jeg vil godt omforme hr. Tinnings spørgsmål lidt og spørge den fungerende landbrugsminister: kan ministeren bekræfte, at på trods af at der er rigeligt med korn i landet, kan de aktionerende havnearbejdere gøre sig skyldige i dyremishandling?

Landbrugsministeren (Grove, fg.):

Til hr. Tinning vil jeg sige, at nu er vi vist kommet til gentagelsernes tid.

Hr. Stubkjær Pedersen vil jeg svare, at det jo aldrig kan blive direkte, det kan kun blive indirekte, ved at man forhindrer, at der kommer protein, som er nødvendigt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 507

10) Til *boligministeren* af:

Pelle Voigt (SF):

»Har boligselskabet Herlev 44 ulovligt påført lejerne tab eller risiko for tab direkte eller indirekte ved opførelse af ejerboligbyggeri?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artikel i Information den 16. januar 1983.

Boligministeren (Bollmann):

Jeg vil gerne først complimentere hr. Pelle Voigt for hans spørgsmål. Spørgsmålet er stillet den 14. januar 1983, og i det henviser man til en artikel i Information den 16. januar 1983. Derfor har det været lidt svært for mig at svare ud fra den begrundelse, men jeg har altså læst aviser flere dage.

Jeg kan bekræfte det, der står i dagspressen, nemlig at boligstyrelsen har undersøgt de nærmere omstændigheder ved boligselskabet Herlev 44's opførelse af 10 huse med videresalg for øje og finansieringen heraf. Bo-

[Boligministeren]

ligningskabet og kommunen har oplyst over for boligstyrelsen, at alle 10 huse er afhændet, og at de nu er finansieret med bl.a. private pantebreve udstedt til selskabet. I byggeperioden har byggeriet været finansieret med midler udlånt fra dispositionsfonden og fra afdelingernes henlagte midler.

Boligstyrelsen har taget til efterretning, at ligningskabet om nødvendigt kunne have frigjort såvel de midler, der var udlånt af dispositionsfonden, som afdelingernes henlagte midler enten ved at afhænde selskabets obligationsbeholdning eller ved at hjemtage byggelån eller realkreditlån.

På baggrund af disse oplysninger om de udlånte midlers sikkerhed og likviditet mener jeg ikke, at der er påført lejerne i selskabet noget tab, og jeg mener heller ikke, at der er grundlag for at antage, at der vil være risiko herfor.

Pelle Voigt (SF):

Jeg skal først sige til boligministeren, at datoen for den henvisning til Information, som findes i min begrundelse, ikke skyldes, at jeg er synsk, men derimod, at jeg har en ikke altid helt så læselig håndskrift, som jeg kunne ønske. Jeg kan høre på boligministerens besvarelse af mit spørgsmål, at det er lykkedes ham at finde ud af, at den artikel, der henvises til, faktisk var i Information samme dag, som spørgsmålet er stillet, nemlig den 14. januar 1983.

Lad mig sige om baggrunden for spørgsmålet, at jeg har lidt vanskeligt ved at forstå ministerens bemærkning om, at der ikke har været risiko for tab, al den stund forretningsførereren for det pågældende boligselskab, Anker Petersen, den 22. april 1982 udtalte til Information, at hvis der opstod tab, hvilket man altså regnede for en mulighed på daværende tidspunkt, så ville det komme til at koste selskabet en del af dets egenkapital. På samme måde har man både i boligstyrelsen og hos os i SF undret sig over, at selskabet opererer med en tabs- og vindingskonto på 3 mill. kr., på trods af at en sådan konto ellers ikke er noget, man finder i almennyttige boligselskaber.

Jeg vil slutte med at spørge ministeren, om ministeren egentlig finder det rimeligt, at almennyttige boligselskaber anvender lejernes midler til ejerboligbyggeri, for man kan jo

aldrig være sikker på, at et sådant ejerboligbyggeri giver overskud, ligesom man ikke kan være sikker på, at pengene ikke kunne være anbragt på en måde, som var både mere sikker og mere lukrativ for lejerne.

Boligministeren (Bollmann):

Jeg vil gerne sige, at specielt om udlån af henlagte midler er det ifølge det såkaldte økonomiskirkulære sådan, at kun 25 pct. af dem kan udlånes. Det tror jeg også spørgeren er klar over. Og det gælder, uanset om sikkerheden og likviditeten i øvrigt måtte være tilfredsstillende. Da det af selskabets regnskaber fremgår, at denne procentsats har været overskredet for nogle afdelingers vedkommende, har boligstyrelsen i forbindelse med sin besvarelse af den klage, som er modtaget, henstillet til selskabet, at der, efterhånden som forholdene måtte gøre det muligt, foretages en omplacering af midlerne, således at man igen kan overholde 25 pct.-reglen. Jeg mener fortsat, som jeg sagde før, at der ikke er risiko for tab, og at der heller ikke vil blive det.

Pelle Voigt (SF):

Jeg vil godt gentage mit sidste spørgsmål til boligministeren: finder ministeren det rimeligt, at de almennyttige boligselskaber bruger lejernes midler til ejerboligbyggeri? Jeg skal også pege på, at de almennyttige boligselskaber jo er skattefrie og kan opføre sådanne ejerboliger i konkurrence med andre, som ikke er skattefrie, og det må på mange måder forekomme uheldigt.

Må jeg i øvrigt bede om ministerens kommentar til en ting, som vi vil få lejlighed til senere at komme mere udførligt ind på. Det er Herlevs borgmesters, Ib Juuls, udtalelser til Information den 15. og 16. januar 1983, hvor borgmesteren frejdigt meddeler, at det, der er sket, altså overskridelsen af 25 pct.-reglen i Herlev 44, bare er det samme, som KAB, DAB og ifølge borgmesteren utallige andre boligselskaber gør. Kan ministeren bekræfte denne fremstilling fra borgmester Juuls side?

Boligministeren (Bollmann):

Jeg vil gerne sige vedrørende det rimelige, at det synes jeg ikke det tilkommer mig at vurdere. I det omfang, reglerne i øvrigt bliver

[Boligministeren]

overholdt, kan jeg ikke have nogen indvendinger imod den fremgangsmåde.

Med hensyn til borgmester Juuls udtalelse mener jeg, at den må stå for hans egen regning. Det er klart, at kommunen er orienteret om den meddelelse, boligstyrelsen har givet boligselskabet.

Pelle Voigt (SF):

Kan man forstå ministerens svar sådan, at ministeren finder det rimeligt, at almennyttige boligselskaber beskæftiger sig med økonomiske projekter som f.eks. ejerboligbyggeri og påfører andre næringsdrivende konkurrence og på den måde udnytter skattefriheden, uden at ministeren mener, at det er i konflikt med det, som er formålet med det almennyttige boligbyggeri?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 495

11) Til *miljøministeren* af:

Maisted (FP):

»Agter ministeren at forbyde halmfyr, og vil staten erstatte allerede eksisterende halmfyr med oliefor?«

Skriftlig begrundelse

Miljøstyrelsen forbyder halmfyr på landet, når naboen klager over lugten. Miljøstyrelsens afgørelse er tilsyneladende endelig, idet miljøstyrelsen er ophørt med at anvise klagemuligheder over dens afgørelser.

Maisted (FP):

Baggrunden for, at jeg har stillet dette spørgsmål, er, at en række borgere er kommet i klemme i det kendte bureaukratiske system, vi har her i Danmark.

Der er en række mennesker, der har fulgt energiministeriets, energiministerens og et folketingsflertals opfordring til at gøre noget ved vedvarende energi, anskaffe sig halmfyr. De har selvfølgelig fået diverse tilladelser, og der har været ankefrist, og hvad ved jeg, fra kommunernes side, og de har fået byggetilladelse. Så sker der det, at når fyret har været i brug en kort tid, så klager naboen, og så går det ad helt andre kanaler. Så går det igennem miljøstyrelsen, og den har kun ét svar:

det er forbudt at fyre med halm i halmfyr på landet. Det er en fuldstændig barok og tåbelig situation, man har bragt disse mennesker i.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg skal takke spørgeren for spørgsmålet. Det giver mig anledning til at rette nogle misforståelser.

Lad mig indledningsvis svare direkte på spørgsmålet: nej, jeg agter ikke at forbyde halmfyr. Jeg finder det endda yderst positivt, at der rundt om i landet i de senere år er blevet installeret, var det i tusindvis af disse halmfyrianslæg, hvorved man drager nytte af den energi, der er i halmen, en energi, som jo ellers blot vil forsvinde på markerne ved afbrænding.

Men der kan være miljømæssige problemer i forbindelse med anvendelse af halmfyr. De forskellige godkendelser af halmfyr, skorstensattest, byggetilladelse, bliver vel ofte opfattet som en art garanti for en efterfølgende problemfri benyttelse, og brugerne står derfor mange gange uforstående over for, at der kan blive nedlagt forbud mod anvendelse, fordi en nabo har klaget over røggener.

Miljøstyrelsen er af den opfattelse, at gener fra halmfyr i vid udstrækning kunne undgås, såfremt brugerne på et tidligt tidspunkt blev vejledt dels om valg af halmfyr, kedeltype, dels om fyrimåden. Jeg ved, at miljøstyrelsen har opfordret kommunalbestyrelserne til at vejlede brugerne herom allerede på det tidspunkt, hvor der søges byggetilladelse. Som et yderligere initiativ, der forhåbentlig kan medvirke til at hindre nye sager om gener ved halmfyr, kan jeg afslutningsvis oplyse over for spørgeren, at miljøstyrelsen til foråret agter at udsende en vejledning om halmfyr til kommunalbestyrelserne samt en pjece til brugerne om halmfyr.

Maisted (FP):

Jeg takker ministeren for svaret og er selvfølgelig tilfreds med, at man fra miljøstyrelsens side og fra miljøministerens side vil gøre noget ved det.

Dette er en fuldstændig ejendommelig sag. Vi har altså energiministeriet, der har været igennem hele denne procedure, og der er altså brugere, der har fået statstilskud til at installere halmfyr, hvor miljøstyrelsen bagefter

[Maisted]

har forbudt brugerne at fyre med halm. Og så er man endog så venlig i miljøstyrelsen, at man ikke angiver, om der er andre, folk kan klage til; det har man sprunget helt over. Det er jo ganske unødvendigt for brugerne at gå længere end til miljøstyrelsen, for den ved, hvad ret er, og den skal også nok sørge for, at de efterfølgende led har nøjagtig samme indstilling.

En bruger af et system må dog kunne forlange, at energiministeriet og miljøministeriet sammenarbejder deres krav, sådan at når man har fået statstilskud til at installere halmfyr og har fået diverse godkendelser, kan man også forvente at få godkendelse hos miljøministeriet og miljøstyrelsen. Der er jo ikke noget at sige til, at folk bliver skrupforvirrede i det her system. Det er tåbeligt ud over alle grænser.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vil miljøministeren have ordet igen? Jeg giver ordet til miljøministeren, men der var rent faktisk ikke noget spørgsmål i det, der blev sagt.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg opfattede det således, at spørgeren var usikker over for, om et statstilskud berettigede til almindelig og uhindret brug af halmfyr. Der må jeg svare spørgeren, at statstilskud til halmfyr og diverse godkendelser selvfølgelig ikke berettiger til at bruge fyret på en urimelig måde, sådan at forstå, at det giver urimelige gener for naboerne. Statstilskud og godkendelser må naturligvis forudsætte, at man anvender fyret på den måde, der er forudset. Det er netop på den baggrund, man fra miljøstyrelsens side har tilbudt at give vejledning om, hvordan disse fyr skal bruges.

Maisted (FP):

Jeg er da helt enig med ministeren i, at man sådan umiddelbart skulle tro, at det er rigtigt, hvad ministeren siger. Men se, det foregår slet ikke sådan.

Det foregår på den måde, at de, der fremstiller disse halmfyr, netop har søgt om og har fået godkendt deres type fyr, så de kan sælge det med statstilskud. Brugerne kan jo ikke vide andet efter alle de krav, det offentlige måtte stille til et sådant halmfyr, end at

når man følger vejledningen og man har fået tilladelse af kommunen til at installere det, så er det også til at fyre med halm i. Jeg må indrømme, at jeg kan altså ikke se, at den stakkels bruger skal vide, at når han har været hele møllen igennem hos kommunen og har fået alverdens tilladelser, så mangler han én ting, nemlig at sikre sig, at miljøministeriet og miljøstyrelsen også er indforståede med, at der må fyres med halm i et halmfyr.

Jeg synes altså stadig væk, at logikken mangler, og det, jeg kan se, er, at de to ministerier og styrelser, og hvad der ellers er, faktisk aldrig har talt sammen om denne sag. De har hver for sig opereret med forskellige lovgivning. Jeg ved ikke, om ministeren vil give mig ret i, at det er meget uheldigt, at man har et sådant system.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jo, jeg vil give spørgeren ret i, at der her er rejst et spørgsmål om en fremgangsmåde, som kan berettigede til, at vi tager sagen op. Det ligger jo i mit svar til spørgeren i første omgang om, at kommunerne skal vejlede brugerne, og dertil kommer vores tilbud om både at vejlede kommunerne vedrørende deres vejledning og at vejlede brugerne af halmfyr.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 471

12) Til *justitsministeren* af:

Gert Petersen (SF):

»Er ministeren enig med den tidligere justitsminister i, at den politimæssige undersøgelse vedrørende Trigonrederiet, som blev afsluttet af rigsadvokatens erklæring af 30. april 1981, blev gennemført på en tilfredsstillende måde?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til rigsadvokatens erklæring af 30. april 1981, til folketingsdebatten af 8. maj 1981 (1. behandling af forslag nr. B 98, forslag til folketingsbeslutning om forbud mod eksport og transport af olie og olieprodukter til Den sydafrikanske Republik) – og især den daværende justitsministers kommentarer til rigsadvokatens erklæring – samt til

[Gert Petersen]

justitsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1525 af Gert Petersen, stillet 11. september 1981, Folketingstidende sp. 13610.

Gert Petersen (SF):

Justitsministeren har svaret hr. Riishøj på et næsten tilsvarende spørgsmål, hvor han udtrykte tilfredshed med, at sagen omkring Trigonrederiet nu synes at være kommet et skridt nærmere sin opklaring. Det glædede han sig over, og det glæder jeg mig da også over.

Men, hr. justitsminister, hvorfor ikke i 1981? Hvorfor er det ikke Lyngby politis skyld, at den sag er kommet nærmere sin opklaring? Hvorfor fandt den daværende justitsminister det i sin orden, at sagen dengang blev henlagt af rigsadvokaten? Synes den nuværende justitsminister også, at det var i orden? Vi andre kunne allerede dengang konstatere, at det udførte politiarbejde var sjusket og overfladisk.

Nu ved vi endnu mere, og billedet er ry-stende: hvorfor gik der 17 dage, før Lyngby politi afhørte Trigonfolkene? Nu ved vi, at man på rederiet benyttede denne pause til at brænde papirer. Hvorfor fandt politiet sig i, at Trigonfolkene nægtede at give oplysning om deres udenlandske mæglere og kontakter til rederierne Yucca Properties og Zeefeldt. Nu er det kommet frem, at Yucca var oprettet af en berygtet våbenhandler, og at Zeefeldtrederiet havde hovedkontor i Sydafrikas ambassade i Paris. Men dengang tog Lyngby politi Trigonfolkernes tavshed for gode varer. De ønskede ikke at udtale sig om deres udenlandske mæglere, og det var der jo ikke noget at gøre ved. Det var ræsonnementet i Lyngby. Hvorfor forskede Lyngby politi ikke i det ejendommelige forhold, at kontrakterne med Zeefeldtrederiet, et våbensmuglerrederi, kun var underskrevet af Trigonrederen på både Trigons og Zeefeldts vegne? Det vidste man. Man har set denne kontrakt. Hvorfor krævede man i det mindste ikke en fuldmagt fra Zeefeldt forelagt for politiet?

Det er utroligt, som Lyngby politi med politimester Søren Sørensen som chef har behandlet de mistænkte med fløjlshandsker i denne sag, og som han fik lov til at gøre det med anklagemyndighedens og den daværende justitsministers velsignelse. For mig ser det ud som et tilfælde af grov positiv særbe-

handling. I offentligheden bekræftes indtrykket af – hvis jeg må have lov til i det høje ting at nævne den onde ved navn – at fanden hytter sine. Sådan ville man ikke have behandlet en mistænkt fra socialgruppe 5. Sådan behandler man ikke unge, der griber til fortvivlelsens selvhjælp for at finde et sted at bo. Sådan behandlede hr. Søren Sørensen, politimesteren i Lyngby, så sandelig ikke de udlændinge, der mødte op hos ham, da han var chef for fremmedpolitiet. Men sådan behandlede Lyngby politi under hr. Søren Sørensen altså samfundets såkaldte støtter. Skal det gå upåtalet hen? Er den nuværende justitsminister enig i det svar, jeg i sin tid fik fra den forrige justitsminister, om, at justitsministeriet ikke har fundet anledning til at tilsidesætte rigsadvokatens afgørelse? Er vi, er retssamfundet, tjent med det?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Af helt indlysende grunde har jeg jo været afskåret fra at følge det tidligere forløb af Trigonsagen på nærmeste hold. Jeg har selvfølgelig haft lejlighed til at følge forhandlingerne i tinget og har som ved alle andre lejligheder i særlig grad lyttet, når hr. Gert Petersen har taget ordet. Men jeg har jo altså ikke haft lejlighed til at følge sagen på nærmeste hold. Allerede af den grund må jeg nøjes med at sige, at jeg finder det tilfredsstillende, at der nu er blevet indledt en efterforskning, som tilsyneladende har bragt sagen nærmere dens opklaring.

Når anklagemyndigheden i den tidligere fase ikke mente, at det var muligt at komme videre med sagen, skyldes det, at man dengang ikke anså beviserne for at være tilstrækkelige. I en politiefterforskning vil der altid indgå noget af et skøn over, på hvilket stadium man skal standse en undersøgelse, der ikke hidtil har givet resultater. Et sådant skøn vil jeg som justitsminister af mange grunde kun kritisere, hvis ganske særlige omstændigheder gør sig gældende, og det finder jeg ikke er tilfældet i denne sag. Selve det, at der efterfølgende er kommet nye oplysninger frem, kan naturligvis ikke bruges som grundlag for at kritisere den tidligere efterforskning. Det ville være bagklogskab. Det, der, synes jeg, er det helt afgørende, er, at undersøgelserne og efterforskningen er ført videre, og i dag er vi i en situation, hvor vi ikke ale-

[Justitsministeren]

ne har sigtet nogle i sagen, men hvor der også er blevet foretaget arrestationer.

Hr. Gert Petersen nævnte, at en person – der ikke er partifælle til nogen af os – hytter sine. I den forbindelse vil jeg gerne sige, at det mener jeg ikke at der er tale om i denne sag eller i disse sager. For en ordens skyld gør jeg opmærksom på, at der under disse sager er rejst tiltale mod i alt 14 personer og befragtningsselskaber, og der er sammenlagt tale om meget omfattende transporter af mange tons krigsmateriel og ammunition. Jeg nævner det for at vise, at Trigonsagen kun er en enkelt sag blandt flere, og at det er meget langt fra virkeligheden, hvis man ud fra denne sag vil hævde, at danske myndigheder ikke skulle tage Danmarks internationale forpligtelser højtideligt.

Gert Petersen (SF):

Det er rigtigt, at der er kommet gang i Trigonsagen nu, men det er ikke Lyngby politis skyld. Det er rigtigt, at der er en række andre sager, som er i fuld gang. Det var de også for et års tid siden, og jeg udtalte, da vi diskuterede det sidst med den forrige justitsminister, at når det drejede sig om de andre sager, hvor rigspolitiets rejsehold var inde i billedet, gik det ordentligt for sig. Da blev der stillet spørgsmål, da blev der forsket i sagerne. Det, jeg anklager Lyngby politi for, er, at man ikke har forsket ordentligt i sagerne. Det blev vist med de spørgsmål, jeg allerede har stillet, og det kan forfølges yderligere.

Der var et skib, hvis navn var overmalet. Kaptajnen på det pågældende skib oplyste, at det var sket efter besked fra rederiet. Rederen nægter at have givet en sådan besked. Hvad gør Lyngby politi? Det siger: det er sandsynligvis rederen, der har ret; han har ikke givet en sådan besked. Og så er man ikke gået videre med den sag. Kaptajnerne har oplyst til Lyngby politi, at de ikke var berettigede til at undersøge, om lasten nu var den, som stod i papirerne, i dokumenterne. Det tager Lyngby politi også for gode varer, selv om kaptajnerne helt klart efter søloven har pligt til at sikre sig, at lasten er lovlig. Og sådan kan der fremføres en lang række spørgsmål, hvor hovedspørgsmålet er: hvorfor optrådte Lyngby politi, som det gjorde?

Justitsministeren har ansvaret for politiets embedsførelse. Politiets embedsførelse må være baseret på princippet om lighed for loven. Vi kan diskutere, hvorvidt det princip bliver opretholdt. Jeg synes, at der her – under alle omstændigheder efter de foreliggende oplysninger – er et grelt eksempel på, at dette princip ikke er blevet opretholdt, at Lyngby politi under politimester Søren Sørensen har forfaret på en overfladisk, på en fløjshandskeagtig måde, som man aldrig ville have forfaret på, hvis det havde drejet sig om andre mistænkte. Derfor må denne sag nu undersøges til bunds. Og det drejer sig ikke om bagmandspolitiets arbejde. Det drejer sig ikke om de anklager, som er blevet rejst nu. Det drejer sig om det politiarbejde, som blev gjort af Lyngby politi i 1981.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Der var ét spørgsmål, der blev rejst af hr. Gert Petersen i hans første indlæg, som justitsministeren ikke var inde på, og som jeg synes må være forholdsvis nemt at tage stilling til. Det var spørgsmålet om, hvorfor der skulle gå 17 dage, inden undersøgelse blev indledt mod rederiet fra Lyngby politis side. Jeg gør opmærksom på, at dette ikke var en ganske gemen sag, som kunne skubbes til side. Den daværende udenrigsminister og den daværende justitsminister, hr. Henning Rasmussen, havde bedt om, at denne sag blev fremmet. Hvordan kunne der så gå 17 dage, og hvordan kunne politimesteren i Lyngby sige, at det snarere var Politiken, der burde anlægges sag imod, fordi bladet havde bragt oplysninger frem om våbentransporten? Jeg synes, at justitsministeren skylder os en forklaring på det.

Riishøj (SF):

Jeg vil gerne i forlængelse af de to forrige taleres indlæg spørge lidt omvendt, nemlig om, hvad justitsministeren kan henvise til at Lyngby politi har gjort korrekt i denne sag. Der har været fremført en hel del kritik, men siden justitsministeren ikke finder Lyngby politis adfærd kritisabel, så må Lyngby politi jo have gjort noget juridisk korrekt, og det vil jeg gerne have oplyst.

Jeg vil også godt have oplyst, hvordan justitsministeren egentlig prioriterer den type sager. I det skriftlige svar, justitsministeren

[Riishøj]

gav mig, og som jeg fik i går, er justitsministeren inde på prioriteringen af sagerne og mener, at Lyngby politi i dette tilfælde har prioriteret korrekt, eller at der er i hvert fald ikke grund til at kritisere den prioritering, Lyngby politi foretog. Hvad er baggrunden for det? Hvad er mere vigtige sager i dette tilfælde end denne sag om rederiets adfærd?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg vil gerne slå 2 ting fast efter de 3 spørgsmål, der er stillet.

Det ene er, hvad hr. Gert Petersen var inde på, og hvad jeg takker ham for: der er ikke tale om, at man generelt vil udskyde noget med hensyn til efterforskning i disse sager. De bliver undersøgt, fordi det er vor forpligtelse internationalt og efter den danske straffelovgivning. Jeg er tilfreds med, at hr. Gert Petersen har fastslået, at der er rejst sager i vidt omfang, og det må vi fortsætte med, når der bliver tale om, at man kan gennemføre et sagsanlæg.

Det andet, jeg gerne vil fastslå, er, at der altså i den pågældende sag med bistand af en anden del af vor anklagemyndighed er gennemført en efterforskning, der har ført til en sigtelse. Det er også tilfredsstillende, at vi er på det stadium.

Må jeg for det tredje sige med hensyn til det, der er sket tidligere – hr. Riishøj var inde på, hvad Lyngby politi har gjort korrekt – at Lyngby politi altså har gjort det korrekte, at man på grundlag af en anmeldelse har foretaget efterforskning.

I samme forbindelse vil jeg sige til hr. Bernhard Baunsgaard: det er da rigtigt, at der er gået nogen tid, inden politiet tog fat på denne sag. Nu kan man jo se, hvis man tager sagen som helhed, at der er hold i at rejse sigtelse, selv om der er gået et stykke tid, mens der for Lyngby kriminalpoliti kunne være andre sager, man mente hastede mere. Det har selvfølgelig forbindelse med, at vi ikke har politifolk, heller ikke kriminalpolitifolk, i et sådant antal, at de øjeblikkelig kan tage fat på alle sager.

Om politiet skulle være begyndt på denne sag tidligere, kan man vurdere forskelligt. Jeg forstår, at hr. Bernhard Baunsgaards og hr. Gert Petersens opfattelse er, at man skulle være gået tidligere i gang med den. Jeg synes bare, det er noget mindre i forhold til det, at

den samlede anklagemyndighed, der jo har haft ansvaret for denne sag – det må man erkende, det er ikke en enkelt politimester – har opnået det resultat at gennemføre en efterforskning og rejse en sigtelse.

Gert Petersen (SF):

Det er altså ikke den samlede etat, men Lyngby politi, vi taler om her, og det var Lyngby politi, vi talte om i 1981, da Trigon-sagen først var oppe. Der er den forskel mellem Trigon-sagen og de øvrige sager, rigspolitiets rejsehold har beskæftiget sig med – jeg har ikke ét kritisk ord at sige om rigspolitiets rejsehold, men jeg har så sandelig kritiske ord at sige om Lyngby politi – at Trigon-sagen er langt den største af dem alle, formodentlig lige så stor som alle de andre sager tilsammen.

Jeg vil godt spørge helt konkret: finder ministeren det korrekt, at politiet under en efterforskning mod mennesker, der er mistænkt for en ganske grov, oven i købet international overtrædelse, stiller sig tilfreds med, at de pågældende ikke vil give de nødvendige oplysninger? Politiet rapporterer, at redere ikke vil fortælle, hvem hans udenlandske mæglere er. Punktum. Det tager man for gode varer, og så opgiver man i øvrigt den sag. Synes ministeren, at det er korrekt? Tror ministeren, at man i andre tilfælde, hvor der er tale om en stor sag, hvor der er mistanke, ville sige: nå, pyt, det er der ikke noget at gøre ved. Vi går ikke hårdt på den pågældende. Vi prøver ikke at få oplysningerne ud af ham.

En anden ting: man har accepteret udsagn fra kaptajnerne om, at de ikke er berettigede til at undersøge, om lasten er lovlig, og om den svarer til det, der står i papirerne. Det har man accepteret uden videre uden at sætte sig ind i søloven, hvoraf det tydeligt fremgår, at kaptajnerne ikke alene er berettigede til det, de er forpligtede til det. Synes ministeren, at det er korrekt?

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vender tilbage til spørgsmålet om de 17 dage, der gik, inden politimesteren i Lyngby fandt det for godt at foretage undersøgelser i denne sag. Jeg gentager: det drejede sig om Danmarks internationale omdømme, hvor udenrigsministeren og justitsmini-

[Bernhard Baunsgaard]

ster Henning Rasmussen bad om, at der hurtigt skete noget. Og så svarer justitsministeren i dag: man må huske på, at der er mand-skabsmangel, der sker en prioritering. Jeg har ikke fantasi til at forestille mig sager, der kan være vigtigere end Danmarks internationale omdømme, understreget af 2 ministre. Kan justitsministeren antyde, hvad det er for sager, der skulle være væsentligere, sådan at man kan skubbe den undersøgelse 17 dage?

Wilhelm (VS):

Jeg synes i almindelighed, at der må være en vis margen for fejlskøn, selv om jeg synes, at man her overtræder den temmelig groft. Jeg synes, at ministeren svarer udenom, når han slet ikke går ind på den problemstilling, hr. Bernhard Baunsgaard nu har forsøgt at rejse et par gange. Her er ikke tale om en ganske almindelig sag, hvor Lyngby politi ud fra, at man jo ikke har ubegrænsede ressourcer, må prioritere. Her er tale om en sag, hvor Lyngby politi, efter at man så at sige har skrottet den, får besked på, at den skal behandles. Det får man af regeringen, og derefter undskylder ministeren nu en meget, meget lemfældig behandling med, at der jo er begrænsede ressourcer, og at man må prioritere.

Jeg synes, at det er på den baggrund, nemlig regeringens krav til Lyngby politi om at tage den sag alvorligt og at det, der senere skete, hvor enhver kan se, at sagen ikke er behandlet alvorligt, at vi ikke længere bare kan tale om en margen for fejltagelser og fejlskøn, men må tale om: hvad var det egentlig, der skete med den sag? Hvad skete der hos Lyngby politi? Hvad skete der hos den højeste anklagemyndighed, når sagen kunne blive skrottet for anden gang?

Derfor går mit spørgsmål på – selv om jeg godt ved, at ministeren har svaret hr. Riishøj i går, at han ikke finder grundlag for nogen undersøgelse: vil justitsministeren overveje at få foretaget en uvildig undersøgelse, eller bliver vi andre nødt til at komme med et krav til regeringen i form af et beslutningsforslag el.lign. for at få regeringen til at foretage den uvildige undersøgelse af, hvorfor det gik sådan med politiets og med anklagemyndighedens behandling af denne sag?

Riishøj (SF):

Jeg vil godt spørge, om man konkluderende skal opfatte det sådan, at justitsministeren mener, at Lyngby politi har handlet korrekt. Jeg kan forstå, at den tidligere justitsminister i dag mener, at Lyngby politi ikke har gjort det, og at der er grund til en nærmere undersøgelse af den her sag. Mener justitsministeren, at Lyngby politi samlet har handlet korrekt i denne sag? Det tror jeg det er meget vigtigt at få at vide som en samlet vurdering af det her forløb.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er blevet nævnt af flere, at regeringen har givet et pålæg til politimesteren i Lyngby. Det er jeg ikke bekendt med var givet på det tidspunkt. Det er i hvert fald noget usædvanligt, hvis en regering giver et pålæg til en politimester om at gøre noget inden for et bestemt tidsrum i en bestemt sag.

Vi har det jo sådan her i landet – det vil jeg egentlig tro at vi alle sammen er interesserede i – at anklagemyndigheden, derunder politimestrene, uden pålæg fra en regering behandler deres sager på grundlag af anmeldelser o. lign. Det system vil jeg gerne opretholde, for jeg er bange for, at der bliver noget alt for politiserende over anklagemyndighedens almindelige virksomhed, hvis det er således, at regeringen skal angive, hvad den skal gøre i det enkelte tilfælde.

Jeg er blevet spurgt, om jeg anser den undersøgelse, den efterforskning, der er foretaget, for korrekt. Jeg vil gerne sige, at efter det resultat, der er kommet, hvor der rejses en sigtelse – hvor jeg ikke har og heller ikke mener at have grundlag for at undersøge en tidligere efterforskning, der indgår i den nuværende sigtelse – kan man efter min mening ikke stille spørgsmålet, om det har været korrekt. Jeg er overbevist om, at den samlede anklagemyndighed har ment, at det var korrekt og rigtigt, hvad den foretog sig.

Man kan selvfølgelig sige, når der senere kommer beviser frem, som efter anklagemyndighedens opfattelse fører til, at en sigtelse kan rejses, at så havde det været bedst, hvis denne sigtelse kunne have været rejst tidligere. Man må imidlertid medgive enhver, der foretager en efterforskning, at man ikke altid kan få alt frem med det samme, men at der undertiden må hengå nogen tid.

[Justitsministeren]

I øvrigt er det efter min mening farligt at angribe de enkelte politimestre, de enkelte dele af anklagemyndigheden, hvis det bagefter viser sig, at en oprindelig stillingtagen til beviserne, der fører til, at de ikke rejser tiltale, senere ændres, således at man rejser tiltale. Det skal man ikke bebrejde dem. Af hensyn til retssikkerheden og beskyttelsen af de tiltalte – opfattet generelt – er vi interesserede i, at anklagemyndigheden objektivt behandler de sager, skønner over beviserne og også tager stilling til det, der vejer til fordel for de sigtede – eller dem, der ikke er sigtede, men hvor man efterforsker i sagerne. Det synspunkt vedrørende strafferetten håber jeg at de fleste af os er enige om.

Gert Petersen (SF):

Jeg er 100 pct. enig med ministeren i det sidste, 100 pct. enig. Det, det drejer sig om her, er, om efterforskningen er foregået rimeligt, efter rimelige politimæssige metoder, som man kan forvente anvendt over for alle mennesker, og som vi ved bliver anvendt over for de allerfleste.

Sagen er altså den, at efter at regeringens pålæg var givet – det pålæg, som ministeren nu lægger så megen vægt på – blev undersøgelsen jo genoptaget. Og hvad rapporterer politiet i Lyngby så tilbage? Det rapporterer, gætter man, at udchartringen til Zeefeldt Ltd. er sket gennem en mægler i Frankrig, som man ikke ønsker at oplyse navnet på. Alle kontrakter er underskrevet af Trigon på begge vegne. Hvad er det for noget? Man ønsker ikke at oplyse navnet på ham. Nej, det kan jeg så sandelig godt forstå; det er jo senere kommet frem, at forhandlingerne foregik med Zeefeldt direkte på den sydafrikanske ambassade. Hvorfor kunne det ikke være kommet frem for 2 år siden? Hvorfor undlod Lyngby politi at spørge mere indgående? Hvorfor affandt det sig med, at den mistænkte siger: det vil jeg ikke udtale mig om? Her er det, jeg har en fornemmelse af, at i 990 andre tilfælde ville politiet ikke have affundet sig med en sådan holdning. Det er derfor, vi rejser spørgsmålet.

Der kan udmærket godt i en stabel æbler, som gennemgående er sunde, være et enkelt råddent, og det er også justitsministerens pligt at sørge for, at der ikke er sådanne råddne æbler i etaten.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg er enig med justitsministeren i, at det bør være sådan her i landet, at det ikke skal være nødvendigt for regeringsmedlemmer at pålægge en politimester at gå ekstra grundigt til værks i en sag. Men det viste sig jo, at det var nødvendigt. Jeg kan ikke komme bort fra, at selv efter pålægget er der ikke sket tilstrækkelige undersøgelser i denne sag.

Når jeg tænker tilbage, mange år tilbage, kan jeg ikke erindre nogen sag, der har rystet mig som netop denne, at dette kunne ske i Danmark. Vi kan kun sige, at vi bør være glade for, at Politiken rejste sagen, og vi bør rose TV meget for, at det senere har fulgt den op i den grad, som det har gjort.

Men tilbage står: kan vi være tjent med, at en politimester begår et sådant fejlskøn, at der går 17 dage, før han reagerer? Efter en besked fra justitsministeren om at undersøge sagen grundigt sker der foreløbig ingenting. Skal det vare så længe?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Mit udtryk »den samlede anklagemyndighed« må jeg fastholde. Både hr. Gert Petersen og hr. Bernhard Baunsgaard nævnte politimesteren, der har haft sagen til første undersøgelse, men jeg må gøre opmærksom på, at der skete en koordinering i sagen. Sagen gik videre til statsadvokaten og rigsadvokaten, og der var også forespørgsel i justitsministeriet. Derfor mener jeg, det er korrekt, når jeg taler om den samlede anklagemyndighed i denne sag. Hvis man mener, at der var tale om noget i den retning, som det her blev antydnet, at en politimester skulle være mindre interesseret i at gøre noget ved en sag af denne art, så kunne der være grundlag for kritik dengang. Den er ikke fremført; det er blevet accepteret, hvad politimesteren har foretaget. Jeg mener ikke, der er nogen som helst baggrund for at sige, at i sager af den karakter har den samlede anklagemyndighed ikke ønsket at gøre, hvad man var forpligtet til, hvad man skulle gøre, for at få rejst en sigtelse.

Det kan undertiden være sådan, når man ser sagerne, efterhånden som de forløber, og efterhånden som andre går rundt og undersøger dem på baggrund af den viden, de efterfølgende har fået – TV-udsendelsen er jo kommet, efter at sigtelsen er rejst mod de

[Justitsministeren]

pågældende – at man kan sige, at det kunne have været anderledes.

Ja vel, sådan kan det være i en række straffesager, men det er noget afgørende – det glæder mig, at vi er enige om det, idet hr. Gert Petersen gav tilslutning til det – at uanset sagens karakter må det være sådan, at man ikke forcerer noget frem, som man ud fra vores retssystem ikke mener er rigtigt. Så sker der fejltagelser, og det er da muligt, at der i forskellige led – det vil jeg ikke afvise – er sket fejltagelser her. Men at der bevidst er foretaget noget forkert, det må jeg ganske afvise. Man kan altså skønne over, om man i dette tilfælde har kunnet gøre mere i den situation, hvor man har fået sagen ind. Men hvornår kan man ikke det?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 506

13) Til *justitsministeren* af:

Hagen Hagensen (KF):

»Har ministeren under overvejelse at søge ændring i reglerne om varetægtsfængsling, således at der gives klar hjemmel til at gøre brug af varetægtsfængsling som retshåndhævelsesmiddel i tilfælde, hvor der er øvet eller forsøgt vold, især mod ordensmagten og mod sagesløse personer?«

Skriftlig begrundelse

I den sidste tids begivenheder med omfattende uro – udgående fra Nørrebro i København – med vold og hærværk til følge er der kun i meget begrænset omfang sket fængsling af personer, der er sigtet for vold, især mod ordensmagten.

Det synes, som om der ikke i retsplejelovens bestemmelser findes tilstrækkelig klare og omfattende regler, der hjemler varetægtsfængsling. Det har vakt forundring i den ganske overvældende del af befolkningen, der ønsker ro, orden og tryghed, at uromagere og voldsmænd løslades og ikke varetægtsfængsles.

Det forekommer mig indlysende, at retshåndhævelsen har behov for, at voldsmænd ikke frit kan færdes umiddelbart efter deres begåede lovovertrædelser.

Hagen Hagensen (KF):

I forbindelse med den sidste tids omfattende uro – udgående fra Nørrebro, men også i nogle havne og nu senest nede i Padborg ved grænsen – der har haft omfattende vold og hærværk til følge, er der ikke sket fængsling af ret mange, skønt de har været fremstillet i retten sigtet for vold, også mod ordensmagten. Det synes derfor for mig, som om retsplejelovens bestemmelser ikke er tilstrækkelig klare, ikke omfatter et regelsæt, der hjemler varetægtsfængsling i sådanne forhold. I vidt omfang er det endda således, at politiet undlader at fremstille dem, det sigter for vold, i retten, fordi det ved, at grundlovsforhør bare vil føre til, at de løslades.

Det har vakt forundring i den ganske overvældende del af den danske befolkning, der ønsker ro og orden og tryghed, at uromagere og voldsmænd løslades i stedet for at fængsles. Derfor må jeg mene, at der er behov for, at vi får en retshåndhævelsesbestemmelse, der gør, at voldsmænd ikke frit kan færdes, umiddelbart efter at de har øvet vold og forsøgt vold, især mod vores ordensmagt og også over for sagesløse personer.

Politiet er til for at skabe ro og orden, det har det pligt til at gøre, det er til for at beskytte borgerne, men vi har minsandten efterhånden også fået behov for at beskytte vores ordensmagt mod det, den kommer ud for, når den skal udøve sin lovlige og pligt-mæssige gerning. På denne baggrund har jeg stillet mit spørgsmål til ministeren.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

De sidste bemærkninger, hr. Hagen Hagensen fremsatte, om, at vi er forpligtede til at sørge for, at vor ordensmagt får rimelige arbejdsmuligheder, kan jeg helt tilslutte mig.

I forbindelse med de begivenheder, der er blevet henvist til i spørgsmålet, er der sigtet en række personer for overtrædelse af straffelovens § 119 og § 134 a. De pågældende er blevet fremstillet i Københavns byret med krav om varetægtsfængsling, og det er sket under henvisning til bestemmelserne i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, og stk. 2.

I Københavns byret fandt dommeren ikke, at de nævnte fængslingsgrunde var opfyldt, og derfor blev de pågældende løsladt. Byrettens afgørelse er senere stadfæstet af østre landsret. Jeg kan oplyse, at anklagemyndig-

[Justitsministeren]

heden i medfør af retsplejelovens § 973 over for justitsministeriet har anmodet om tilladelse til at indbringe afgørelsen til prøvelse for højesteret, og at justitsministeriet i dag har meddelt tilladelse hertil.

Det er mit udtryk, således som hr. Hagen Hagensen gav udtryk for det, at mange har fundet det overraskende, hvis retsplejeloven ikke giver hjemmel til varetægtsfængsling i sager af den karakter, der er nævnt i spørgsmålet. Jeg tror, det er særlig vigtigt, at der på dette område er overensstemmelse mellem vore lovregler og den almindelige retsfølelse.

Som jeg lige har sagt, skal højesteret nu tage stilling til spørgsmålet om varetægtsfængslinger i disse sager. Afhængigt af, hvilket resultat højesteret når til i sagen, vil det kunne komme på tale at bede strafferetsplejeudvalget om at overveje spørgsmålet. Strafferetsplejeudvalget behandler for tiden spørgsmål om isolation og andre problemer vedrørende varetægtsfængsling med henblik på en eventuel lovændring i denne folketingsamling.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg vil gerne sige tak til justitsministeren for svaret, og jeg vil for så vidt også, selv om det ikke vedkommer mig umiddelbart, takke ministeren for, at man har givet denne tredjeinstansbevilling til at få prøvet ved højesteret, om der i sager af den karakter, som ministeren nærmere beskrev her, skal være grundlag for at varetægtsfængsle.

Jeg vil naturligvis vente og se, hvad der kommer ud af højesterets bedømmelse af forholdene, og så derefter, hvad ministeren måtte beslutte med henblik på eventuelt at få et regelsæt, der kan blive anderledes, når det bliver bedømt af strafferetsplejeudvalget. Men jeg vil alligevel for mit eget vedkommende have lov til at understrege, at vi er nået til en sådan grad af vold og utryghed herhjemme, at vi må gøre noget ved det.

Jeg har over for tidligere justitsministre på mit partis vegne prøvet på at komme igennem med at få lavet ændringer i retsplejeloven, så vi kunne – men ikke altid behøvede – fængsle i sådanne sager, men det er altså ikke kommet igennem endnu. Jeg tror egentlig, at der efterhånden er lydhørhed for det så vidt og så bredt, at der også hos andre grupper her i tinget, som tidligere har været imod

det, vil være ønske om, at man får et regelsæt, der kan benyttes, når der er behov derfor.

Bernhard Baunsgaard (RV):

I anledning af de sidste ord fra hr. Hagen Hagensen, men også i anledning af det første svar fra justitsministeren, vil jeg gerne stille det meget klare spørgsmål, om justitsministeren fastholder, at der som hidtil skal være en særlig grund til at varetægtsfængsle – det kan f.eks. være, at man er bange for, at vedkommende vil gå ud og gentage forbrydelsen eller overtrædelsen af landets love, eller hensynet til undersøgelsen – altså at der fortsat skal være disse særlige grunde, og at det ikke er nok, som man næsten kunne få fornemmelsen af i det, hr. Hagen Hagensen sagde til sidst – at man har begået vold. I de 90 pct. eller sådan noget lignende af tilfældene har der været tale om beruselse. Derfor er der ikke, når man bliver ædru, fare for gentagelse.

Wilhelm (VS):

Nu har vi jo desværre før set, at strafferetsplejeudvalget har gjort sig til talsmand for en udvidelse af varetægtsfængslinger også dér, hvor man selv måtte erkende, at det i virkeligheden var på kanten af grundloven, nemlig § 71, som begrænser varetægt til højst 3 gange 24 timer, inden man tilbageholdes på en konkret sigtelse. Dette sammenholdt med, at vi meget ofte ser, at der varetægtsfængsles og endog isolationsfængsles på noget, der bagefter, når sagen har været prøvet ved retten, viser sig at have været i strid med grundlovens § 71, stk. 5, om, at ingen kan varetægtsfængsles for en forseelse, som kun kan medføre straf af bøde eller hæfte, får mig til at spørge justitsministeren, om han vil indskærpe strafferetsplejeudvalget, at man må holde sig inden for disse grundlovsbestemmelser.

Jeg må erindre om, hvis vi skal være en lille smule bagkloge, at ved nogle af de sager, som hr. Hagen Hagensen her taler om, har sigtelserne fra politiets side været stærkt opskruede. Tænk f.eks. på Byggersagerne, hvor man varetægtsfængslede på stribe og hvor man isolationsfængslede på stribe i sager, som bagefter viste sig, da domstolene havde prøvet sagerne, overhovedet ikke at

[Wilhelm]

opfyldte de betingelser, som grundloven stiller, og som varetægtsbestemmelserne i retsplejeloven også stiller.

På den baggrund vil jeg godt spørge ministeren, om han ikke synes, at man i virkeligheden i dag måske fra domstolens side opererer noget mere i overensstemmelse med bestemmelserne, end man gjorde efter Byggeren, og om han ikke vil indskærpe strafferetsplejeudvalget, at de forslag, man måtte komme med, i hvert fald må holde sig strengt inden for grundlovsbestemmelserne i § 71.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er formentlig ikke nødvendigt at indskærpe strafferetsplejeudvalget, at det skal overholde grundloven, men jeg kan da sige, at jeg tror, vi alle deler den opfattelse, at selvfølgelig må der ikke gennemføres regler, der ikke strengt holder sig inden for grundlovens rammer.

Jeg mener også – for at besvare hr. Bernhard Baunsgaards spørgsmål – at der er noget aldeles rigtigt i, at man fastholder, at der skal være en særlig grund til at varetægtsfængsle personer, for at det ikke skal kunne benyttes til noget, ingen af os bryder sig om. Derfor er det også nødvendigt at få bedømt spørgsmålet om frihedsberøvelse i tilfælde af denne art helt klart i forhold til den lovgivning, vi har, hvor jo § 762 i retsplejeloven netop angiver, at der skal være de og de bestemte grunde.

Men derfor kan man jo godt spørge i forbindelse med en sådan undersøgelse: dækker reglerne tilstrækkeligt disse tilfælde, eller må vi indføre en yderligere grund? Vi har jo en retshåndhævelsesbestemmelse, som drejer sig om større kriminelle forbrydelser, i § 762, stk. 2. Man har jo – for at vende tilbage til hr. Hagen Hagensens tillægsspørgsmål – i forbindelse med tidligere lovforslag været inde på, om man kunne have en retshåndhævelsesbestemmelse, der dækkede disse tilfælde. Det synes jeg der kan være rimelighed i at få undersøgt.

Nu ser vi altså i første omgang på, hvad højesteret vil sige til de konkrete sager, og så mener jeg, at der kan være en god grundelse for at sende det materiale til strafferetsplejeudvalget, der – selvfølgelig med den indsnævring, som grundloven altid pålægger

os alle sammen – må bedømme, om vi har behov for yderligere lovgivning på dette område.

Wilhelm (VS):

I betragtning af, at ministerens parti og andre partier til den side i salen tidligere har fremsat og fået til behandling her i salen forslag, om hvilke strafferetsplejeudvalget selv sagde, at de kunne siges at være en omgåelse af grundlovens bestemmelser, og om hvilke mere uforbeholdne sagkyndige jurister sagde, at de fandt, det klart var en omgåelse af grundlovens bestemmelser, synes jeg ikke, vi kan tage ministerens ord for pålydende, at det er klart, at vi alle sammen som en selvfølge sørger for, at disse reformer, hr. Hagen Hagensen efterlyser, holdes strengt inden for grundlovens rammer. Vi har faktisk set de nævnte eksempler, hvor der har været mere end begrundet tvivl om, hvorvidt det var i strid med grundloven, hvilket ikke har afholdt visse partier herinde fra at køre frem med dem. Det var derfor, jeg stillede mit spørgsmål til ministeren, om han vil indskærpe og sørge for, at der kun fremsættes forslag, som helt uden for enhver tvivl strengt holder sig inden for grundlovens rammer. Det har vi desværre ikke set klart tidligere.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hr. Wilhelm kan jo have mistanke om, at der er partier, der ikke vil holde grundloven. Om denne mistanke så er berettiget, har jeg lov til at udtrykke min tvivl om, og det gør jeg.

Men det behøver i hvert fald ikke føre til en tvivl om, hvorvidt strafferetsplejeudvalget vil overholde grundloven, og jeg synes i og for sig, hr. Wilhelm sagde noget, der tyder på, at det vil det i allerhøjeste grad. Det er jeg også sikker på at det vil. Jeg sender ikke sagen til strafferetsplejeudvalget med noget pålæg, for jeg tror, de pågældende, der sidder dér, er fornuftige nok til selv at overveje sagen. Men jeg synes, det er naturligt at sende materialet til dem til overvejelse af, hvorvidt den lovgivning, vi har, er tilstrækkelig.

Jeg må fastholde den opfattelse, jeg gav udtryk for i mit første indlæg, at det må være således, at de personer, der handler på hele samfundets vegne, nemlig politiet, må være beskyttede mod angreb af den art, der

[Justitsministeren]

har fundet sted imod dem ved den pågældende lejlighed, nemlig nytårsnat, og jeg mener, vi alle sammen har en forpligtelse til at medvirke til at give dem den beskyttelse.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Dohrmann: spm. nr. S 376 og 419

Annelise Gotfredsen: spm. nr. S 388

Taanquist: spm. nr. S 396 og 397

Askjær Jørgensen: spm. nr. S 405, 434, 461, 482 og 484

Tove Niemann: spm. nr. S 406

Egon Jensen: spm. nr. S 412

Poulsgaard: spm. nr. S 414, 418 og 430

Maisted: spm. nr. S 416 og 449

Ingerlise Koefoed: spm. nr. S 420

Poul Nielson: spm. nr. S 421

Steffensen: spm. nr. S 422

Mogens Voigt: spm. nr. S 423

Margrete Auken: spm. nr. S 425 og 444

Glistrup: spm. nr. S 427

Barsøe-Carnfeldt: spm. nr. S 429

Jytte Andersen: spm. nr. S 432 og 433

Holger K. Nielsen: spm. nr. S 435 og 436

Wilhelm: spm. nr. S 437 og 438

Birthe Hansen: spm. nr. S 439

Lawaetz: spm. nr. S 440

Hove Sørensen: spm. nr. S 442

Inge Krogh: spm. nr. S 453

Spm. nr. S 376

Til *indenrigsministeren* (14/12 82) af:

Dohrmann (FP):

»Er det i overensstemmelse med gældende love, at CF som en offentlig institution og dermed betalt af skatteyderne påfører private erhvervsdrivende en urimelig konkurrence ved i flere kommuner, f.eks. Haderslev, Vojens og Åbenrå, at påtage sig opgaver som madudbringning og turistkørsel, medens vognmænd og taxaer må holde stille på grund af manglende beskæftigelse?«

Begrundelse

Fri konkurrence er godt og sundt. Tilmeld er det måden, hvorpå man bedst sikrer kunderne en reel, billig og god service. Det findes derfor meget betænkeligt, at flertallet i nogle kommunalbestyrelser er i fuld færd med at slå noget af dette i stykker ved at favorisere CF fremfor private vognmænd.

Får denne tendens lov til at udarte uden indgriben, er det ikke svært at forestille sig, at stort set alle områder inden for den private sektor bliver overtaget af skatteyderbetalte institutioner.

Da regeringen tidligere har givet udtryk for en modsat opfattelse, håber spørgeren, at de i spørgsmålet nævnte forhold vil blive grundigt undersøgt og erklæret ulovlige.

Besvarelse (7/1 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg er enig i, at beskæftigelsen i den private sektor skal søges fremmet, bl.a. ved i videst muligt omfang at inddrage private virksomheder i løsningen af offentlige opgaver.

Kommunerne ved, at dette er regeringens opfattelse, og jeg må gå ud fra, at synspunktet bliver inddraget i kommunalbestyrelsernes overvejelser, når forskellige serviceordninger skal tilrettelægges.

Ud fra de oplysninger, jeg er i besiddelse af, om det kommunale civilforsvars medvirken til løsning af en række socialt prægede kørselsopgaver i de nævnte kommuner, kan jeg imidlertid ikke sige, at man er gået over grænserne for det kommunale selvstyre. I øvrigt udfører det kommunale civilforsvar i de pågældende kommuner, så vidt jeg er orienteret, ikke turistkørsel.

Som det vil være spørgeren bekendt, er det efter den kommunale styrelseslov tilsynsrådet, der fører tilsyn med kommunerne. Jeg har derfor i dag bedt tilsynsrådet for Sønderjyllands amt se på sagen for at få eventuelle kommunalretlige spørgsmål belyst til bunds. Når resultatet af tilsynsrådets behandling af sagen foreligger, skal jeg vende tilbage til sagen over for spørgeren.

Spm. nr. S 388

Til *justitsministeren* (15/12 82) af:

Annelise Gotfredsen (KF):

[Annelise Gottfredsen]

»Har gældende regler været overholdt ved bevilling af ledsaget udgangstur til den afsoner, som flygtede fra en fængselsfunktionær på Københavns hovedbanegård søndag den 12. december?«

Besvarelse (21/12 82):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det nævnte tilfælde drejer sig om en indsat, der er idømt 8 års fængsel for sædelighedsforbrydelser mod børn samt overfald af særlig farlig karakter og forsøg på manddrab.

Den pågældende indsatte hører til gruppen af langtidspåsatte, dvs. indsatte, der afsoner straffe på 5 år og derover. For disse indsatte gælder de almindelige regler om udgang m.v. ikke. Kompetencen til at give udgang ligger ikke hos anstaltsledelsen, men i direktoratet for kriminalforsorgen, der på halvårslige fællesmøder på anstalterne drøfter de enkelte langtidspåsatte forhold med en bred kreds af anstaltens personale.

Tilladelse til udgang gives normalt ikke, før den pågældende har afsonet mindst ¼ af straffen. Udgang gives efter en meget konkret vurdering, hvori indgår såvel hensynet til borgernes retssikkerhed og retshåndhævelsessynspunkter som hensynet til mulighederne for at få de indsatte igennem et langvarigt anstaltsophold på en sådan måde, at deres muligheder for gentilpasning til samfundet ikke ødelægges. Som udgangspunkt vil udgang til langtidspåsatte indledningsvis finde sted med ledsager.

Den pågældende indsatte blev dømt i oktober 1980 og havde været varetægtsfængslet fra maj 1980. Han havde således udstået ¼ af straffen i maj 1982. På et fællesmøde i anstalten ved Herstedvester i slutningen af april 1982 fik indsatte tilladelse til tre ledsagede udgange til besøg hos moderen på vilkår, at han forinden var doseret med antabus. Disse udgange forløb uden misbrug. I oktober 1982 fik han tilladelse til en månedlig udflugt med ledsager, idet forbindelsen til moderen da var afbrudt. Det blev samtidig bestemt, at der ikke kunne blive tale om uledsaget udgang, før spørgsmålet havde været forelagt retslægerådet og anklagemyndigheden.

Den indsatte undveg fra ledsageren under et ophold på Københavns hovedbanegård

den 12. december og meldte sig selv til politiet den 14. december 1982.

Gennemførelsen af udgangen fandt sted i henhold til reglerne i justitsministeriets vejledning af 9. september 1982 om ledsaget udgang fra kriminalforsorgens anstalter m.v., som indebærer en skærpselse af de hidtil gældende retningslinier. I vejledningen er det bl.a. anført, at udgangsledsageren ikke må fravige bestemmelse om rejserute og opholdssted, ligesom udgang til områder, hvor ledsageren ikke umiddelbart kan sikre den indsatte tilstedeværelse, kun undtagelsesvis må finde sted.

Det er justitsministeriets opfattelse, at det også, når det drejer sig om langtidspåsatte, kan være rimeligt og hensigtsmæssigt at tillade udflugter under ledsagelse, hvis mulighederne for gentilpasning til samfundet skal bevares.

Det er samtidig justitsministeriets opfattelse, at der i en sag som den foreliggende – som angår meget alvorlig og personfarlig kriminalitet – navnlig ved udgang på et så tidligt tidspunkt under afsoningen bør lægges stor vægt på at sikre, at den indsatte under udgangen ikke får adgang til lokaliteter, som indebærer særlige undvigelsesrisici.

Spm. nr. S 396

Til *ministeren for skatter og afgifter* (16/12 82) af:

Taanquist (S):

»Ministeren bedes redegøre for, i hvilken udstrækning det vil være muligt for et kommende privat betalingspsykehus at sikre sig offentlige tilskud i kraft af afskrivninger, fradragsberettigede forsikringer og lignende.«

Begrundelse

Det må forventes, at en stor del af finansieringen af de såkaldte private betalingspsykehuse i en vis udstrækning bliver væltet over på det offentlige i kraft af de muligheder, skattelovgivningen giver for afskrivninger, forsikringsfradrag og lignende.

Det vil derfor være af interesse at vide, hvor store sådanne tilskud kan blive under forudsætning af maksimal udnyttelse af de bestående skattelove.

Besvarelse (10/1 83):

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foighel):

Afskrivningsloven indeholder en opremsning af de afskrivningsberettigede bygninger. Denne opremsning omfatter ikke private sygehuse. Ligningsrådet kan dog tillade afskrivning på andre bygninger, hvis rådet skønner, at disse bygninger kan sidestilles med de bygninger, der er direkte nævnt i loven. Rådet har afslået at give tilladelse til afskrivning på private hospitaler med den begrundelse, at det ikke ved gennemførelsen af reglerne i 1968 var tilsigtet at tillade afskrivninger på klinikker. Omfanget af ligningsrådets dispensationsadgang overvejes for tiden, og spørgsmålet om afskrivning på private hospitaler er inddraget i disse overvejelser.

Syge- og ulykkesforsikring, der indehaves af den forsikrede, kan sammenlagt med en række andre fradrag fratrækkes med maksimalt 2.000 kr. årligt i den skattepligtige indkomst. I det omfang de nævnte forsikringer dækker udgifterne ved ophold på kommende private betalingshospitaler, må udgifterne hertil antages at blive modsvaret af en kontingentforhøjelse. Denne forhøjelse vil ligeledes være fradragsberettiget under 2.000 kr.s fradraget.

Endvidere må private hospitaler antages at blive drevet erhvervsmæssigt, hvorfor driftstab er fradragsberettigede ved indkomstopgørelsen.

Spm. nr. S 397

Til *socialministeren* (16/12 82) af:

Taanquist (S):

»Ministeren bedes redegøre for reglerne om finansiering af ydelser efter arbejdsskade-lovgivningen, herunder hvorledes udgifterne til administration af loven finansieres, samt oplyse, på hvilke områder der kunne forventes offentlige besparelser, og hvor store disse kan forventes at blive, hvis alle arbejdsskader og erhvervs sygdomme anmeldes og anerkendes efter arbejdsskade-forsikringsloven.«

Begrundelse

Dagbladet *Aktuelt* har i artikler den 6. december, den 8. december, den 9. december, den 15. december og den 16. december 1982 beskæftiget sig med stoppet for det nye an-

meldessystem for erhvervs sygdomme. Det antydes i artiklerne, at det offentlige netop på grund af stoppet for det nye anmeldelsessystem går glip af store besparelser på de sociale udgifter.

Det anføres i artiklen den 16. december 1982, at de offentlige besparelser ved et effektivt anmeldelsessystem vil løbe op i nærheden af 300 mill. kr.

Besvarelse (10/1 83):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Efter arbejdsskade-forsikringsloven skal enhver arbejdsgiver tegne arbejdsskade-forsikring i et godkendt forsikringsselskab, der afholder alle udgifter til erstatning, herunder hendlægge de nødvendige reserver til dækning af løbende udbetalinger. Staten (og visse kommuner) er selvforsikrende, det vil sige, at staten og disse kommuner selv afholder udgifterne.

Udgiften til den del af sikringsstyrelsens og den sociale ankestyrelsens administration af loven, som vedrører forsikringsselskaberne og de selvforsikrende kommuner, dækkes ved et bidrag, der fordeles i forhold til præmieindtægten. Når hensyn tages til fordelingen af sikringsstyrelsens arbejdsskadesager mellem staten og forsikringsselskaberne, kan man regne med, at $\frac{2}{3}$ af nye administrative udgifter på dette område vil blive afholdt af forsikringsselskaberne.

Det er sikringsstyrelsens opfattelse, at stort set alle de *ulykkestilfælde*, der skal anmeldes, også bliver det. Til kontrol heraf modtager styrelsen fra Kommunedata oplysninger om alle arbejdsskader, der medfører udbetaling af dagpenge fra kommunernes social- og sundhedsforvaltning, dvs. med et fravær på mere end 5 uger. Der anmeldes nu ca. 20.000 ulykkestilfælde til styrelsen om året.

For så vidt angår erhvervs sygdomme er der ved sikringsstyrelsens bekendtgørelse nr. 148 af 30. marts 1978, som er udstedt i medfør af lovens § 12, pålagt læger og tandlæger pligt til at anmelde såvel klare som formodede tilfælde af erhvervs sygdomme. Der anmeldes nu ca. 5.000 tilfælde om året. Knap $\frac{1}{3}$ heraf anerkendes som hørende under loven, men ikke alle tilfælde, der anerkendes, har så alvorlige følger, at der bliver tale om erstatning.

[Socialministeren]

Antallet af anmeldte erhvervssygdomme er langt større end under den tidligere ulykkesforsikringslov, hvor der blev anmeldt 500-700 tilfælde om året og anerkendt 300-400. Forhøjelsen af antallet skyldes dels, at listen over erhvervssygdomme er blevet udvidet, dels det forhold, at anmeldelsesretten og -pligten er blevet udvidet ved den ovennævnte bekendtgørelse.

Udbetalingerne af erstatning ved erhvervssygdomme har i året 1. juli 1981 til 30. juni 1982 været godt 81 mill. kr. Dette dækker udgifterne til ménerstatning og til udbetaling af såvel kapitalerstatning som løbende erstatning for tab af erhvervsevne.

Til sammenligning med de nævnte 81 mill. kr. kan oplyses, at de samlede udbetalte erstatninger ved *arbejdsskader* (ulykkestilfælde og erhvervssygdomme) i kalenderåret 1981 var 361 mill. kr. Af sidstnævnte beløb udgør statens andel som selvforsikrer godt 10 pct.

Erstatningerne er dels ménerstatning, dels erhvervsevnetabserstatning.

Ménerstatningen, som er erstatninger for den medicinske del af skaden, udbetales næsten altid som et kapitalbeløb. Selve udbetalingen af kapitalen medfører ikke i sig selv nedslag i offentlige ydelser, f.eks. sociale pensioner, børnetilskud og boligsikring. Det samme gælder erstatning for tab af erhvervsevne, når erstatningen udbetales som et kapitalbeløb. I begge tilfælde kan der dog blive tale om nedslag som følge af, at socialindkomsten forhøjes, hvis kapitalen giver en løbende indtægt. Hertil kommer en eventuel forhøjelse af socialindkomstens formuetillæg. Erstatningen for tab af erhvervsevne betragtes som indtægt for den pågældende, når erstatningen udbetales som en løbende ydelse. Denne udbetalingsmåde benyttes normalt, når tabet af erhvervsevnen er 50 pct. eller derover. En sådan erstatning vil følgelig kunne bevirke, at offentlige ydelser nedsættes.

Ud over de ovenfor nævnte regler medfører erstatning for tab af erhvervsevne på over 20 pct. efter reglen i invalidepensionslovens § 8 et direkte fradrag i invalidepensionen. Denne regel gælder, hvad enten erstatningen udbetales som kapitalbeløb eller som løbende ydelse. En lignende regel i enkepensionsloven medfører, at pensionen nedsættes, hvis der er ydet erstatning for tab af forsørger.

Sikringsstyrelsen har anslået, at der er tale om ca. 2.500 pensionister med det ovenfor

nævnte direkte fradrag omfattende både ulykkestilfælde og erhvervssygdomme. Under en række forudsætninger om det gennemsnitlige fradragsstørrelse m.v. kan dette samlede fradrag i pensioner anslås til årligt ca. 15 mill. kr. i prisniveau januar 1982. For så vidt angår andre fradrag i pensioner, bistandslovsydelser, børnetilskud, boligsikring m.v. som følge af udbetalte erstatninger foreligger der ingen oplysninger.

Selv om man forudsætter, at der blev anmeldt langt flere tilfælde af erhvervssygdomme, er det dog ikke muligt at sige noget om, hvor mange af de nye anmeldelser der ville resultere i ydelse af erstatning for mén og/eller tab af erhvervsevne, eller om fordelingen af erstatninger efter størrelse eller type (kapitalerstatninger og løbende erstatninger).

Hvis man vil skønne over, hvor store nedslag i offentlige ydelser de udbetalte erstatninger for erhvervssygdomme kan bevirke, må man tage i betragtning, dels at en del af modtagerne ikke modtager en (anden) offentlig ydelse, der nedsættes, dels at de nedsættelser, der faktisk sker, i gennemsnit langt fra modsvarer erstatningsbeløbene krone for krone.

Besparelser for det offentlige af en størrelsesorden på 300 mill. kr. årlig er helt urealistiske. De samlede erstatninger ved erhvervssygdomme beløber sig som nævnt til ca. 81 mill. kr. årlig. Selv hvis det antages, at antallet af anmeldte erhvervssygdomme bliver fordoblet, forventes det ikke, at de samlede erstatningsudbetalinger forøges i samme omfang.

Spm. nr. S 405

Til *socialministeren* (21/12 82) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Kan det være rigtigt, at en 43-årig borger kun kan få 340 kr. pr. uge i sygeløn, fordi indtægten fra landbrugsvirksomhed året før kun var 19.954 kr., og hvordan skal vedkommende i givet fald leve af et beløb på 340 kr. pr. uge?«

Begrundelse

Vedkommende, der har foranlediget spørgsmålet, har i 3 måneder været patient på Århus kommunehospital med en svulst i hovedet, som endnu ikke har kunnet fjernes

[Askjær Jørgensen]

ved operation, men er nu sendt hjem i 4 uger i jule- og nytårsferietiden og har ikke let ved at klare sig for 340 kr. om ugen.

Besvarelse (10/1 83):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Efter § 1, stk. 1, i lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel ydes dagpenge som erstatning for tab af indtægt ved uarbejdsdygtighed på grund af sygdom, herunder tilskadekomst, eller fødsel.

I overensstemmelse med denne formålsbestemmelse er reglerne om dagpengenes udmåling, som gengives i det følgende, udformet sådan, at der ikke over dagpengesystemet ydes noget bidrag til dækning af den del af den syges underhold, som ikke ville kunne dækkes af den indtægt, der er mistet ved sygdommen. Når dagpengene er utilstrækkelige, må kommunen overveje, om der kan ydes supplerende hjælp efter bistandsloven.

Dagpengene ydes på grundlag af lønindtægt og anden erhvervsindtægt og udgør 90 pct. af denne dagpengegivende indtægt, begrænset af et højeste beløb, for tiden 2.008 kr. pr. uge.

Når kommunen udbetaler dagpenge til en lønmodtager, beregnes dagpenge som hovedregel på basis af den pågældendes registrerede årlige lønindtægt for det senest afsluttede kalenderår. For selvstændiges vedkommende foretages beregningen på basis af den opgjorte anden erhvervsindtægt; det vil i almindelighed sige nettooverskuddet af den selvstændiges virksomhed i det seneste regnskabsår. Dagpenge kan dog beregnes på grundlag af en skønnet (aktuel) årsindtægt, når indtægtsforholdene har ændret sig ved uarbejdsdygtighedens indtræden eller ville have ændret sig, hvis uarbejdsdygtigheden ikke var indtrådt. Betingelserne for at anvende en skønnet indtægt er fastsat i § 8 i socialministeriets bekendtgørelse om dagpengegivende indtægter, senest bekendtgørelse af 20. december 1982. Det kræves, at ændringen af indtægtsforholdene er mere end forbigående og ikke blot tilfældig, og at forskellen mellem den registrerede dagpengegivende indtægt og den skønnede årsindtægt er på mindst 10 pct.

I det konkrete tilfælde er det oplyst, at den årlige dagpengegivende indtægt er 19.954 kr. eller 383,73 kr. pr. uge (52 uger).

Efter dagpengelovens § 24, stk. 1, udgør dagpengene 90 pct. af den dagpengegivende indtægt og beregnes for en uge ad gangen. 90 pct. af 383,73 er 345,36 kr., som efter § 24, stk. 2, afrundes til det nærmeste hele kronebeløb, dvs. 345 kr.

Spm. nr. S 406

Til *indenrigsministeren* (21/12 82) af:

Tove Niemann (FP):

»Hvilke kommentarer har ministeren til, at der fra Hvidovre rådhus med taxa udkøres mad til BZere i den sorte firkant på Nørrebro, således som det skete den 19. december 1982, og vil ministeren oplyse, om dette løbende finder sted?«

Begrundelse

Når bistandsklienter bosiddende i Hvidovre kommune medvirker i BZ-aktioner, kan de åbenbart få den af kommunen finansierede mad udbragt for kommunens regning til det sted, hvor husbesættelsen foregår. Sådanne forhold virker helt absurde, og spørgeren håber da også, at ministeren, såfremt forholdene virkelig er så groteske, agter at gøre noget ved det øjeblikkelig.

Besvarelse (10/1 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg har intet nærmere kendskab til det i spørgsmålet berørte hændelsesforløb, og jeg har derfor i dag bedt tilsynsrådet for Københavns amt om at se på sagen. Som det vil være spørgeren bekendt, er det efter den kommunale styrelseslov tilsynsrådene, der fører tilsyn med kommunerne.

Når tilsynsrådet har haft lejlighed til at se på sagen, skal jeg orientere spørgeren om resultatet.

Spm. nr. S 412

Til *indenrigsministeren* (17/12 82) af:

Egon Jensen (S):

»Da ministeren ofte har udtalt, at hun ville rydde op i cirkulærer og bekendtgørelser til amts- og primærkommuner, hvilket initiativ jeg ikke kan være uenig i, beder jeg ministeren oplyse, hvilke cirkulærer og bekendtgørelser ministeren indtil nu har ryddet op i,

[Egon Jensen]

samt hvilke cirkulærer og bekendtgørelser ministeren vil rydde op i fremover.

Jeg anmoder om, at ministerens svar må omfatte en skriftlig fortegnelse over de nævnte cirkulærer og bekendtgørelser.«

Besvarelse (12/1 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg kan bekræfte, at det er ikke alene min, men den samlede regerings hensigt at begrænse mængden af administrativt fastsatte forskrifter for amtskommunernes og kommunernes virksomhed. Det er samtidig hensigten i videst muligt omfang at forenkle og smidiggøre de standarder og normer, som det findes påkrævet at bevare.

Det ville ikke være rigtigt at gribe dette arbejde an uden at inddrage kommunerne. Jeg har derfor i september 1982 bedt alle landets borgmestre og amtsborgmestre om at sende mig forslag til forenklinger og besparelser m.v., og jeg kan oplyse, at jeg har fået foreløbigt godt 200 svar. Materialet er sendt til de ministre, som det vedrører, og jeg vil i nær fremtid give folketingets kommunaludvalg en oversigt over de modtagne besvarelser.

Alle forslagene vil, når de enkelte ministerier har taget stilling til dem, blive behandlet af regeringens spareudvalg. De kommunale organisationer får en orientering om arbejdets gang omkring 1. april, og finansministeren agter at give folketinget en redegørelse for sagen en måned senere.

Allerede af tidsmæssige grunde har det ikke været muligt på nuværende tidspunkt at træffe bestemmelse om regelændringer m.v. på grundlag af de modtagne henvendelser fra kommunerne, men det glæder mig, at hr. Egon Jensen udtaler sig positivt om mine synspunkter på behovet for forenklinger og besparelser i den kommunale sektor.

Spm. nr. S 414

Til *arbejdsministeren* (22/12 82) af:

Poulsgaard (FP):

»Hvad agter ministeren at foretage sig i erkendelse af, at kun 10 pct. af al arbejdsformidling foregår via arbejdsformidlingskontorerne?«

Begrundelse

Fremskridtspartiet har helt fra partiets start været modstandere af den bureaukratisering af arbejdsformidlingen, som vi var klar over arbejdsformidlingskontorerne ville udvikle sig til. Men at det står så sløjt til, at kun 10 pct. af arbejdsformidlingen går gennem arbejdsformidlingskontorerne, havde vi dog ikke fantasi til at forestille os. Oven i købet har der været en kolossal udvidelse af mandskabsstyrken i arbejdsformidlingen, hvorved man kan sige, at man har gavnnet beskæftigelsen. Men det er ikke noget, landet kan leve af, hvorfor ministeren må gøre sig visse tanker om, hvad der kan gøres ved sagen.

Besvarelse (10/1 83):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

I begrundelsen for spørgsmålet sættes den betydelige udvidelse af arbejdsformidlingens medarbejderstab, der har fundet sted i de senere år, i relation til arbejdsformidlingens andel af samtlige jobbesættelser på arbejdsmarkedet, som spørgeren angiver til at være 10 pct.

Spørgerens angivelse af AFs markedsandel er i overensstemmelse med det skøn, der er foretaget i administrationsdepartementets nyligt offentliggjorte »Redegørelse om arbejdsformidlingen«. Jeg vil dog gerne her pege på, at administrationsdepartementets vurdering af AFs markedsandel er baseret på et skøn over det samlede antal jobskift, idet der ikke findes aktuelle tal, der beskriver omfanget.

Det er rigtigt, at arbejdsformidlingen har en lille markedsandel. Der er imidlertid rimelig grund til at antage, at AF – selv om antallet af ordinære formidlinger via AF-kontorerne er faldet siden 1979 (ca. 63 pct. fra 1979 til 1981) – fortsat bevarer den markedsandel, som er erhvervet i 70'erne. Jeg skal herved henvise til Dansk Arbejdsgiverforenings fraværstatistik, som også rummer en opgørelse over personaleomsætningen, og som siden 1979 viser et klart fald i antallet af jobskift.

Jeg kan være enig i, at en lille markedsandel er uheldig i den forstand, at arbejdsformidlingen derved får et dårligere overblik over arbejdsmarkedet og dermed til en vis grad mindre mulighed for at medvirke til, at der sker den bedst mulige tilpasning mellem

[Arbejdsministeren]

de arbejdssøgende og virksomhederne. På den anden side er den lille markedsandel udtryk for, at arbejdsmarkedet i vidt omfang kan klare sig selv under de nuværende forhold, f.eks. gennem virksomhedernes kendskab til tidligere ansatte og de arbejdssøgendes egen henvendelse til virksomheder, de kender.

Det er i administrationsdepartementets redegørelse foreslået, at arbejdsformidlingen skal omstille sig til en mere markedsorienteret strategi. Jeg kan erklære mig enig heri, og jeg kan oplyse, at landsarbejdsnævnet har besluttet at igangsætte en målsætningsdebat i arbejdsformidlingssystemet, der skal lede frem til at fastlægge de midler, der kan styrke AFs ordinære service over for arbejdsgiverne og de arbejdssøgende. Et af midlerne må blive en videreførelse og styrkelse af den kontakt til virksomhederne, som AF får via den opsøgende virksomhed, jfr. arbejdsledslovens § 19 a, ligesom organiseringen af formidlingsarbejdet må vurderes kritisk, så effekten af arbejdet bliver så god som muligt.

Med hensyn til spørgerens omtale af udvidelsen af arbejdsformidlingens medarbejderstab skal jeg henviser til, at personaleudvidelsen i overensstemmelse med bevillingernes formål er anvendt til administrationen af den ekstraordinære beskæftigelses- og arbejdsmarkedslovgivning, herunder den særlige indsats til fremme af beskæftigelsen af langvarigt ledige m.v., samt den forstærkede indsats af rådgivnings- og vejledningsmæssig art over for lære- og praktikpladssøgende og andre unge med uddannelses- og beskæftigelsesmæssige problemer. Som man kan se, er der her tale om en mandskabsforøgelse, der er brugt til helt andre formål end til ordinær formidling. Jeg finder det derfor urimeligt at sætte AFs indsats på formidlingsområdet i relation til AFs personaleudvidelse, sådan som spørgeren gør det i sin begrundelse for spørgsmålet.

Spm. nr. S 416

Til *energiministeren* (27/12 82) af:

Maisted (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at der er en sammenhæng imellem stigende energipriser (herunder stigende afgifter) og en stigende arbejdsløshed?«

Begrundelse

Den forrige regering har skabt kaotiske forhold i energiforsyningen ved at indføre naturgas i Danmark i offentlig regie; hverken private brugere eller industrien kender endnu de endelige omkostninger ved brugen af naturgas, fordi de offentlige virksomheder ikke kan blive enige om prisdannelsen. Hertil kommer underskudsgivende olieaftaler i statslig regie, der først og fremmest rammer den danske forbruger. Denne afrundes med truslen om stigende olieafgifter, fordi den tidligere energiminister mener, at han har et flertal i folketinget til yderligere statsstyring af energiforsyningen; og på trods af alle erfaringer om stigende arbejdsløshed foreslår han en yderligere statsafgift på olien. Det er på tide, en liberal energiminister afvikler det offentlige engagement i energisektoren, så befolkningen igen får en chance til at sætte samfundet i gang.

Besvarelse (11/1 83):

Energiministeren (Enggaard):

Det er en kendsgerning, at de voldsomme olieprisstigninger og den internationale økonomiske krise har været en stærkt medvirkende årsag til den stigende arbejdsløshed i Danmark.

Analysen i Det internationale Energi Agentur tyder således på, at olieprisstigningerne i 1979-80 har reduceret det vestlige industrilandes bruttonationalprodukt i 1981 med 10-15 pct. Denne reduktion i den økonomiske aktivitet kan forklare en betydelig del af den eksisterende arbejdsløshed.

Det er *importpriserne* på energi og ikke forbrugerpriserne, der har den væsentligste betydning for den danske økonomi.

Med hensyn til virkningen af stigende afgifter på beskæftigelsen skal det bemærkes, at erhvervenes forbrug af energi ikke er afgiftsbelagt, hvorfor produktionen ikke direkte berøres af afgiftstrykket.

For den del af energiafgifterne, som vedrører privat forbrug af energi, gælder det, at energiafgifterne har en kombineret fiskal og energipolitisk begrundelse. Den fiskale begrundelse har sammenhæng med nødvendigheden af at mindske underskuddet på statsfinanserne. Den energipolitiske begrundelse er at tilskynde til en besparelse på energi gene-

[Energiministeren]

relt og endvidere at omlægge forbruget bort fra olie og over mod andre former for brændsel.

Disse besparelser (f.eks. isolering og anvendelse af energibesparende teknologi) har givet anledning til dansk produktion og dermed beskæftigelse, idet der i Danmark i de senere år har udviklet sig en betydelig industri både til hjemme- og eksportmarkedet inden for områderne energiteknik og energibesparende teknologi. Den udvikling må blandt andet ses i sammenhæng med, at energibesparelserne i Danmark internationalt set har været særlig store.

Spm. nr. S 418

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (28/12 82) af:

Poulsgaard (FP):

»Hvad vil ministeren gøre for at få antallet af gratis billetter, der inden for den storkøbenhavnske landsdelsscene udgjorde 50.000 stykker i 1982, skåret ned til et absolut minimum?«

Begrundelse

Det er fuldstændig forrykt, at det offentlige giver ca. 200 kr. i tilskud pr. billet, foruden at man så i et teater som Rialto uddeler 35 pct. af billetterne som fribilletter. I Fiolteatret har man i 1982 givet 14 pct. af billetterne og i Hippodromen 11 pct. gratis væk. I så økonomisk stramme tider, som vi har, er det nærmest en skandale, at der holdes liv i så mange teatre, som tilfældet er. Der er helt tydeligt slet ikke behov for alle disse teatre, siden så mange billetter må uddeles gratis for blot at fylde pladserne nogenlunde.

Foreløbig besvarelse (14/1 83):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Den storkøbenhavnske landsdelsscene ledes af en styrelse, hvori repræsentanter for Københavns amtskommune og Københavns og Frederiksberg kommuner har flertal. Kulturministeriet er ikke repræsenteret i styrelsen og har derfor ikke direkte indseende med eller indflydelse på landsdelsscenens forhold.

Jeg har derfor anmodet styrelsen for den storkøbenhavnske landsdelsscene om en ud-

talelse om spørgsmålet om udleverede fribilletter til de til landsdelsscenen knyttede teatres forestillinger.

Når denne udtalelse foreligger, vil jeg vende tilbage til sagen.

Spm. nr. S 419

Til *energiministeren* (28/12 82) af:

Dohrmann (FP):

»Har den samlede regering godkendt, at man vil følge forhenværende energiminister Poul Nielsons socialiserings- og nationaliseringsbestrebelse på energiområdet, eller agter ministeren at tage afstand fra de udtalelser, direktøren for D.O.N.G. har fremsat om at forlænge den såkaldte klokkerene olieaftale med Saudi-Arabien?«

Begrundelse

En ny regering skulle gerne være ensbetydende med en ny politik; derfor er det meget foruroligende, at man gang efter gang skal opleve, at dette ikke er tilfældet, men at regeringen stik imod sine udtalelser til dagspressen blot trasker videre ad socialisternes nedtrådte stier. Da de fire regeringspartier sad i opposition, var der ingen slinger i valsen, man var enige med fremskridtspartiet om, at olieindkøb m.v. bedst og billigst blev gjort af olieselskaberne. Hvis man nu har foretaget en 100 pct. kovending, ønskes i det mindste oplyst, om det er embedsmændene i D.O.N.G., der styrer ministeren eller omvendt.

Besvarelse (7/1 83):

Energiministeren (Enggaard):

Jeg har i dag givet folketingets energipolitiske udvalg en orientering om de dispositioner, som det statsejede Dansk Olieforsyning A/S agter at træffe med henblik på at tilvejebringe en aftale om samhandel med det statslige saudiarabiske olieselskab Petromin.

Regeringen er af den opfattelse, at der kan være en samfundsmæssig dansk interesse i, at Dansk Olieforsyning A/S virker som formidler for olieleverancer fra det statslige saudiarabiske olieselskab Petromin til interesserede danske aftagere.

Spm. nr. S 420

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (28/12 82) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Hvorledes vil ministeren sikre, at Festival of Fools, der i de senere år hver sommer har tiltrukket et meget stort publikum, og som har været et meget værdifuldt nyt indslag i dansk teaterliv, kan fortsætte sin virksomhed?«

Begrundelse

Det fremgår af en artikel i Politiken den 24. december 1982, at Festival of Fools er i fare, hvis staten og Københavns kommune ikke vil hæve de økonomiske tilskud i overensstemmelse med behovet. I 1982 modtog Festival of Fools et tilskud på i alt 650.000 kr., og selv om de planer, som findes, om at lade Foolsfestivalen alternere med en festival arrangeret af den storkøbenhavnske landsdelsscene, bliver realiseret, vil Fools næppe kunne klare at afholde en festival hvert andet år uden stort underskud, medmindre stat og kommune fortsat yder festivalen et årligt tilskud.

Spørgeren tilslutter sig den udtalelse af TV-teatrets leder, Bjørn Lense-Møller, som citeres i Politikens artikel:

»Der skal rejses penge til kulturlivets nye vækstlag. Der skal investeres. Og Festival of Fools er så værdifuldt et foretagende, at der ingen diskussion kan være om, at den skal støttes. Man kan ikke længere udsætte kulturfolk, der slider og slæber, for at skulle arbejde under så stor privatøkonomisk usikkerhed, som de hidtil har gjort fra år til år.«

Besvarelse (11/1 83):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg kan oplyse, at Københavns Internationale Teater Festival (Festival of Fools) har ansøgt om statsstøtte til den festival, som efter planen skal finde sted i 1983. I den indstilling, som teaterrådet har afgivet til mig vedrørende støtte i sæsonen 1983-84, har man anbefalet fortsat støtte til festivalarrangementet.

Det er på denne baggrund min opfattelse, at der bør reserveres midler til festivalen, således at et statstilskud kan bevilges, hvis det i øvrigt lykkes for initiativtagerne at til-

vejebringe det nødvendige finansielle grundlag for arrangementet.

De statslige bevillinger, der er til rådighed til teaterformål, er langt fra tilstrækkelige til at imødekomme de mange ansøgninger, ministeriet modtager; og for de arrangementer, som teaterrådet indstiller til støtte, vil de beløb, der kan ydes i tilskud, i langt de fleste tilfælde være mindre end det ansøgte beløb. Også for Københavns Internationale Teater Festival gælder det, at det ikke vil være muligt alene gennem statsstøtte at sikre gennemførelsen af arrangementet i det af initiativtagerne planlagte omfang.

Spm. nr. S 421

Til *energiministeren* (29/12 82) af:

Poul Nielson (S):

»Hvornår tager ministeren stilling til vurderingsprogrammerne for olie- og gasfundene Anne, Igor, Midt-Rosa og Bo?«

Begrundelse

Disse fire fund repræsenterer den første gruppe af olie- eller gasfund, hvor bevillingshaverne ifølge aftalen fra 1981 er forpligtet til at gennemføre nærmere vurderinger inden for bestemte tidsfrister som en betingelse for at kunne bevare fundene. Energiministerens godkendelse af disse særlige arbejdsprogrammer er den afgørende faktor, idet der ikke for disse sager er foreskrevet voldgift i aftalen mellem bevillingshaverne og staten.

Ifølge aftalens tidsfrister skulle der fremsendes arbejdsprogrammer for disse 4 fund pr. 1. juli 1982 dækkende en 2 års periode, hvorefter der skal foretages en vurdering af de enkelte funds kommercielle værdi, inden beslutning om produktion skal tages.

Bevillingshavernes oplæg til vurderingsprogrammer var imidlertid langt fra tilstrækkelige til en opfyldelse af aftalens krav, hvorfor en undersøgelse blev iværksat med henblik på at fastlægge kravene til programmerne for hvert af fundene. Det var meningen, at sagen skulle være færdigbehandlet i begyndelsen af november måned.

I lyset af, at de næste 3 fund i rækken – Adda, Niels og Lola – senest den 1. januar 1983 skal være omfattet af samme slags rapportering og forpligtelse til at gennemføre de af energiministeren godkendte vurderings-

[Poul Nielson]

programmer som en betingelse for, at bevillingshaverne kan bevare retten til dem, påkalder energiministerens tilsyneladende tilbageholdenhed sig nødvendigvis en vis interesse.

Besvarelse (10/1 83):

Energiministeren (Enggaard):

Vurderingsprogrammerne for strukturerne Anne, Igor, Midt-Rosa og Bo er de første af en række vurderingsprogrammer, der i henhold til 1981-aftalen med A.P. Møller kan forventes i de kommende år.

Energistyrelsen har nylig afsluttet sin behandling af bevillingshavernes oplæg, således at grundlaget for min stillingtagen til de nævnte vurderingsprogrammer nu stort set er tilvejebragt. Jeg forventer inden længe at kunne meddele bevillingshaverne en afgørelse.

Spm. nr. S 422

Til *miljøministeren* (29/12 82) af:

Steffensen (KrF):

»Hvorledes vil ministeren sikre, at landsplanredegørelsen 1982 og planstyrelsens debatoplæg »Hvad gør vi med Danmark« kommer ud til offentlig debat?«

Begrundelse

Miljøministeriets landsplanredegørelse 1982 indeholder mange synspunkter og vurderinger, som det er af betydning at få ind i den offentlige debat om samfundsforhold. Det samme gælder planstyrelsens debatoplæg om Landsplanredegørelsen 1983-2000 og de mange publikationer om den fremtidige udvikling, som er udsendt med dette debatoplæg.

Det er vigtigt, at den aktuelle debat i kommunerne om kommuneplanlægningen og den offentlige debat om planlægningen af fremtiden ikke alene tager sigte på de alvorlige økonomiske problemer, som skal løses i de kommende år. Der må også inspireres til en debat om hele samfundsudviklingen: Hvorledes skal familierpolitikken være? Hvordan skal vi sikre vort miljø? Hvordan kan mennesker få en meningsfuld og tryk tilværelse under en hastig teknologisk udvikling?

Besvarelse (7/1 83):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

1982-redegørelsen om landsplanlægning og planstyrelsens debatoplæg sendes i lighed med tidligere års redegørelser til de politiske partier, til statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder, til pressen og bibliotekerne og til en række uddannelsesinstitutioner, foreninger m.v. Publikationerne kan derudover rekvireres ved henvendelse til planstyrelsen. Offentligheden kan købe debatoplægget og de tilhørende bilagsrapporter gennem direktoratet for statens indkøb.

Jeg tror derfor, at offentligheden er opmærksom på redegørelse og debatoplæg. Det kan ses på de bestillinger på hele materialet eller dele af det, der i denne tid strømmer ind. Jeg kan oplyse, at det er bestillinger fra enkeltpersoner, private og offentlige institutioner, samt at højskoler og læreanstalter ønsker materialet til undervisningsbrug.

På denne baggrund mener jeg man kan sige, at debatten er kommet godt fra start.

I den kommende tid vil der fra flere sider blive taget initiativ til at fortsætte debatten. Fra den 9.-11. januar i år bliver der afholdt en konference om landsplanlægning, hvor repræsentanter fra de politiske partier i folketinget og i de kommunale råd skal drøfte landsplanlægningen med repræsentanter for interesseorganisationer og med planlæggere. Jeg er også bekendt med, at en række fagtidsskrifter planlægger at udgive temanumre om nogle af de problemområder, der er taget op i landsplanredegørelse og debatoplæg. Derudover vil både jeg selv og mine embedsmænd følge og deltage i debatten.

Fra ministeriets side er der således gjort en indsats for at gøre offentligheden bekendt med materialet og lægge op til en bred debat. Og ligesom spørgeren håber jeg, at de fremlagte publikationer vil give anledning til en inspirerende debat om alle sider af samfundsudviklingen og dermed af fremtidens Danmark.

Efter min opfattelse er debatten blandt politikere og i offentligheden ofte præget for meget af rent økonomiske spørgsmål og for lidt af de mange andre værdier, som betyder noget for et samfunds udvikling. Det er også en mangel ved debatten, at den normalt kun berører de kortsigtede problemer.

[Miljøministeren]

Med min landsplanredegørelse, planstyrelsens debatoplæg og de mange spændende publikationer i tilknytning hertil har vi fået mulighed for at få en nuanceret og konstruktiv debat om Danmarks fremtid. Den betydelige interesse, der allerede har vist sig, peger i retning af, at vi i 1983 vil få en sådan debat.

Spm. nr. S 423

Til *ministeren for offentlige arbejder* (29/12 82) af:

Mogens Voigt (FP):

»Kan et firma få en særlig aftale med postvæsenet, således at posten til og fra firmaet går uden om terminalerne?«

Begrundelse

Et stort københavnsk firma har udsendt en jule- og nytårshilsen til deres kunder over hele landet, hvori de reklamerer med, at firmaet har indgået en særlig aftale med postvæsenet gående ud på, at firmaets post – hvad enten det er indgående eller udgående – går uden om postvæsenets terminaler.

Det forekommer temmelig besynderligt, at firmaer kan træffe en sådan aftale, der jo uvilkårligt vil gå ud over anden post, idet det må kræve særligt sorteringspersonale at befri firmaet for at komme igennem f.eks. terminalen i København. Jeg har forståelse for, at der kan være firmaer, som forsøger at træffe sådanne aftaler, eftersom terminalen i København arbejder særdeles langsomt, men kan det lade sig gøre, må det vel samtidig betyde, at der må være mulighed for, at alle firmaer og privatpersoner kan få de samme gunstige betingelser. Dette vil så igen betyde, at terminalerne kan nedlægges og lejes ud til private firmaer. En sådan ændring vil fremskridtspartiet medvirke positivt til at få gennemført.

Besvarelse (10/1 83):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

For at opnå den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne har postvæsenet et nært samarbejde med kunder, der sender større mængder post.

Dette samarbejde omfatter bl.a., at kunden og postvæsenet i fælleskab finder frem til

den mest hensigtsmæssige måde at afgive større partier post til postbesørgelse på.

I henhold til de gældende bestemmelser er der mulighed for at opnå præstationsrabat på portoen, hvis der pr. indlevering sendes mindst 25.000 forsendelser til mindst 40–50 posthuse og forsendelserne indleveres sorteret, bundtet og nedlagt i sæk til det enkelte adresseposthus, således at forsendelserne straks kan videresendes med tog/bil/fly uden at skulle sorteres af postvæsenet.

Denne mulighed, der står åben for alle afsendere, som kan opfylde de for ordningen fastsatte betingelser, benyttes i vid udstrækning af såvel private virksomheder som offentlige myndigheder m.v. Post, der er præstationssorteret af afsendere inden for det københavnske postområde, indleveres direkte til Københavns Postterminal til videresendelse uden yderligere behandling. I provinsen indleveres præstationssorteret post til det stedlige postkontor.

I nogle tilfælde kan afsenderen ikke fuldt ud opfylde de stillede krav. I så fald tilbyder postvæsenet en lavere rabat, der modsvarer den arbejdslettelse, som postvæsenet opnår ved, at afsenderen udfører en del af det arbejde, postvæsenet ellers skulle have udført.

Beføjelserne til at yde præstationsrabat er givet i postlovens § 34 og i § 32, stk. 2, i ministeren for offentlige arbejders bekendtgørelse om benyttelse af postvæsenet.

Postvæsenet har herudover truffet aftale med visse afsendere om, at posten indleveres i en i hvert enkelt tilfælde nærmere aftalt forudbehandlet stand, uden at der ydes rabat på portoen, fordi betingelserne herfor ikke er opfyldt, f.eks. fordi antallet af forsendelser ikke er stort nok.

Afsenderens ønske om at forudbehandle posten i sådanne tilfælde kan f.eks. være begrundet i, at de pågældende forsendelsers format eller emballage gør forsendelserne mindre egnede til den maskinelle behandling, de ellers ville være blevet udsat for. En anden grund kan være, at afsenderen først kan indlevere forsendelserne så sent om aftenen, at det ikke er muligt for postvæsenet at sortere forsendelserne tids nok til, at de kan nå at blive videresendt til omdelingsposthusene samme dag.

Afgørelsen af, om der er behov for at træffe sådanne særaftaler, træffes af postvæsenet på grundlag af en helhedsvurdering i det en-

[Ministeren for offentlige arbejder]

kelte tilfælde, idet ordningen normalt skal indebære fordele for både kunden og postvæsenet. Dette forudsætter bl.a., at der er tale om en vis postmængde, hvorfor private afsendere normalt ikke vil kunne opnå sådanne sær aftaler.

Spm. nr. S 425

Til miljøministeren (29/12 82) af:

Margrete Auken (SF):

»Er det lykkedes at formulere et fællesnordisk forslag til Londonkonventionen (Konvention af 25. december 1972 om forhindring af havforurening ved dumpning af affald og andre stoffer) om, at alle radioaktive stoffer overføres til konventionens bilag 1, således at al dumpning af disse stoffer i havet forhindres?«

Begrundelse

I besvarelse af spørgsmål 888, den 30. juni 1982, siger miljøministeren, at miljøstyrelsen er blevet bedt om at undersøge mulighederne for at fremlægge et fællesnordisk forslag om, at alle radioaktive stoffer overføres til konventionens bilag 1.

To Stillehavslande, Nauru og Kiribati, har siden indsendt forslag til Londonkonventionen om overførsel af alle radioaktive stoffer til bilag 1.

Ved et møde mellem Nordisk Råds social- og miljøudvalg og de nordiske miljøministre i Mariehamn i november meddelte miljøministrene fra Danmark, Norge og Sverige, at man vil støtte et forslag om stop for al radioaktiv dumpning. Den finske miljøminister støttede forslaget principielt (den islandske miljøminister var ikke til stede).

Et fællesnordisk forslag imod de radioaktive dumpninger eller en fællesnordisk støtteerklæring til Stillehavslandenes forslag vil have overordentlig positiv effekt på at samle flere lande omkring forslaget. Det vil også virke som en modvægt mod visse landes planer om at omformulere definitionerne på radioaktivt affald, således at affald med høje radioaktivitet kan dumpes.

I henhold til dansk lovgivning er dumpning i havet af alle former for radioaktivt affald forbudt. Det er et halvt år siden, miljøstyrelsen blev bedt om at undersøge mulighederne for et fællesnordisk forslag

imod dumpning af radioaktivt affald. Forslaget skal behandles mellem den 14. og 18. februar i London. Det vil være gavnligt at få oplyst om og i givet fald hvilke vanskeligheder, den danske miljøstyrelse har mødt i arbejdet på at samle nordiske lande om et spørgsmål af så stor betydning i international miljøbeskyttelse.

Besvarelse (10/1 83):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Spørgsmålet har været forelagt miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»For ca. et halvt år siden bad ministeren miljøstyrelsen om at undersøge muligheden for, at der kunne fremsættes et fælles nordisk forslag inden for Londonkonventionens rammer om at overføre alle radioaktive stoffer fra konventionens bilag 2 til bilag 1, således at det herefter var umuligt at dumpe radioaktivt affald i havet.

2 Stillehavslande, Nauru og Kiribati, fremsatte imidlertid kort tid efter et forslag, der var identisk med dette.

Da det ikke er kutyme at fremsætte identiske forslag, bad ministeren miljøstyrelsen om i stedet at prøve at samle en fælles nordisk støtte til Kiribatis og Naurus forslag.

Miljøstyrelsen udarbejdede derefter et udkast til en fælles nordisk støtteerklæring og fremsendte det til de øvrige nordiske lande. Dette udkast blev drøftet på et møde i Finland den 15. december 1982. De andre nordiske lande tilkendegav, at de principielt har den samme indstilling som Danmark, nemlig at dumpning af affald i havet er en bortskaffelsesmetode, der så vidt muligt ikke bør benyttes. Sverige, Norge, Finland og Danmark er således i princippet enige om at støtte Kiribatis og Naurus forslag. Islands stilling i den konkrete sag kendes ikke, men den generelle indstilling til dumpning i havet er for Islands vedkommende fuldstændig på linie med de fire andre nordiske landes.

De nordiske lande er på nuværende tidspunkt enige om, at det er formålstjenligt at udarbejde et fælles oplæg til brug for mødet i Londonkonventionen i februar, der angiver de nordiske landes holdning. Samtidig mener de nordiske lande dog også, at der bør være en overgangsordning for de lande, der i dag dumper lav-radioaktivt affald i havet, lige-

[Miljøministeren]

som der er enighed om, at oplægget skal indeholde en kraftig hensigtserklæring om, at ingen nye lande påbegynder dumpning af lav-radioaktivt affald i overgangsperioden. Diskussionen mellem de nordiske lande om, hvor lang man finder en overgangsperiode bør være, er endnu ikke afsluttet, men spørgsmålet forventes afklaret i løbet af kort tid.«

Spm. nr. S 427

Til *energiministeren* (30/12 82) af:

Glistrup (FP):

»Hvordan adskiller den nuværende regerings energipolitiske syn på energiafgifter sig fra den tidligere regering?«

Begrundelse

I den tid, energiminister Poul Nielson fungerede, talte han ofte og gerne om det rimelige i at forhøje energiafgifterne – hvad enten råoliepriserne gik op eller ned. Socialisering af afgiftsvejen var så tydeligt hovedsigtet. Undtagelsen var alene energiministerens egne fikse ideer i form af prestigeprojekter som naturgas, vindmølleindustri og lignende fantasterier.

Ministerskiftet har unægtelig på adskillige områder været mere påkrævet i energiministeriet end på nogen anden portefølje. Men den nye minister er tydeligvis af den tavse danskers slægt. Derfor må han provokeres, for at offentligheden kan følge, hvad der i grunden er den siddende regerings energipolitik.

Man kunne således for eksempel spørge, om ministeren mener, at gældende energiafgifter ud fra en rent energipolitisk synsmåde alt i alt ligger for højt, for lavt eller på et passende niveau, eller om, hvilke forskydninger ministeren mener der bør foretages mellem de forskellige energiafgiftssatser – for eksempel fra elfgift til råenergiavgift, fra bygasafgift til naturgasafgift, fra kulafgift til afgift på vedvarende energi osv. osv.

Besvarelse (11/1 83):

Energiministeren (Enggaard):

Regeringen har ikke aktuelle planer om at forhøje energiafgifterne, således som den tid-

ligere regering havde bebudet for så vidt angår olieafgiften.

Som bekendt medvirkede den nuværende regerings partier ikke ved gennemførelsen af forhøjelserne af energiafgifterne, som den tidligere regering gennemførte i 1982.

Af statsfinansielle grunde kan regeringen på nuværende tidspunkt imidlertid ikke gå ind for at ophæve de senest gennemførte afgiftsforhøjelser, men jeg kan oplyse, at spørgsmålet om afgiftsbelastningen på de forskellige energiprodukter netop er taget op til nyvurdering i regeringen.

Størrelsen og udformningen af de enkelte energiafgifter vil blive vurderet under hensyntagen til finanspolitiske, afgiftspolitiske og energipolitiske målsætninger, herunder behovet for at opnå besparelser og omlægninger af energiforbruget.

Spm. nr. S 429

Til *ministeren for offentlige arbejder* (4/1 83) af:

Barsøe-Carnfeldt (UP):

»Vil ministeren undersøge muligheden for, at den vigtige service det er at kunne telefonere, hvor modtageren accepterer at betale, bibeholdes som en naturlig telefonservice i ind- og udland, samt oplyse, hvor mange »Collect Call«-samtaler der ekspederes på et år ind og ud af Danmark, og hvor mange penge der snydes for pr. år.?«

Begrundelse

I Radioavisen den 30. december 1982 blev det nævnt, at P & T ville afskaffe »modtageren betaler«-servicen grundet misbrug, hvor der har været ringet fra en telefonboks i USA til en telefonboks i Danmark, hvorefter man ikke kunne finde frem til debitor. Der må kunne findes en teknisk ordning, som registrerer modtagelse af telefonsamtaler, når disse modtages i en telefonboks, så misbrug er umuligt. Tusinder af medarbejdere, som rejser for danske virksomheder i udlandet, anvender »Collect Call« for på denne måde at sikre korrekt afregning for de førte samtaler. Internationale hoteller verden over opkræver op til det dobbelte af en normal samtales pris. En dansker i nød i udlandet vil ved hjælp af »Collect Call«-systemet undgå lange forhandlinger om tilladelse til at benyt-

[Barsøe-Carnfeldt]

te en telefon for at ringe efter hjælp eller for at informere sin familie.

Besvarelse (14/1 83):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Ændringerne vedrørende modtager betaler samtaler i indlandet består udelukkende i, at der efter 1. 1. 1983 ikke længere kan føres sådanne samtaler fra mønttelefoner. Det er således fortsat muligt at få en telefonsamtale debiteret på et andet telefonnummer end bestillerens, herunder modtagerens telefonnummer. Forskellen i forhold til tidligere består i, at modtageren ikke spørges, om betaling accepteres. Post- og telegrafvæsenet og telefonselskaberne ekspederede i 1982 ca. 7.000 indenlandske modtager betaler samtaler. Det økonomiske tab på indenlandske samtaler som følge af svig er så beskedent, at det ikke har nogen praktisk betydning.

Antallet af modtager betaler samtaler udgjorde i 1981 ca. 100.000 til udlandet og ca. 118.000 fra udlandet.

Tabet på modtager betaler samtaler bestilt i udlandet til betaling i Danmark udgjorde i 1981 ca. 700.000 kr., og for første halvår af 1982 er tabet opgjort til ca. 500.000 kr. Omkring 95 pct. af tabet har kunnet henføres til modtager betaler samtaler fra mønttelefoner i USA til mønttelefoner i Danmark. Da afgiften for udenlandske samtaler deles mellem de to implicerede administrationer udgjorde post- og telegrafvæsenets tab halvdelen af de anførte beløb.

For at bringe misbruget til ophør er Danmark pr. 1. 10. 1982 ophørt med at ekspedere modtager betaler samtaler fra USA. I retningen Danmark-USA er det fortsat muligt at bestille modtager betaler samtaler.

De danske teleadministrationer overvejer at indføre en særlig identifikationstone for mønttelefoner. Såfremt en sådan løsning opnår international anerkendelse, vil det blive overvejet igen at tillade modtager betaler samtaler fra USA til Danmark.

For at imødekomme hovedsagelig erhvervslivets behov for at kunne telefonere fra udlandet til Danmark på kredit agter post- og telegrafvæsenet snarest at indføre et telefonkreditkort og søge aftaler truffet med udenlandske teleadministrationer om anerkendelse af disse kort.

Spm. nr. S 430

Til *undervisningsministeren* (4/1 83) af:

Poulsen (FP):

»Vil ministeren oplyse, om de informationer, forskningsleder ved AKF Palle Mikkelsen kommer med i Berlingske Søndag den 2. januar 1983 er korrekte, nemlig at der i 1982 var 12 elever pr. lærer, medens tallet otte år tidligere var 15?«

Besvarelse (13/1 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

I de tal, som er nævnt i artiklen af forskningsleder Palle Mikkelsen, er der ikke noget nyt, og jeg har allerede selv adskillige gange gjort opmærksom på, at det forholder sig, som det er oplyst i den nævnte artikel. Til uddybning skal jeg nævne, at der i folkeskolen i de sidste 8 år fra 1973-74 til 1981-82 er sket væsentlige standardforbedringer:

Den gennemsnitlige klassekvotient i 1.-10. klasser er faldet fra 20,0 til 18,6.

Antallet af elever pr. lærer er faldet fra 15,1 til 11,9.

Antallet af ugentlige lærerløntimer pr. elev er steget fra 1,75 til 2,25.

Spm. nr. S 432

Til *undervisningsministeren* (4/1 83) af:

Jytte Andersen (S):

»På tænker ministeren at imødekomme ønskerne om at friholde indvandrerne for den påtænkte deltagerafgift for deltagelse i specialundervisning for voksne?«

Begrundelse

Ministeren har bebudet en deltagerafgift for deltagelse i specialundervisning for voksne svarende til 10 pct. af lærerlønnen.

Blandt mange af de grupper, der rammes af denne afgift, er indvandrerne, der modtager undervisning i dansk for herboende udlændinge.

De vil ifølge oplysninger fra organisationerne skulle betale relativt store beløb for at tilegne sig et nødvendigt redskab for tilpasning i vort samfund – det danske sprog.

En almindelig vurdering må gå på, at indvandrerne påføres yderligere problemer, hvis afgiften gennemføres i den foreslåede form.

[Jytte Andersen]

Og det vil blive endnu vanskeligere at blive en naturlig del af det danske samfund, hvis forslaget medfører, at indvandrerne holder sig borte fra undervisningen af økonomiske grunde.

Besvarelse (14/1 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Som led i regeringens bestræbelser på at begrænse væksten i de offentlige udgifter er det tanken at fremsætte forslag om, at statens og kommunernes tilskud til hensyntagende specialundervisning i henhold til fritidsundervisningsloven nedsættes fra 100 pct. til 90 pct., således at deltagerne selv skal betale 10 pct. af udgifterne til leder- og lærerløn.

Forslaget er endvidere udtryk for et ønske om en harmonisering af de økonomiske vilkår for voksne, der ønsker at modtage fritidsundervisningstilbud – herunder specialundervisning.

Undervisning i dansk for voksne indvandrere har i en årrække været etableret på de økonomiske vilkår, der gælder for voksne handicappede i henhold til fritidsundervisningsloven, og selv om jeg finder, at også de fleste indvandrere efter indførelsen af en deltagerbetaling på 10 pct. vil have økonomiske muligheder for at modtage undervisningstilbud, hvis motivationen for at lære dansk er tilstrækkelig, er jeg opmærksom på, at der kan opstå problemer for visse grupper af indvandrere.

Jeg har drøftet disse problemer med partiet Det radikale Venstre, og jeg finder på baggrund af disse drøftelser, at problemerne vil kunne løses.

Efter de gældende bestemmelser kan kommunerne således fritage særlige grupper for betaling. Denne fritagelsesmulighed vil efter planerne også omfatte deltagelse i undervisning etableret som hensyntagende specialundervisning, og det er min hensigt at udsende en henstilling til kommunerne om at benytte denne fritagelsesmulighed over for indvandrere, der har et særlig stærkt behov for undervisning i dansk, herunder især personer, der er uden egne indtægter.

Man må endvidere være opmærksom på, at ud over den undervisning i dansk for indvandrere, der etableres som hensyntagende specialundervisning efter fritidsundervisningsloven, er der mulighed for i henhold til

loven om (kompenserende) specialundervisning for voksne at etablere alfabetiseringsundervisning for indvandrere, der ikke kan læse eller skrive deres eget sprog. For denne undervisning, der betales med 100 pct. af de enkelte amter, er det ikke planen at nedsætte tilskuddet.

Spm. nr. S 433

Til *arbejdsministeren* (4/1 83) af:

Jytte Andersen (S):

»Agter ministeren at nyvurdere bl.a. voksenundervisernes dårlige dagpengemuligheder i forbindelse med de stedfundne ændringer i dagpengeloven?«

Begrundelse

Gennem pressen er det blevet oplyst, at lærere under fritidsloven og specialundervisningsloven ikke har mulighed for at få supplerende dagpenge i lighed med andre lønmodtagere.

Det betyder, at mange ledige, der har mulighed for periodevis beskæftigelse ved f.eks. et oplysningsforbund eller en kommunal aften- eller ungdomsskole, må afslå dette for ikke at lide et betragteligt indkomsttab. Dette forringer også oplysningsforbundenes muligheder for at skaffe de fornødne lærerkræfter.

Selv om undervisning under fritidsloven og lov om specialundervisning for voksne nok fortsat for folkeoplysningens skyld primært skal være bibeskæftigelse, er omkring 2.000 voksenundervisere i dag hovedbeskæftiget inden for området, bl.a. ved undervisning af dansk for herboende voksne udlændinge og ved ungdomsskolens heltidsundervisning.

Besvarelse (10/1 83):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Af begrundelsen for spørgsmålet fremgår det, at spørgeren refererer til den gruppe af fritidsundervisere, der er beskæftiget inden for Dansk Aften- og Ungdomsskoleforenings faglige område med fritidsundervisning som hovederhverv.

Jeg kan oplyse, at arbejdsdirektoratets praksis med hensyn til denne gruppe fremgår af arbejdsdirektoratets cirkulære af 30. juni 1982, suppleret med cirkulære af 13. oktober

[Arbejdsministeren]

1982. Heraf fremgår, at denne gruppe ikke er berettiget til at modtage supplerende dagpenge i undervisningsperioderne og ikke er berettiget til dagpenge i de undervisningsfrie perioder, der forekommer inden for faget, herunder perioden fra en undervisningssæsons afslutning og næste sæsons begyndelse.

Der har været rejst kritik af denne praksis ved flere lejligheder, og jeg har på den baggrund anmodet arbejdsdirektoratet om at undersøge dagpengeforholdene inden for hele undervisningsområdet og herunder genoverveje denne gruppes dagpengeret, især for så vidt angår deres ret til supplerende dagpenge.

Jeg finder ikke at kunne foretage nogen nyvurdering, før direktoratets undersøgelse er tilendebragt.

Spm. nr. S 434

Til *justitsministeren* (4/1 82) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Overtræder en erhvervsdrivende loven, hvis han undlader at anmelde økonomisk kriminalitet, som han får kendskab til f.eks. via sin detail- eller engros-forretning?«

Begrundelse

Forretningsdrivende oplever undertiden, at indkøb, som helt åbenbart er til den rekvirendes private forbrug, skal faktureres til f.eks. en hel- eller halvoffentlig institution, til f.eks. en fagorganisation eller til et andet privat firma.

For ikke at miste kunder viger forretningsdrivende tilbage for at foretage anmeldelse, men samtidig har spørgeren ofte fået stillet spørgsmålet, om den, der undlader en anmeldelse, så dermed kan risikere straf.

I mange tilfælde er det jo således, at en forretningsdrivende ikke præcis kan vide, om et givet vareindkøb er beregnet til brug i en organisation eller til en ansats private forbrug.

Besvarelse (12/1 83):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hverken for private erhvervsdrivende eller for andre private personer eller selskaber m.v. består der i almindelighed en strafsank-

tioneret pligt til at anmelde et formodet strafbart forhold til politiet.

Det kan dog tilføjes, at f.eks. en erhvervsdrivende, der leverer varer og fakturerer disse på en måde, der tager sigte på at overtræde de gældende skatte- eller afgiftslove m.v., selv risikerer at pådrage sig et strafferetligt ansvar for overtrædelse af de gældende bestemmelser eller medvirken hertil. Det kan herved nævnes, at straffelovens § 23, stk. 1, bestemmer, at »den for en lovovertrædelse givne straffebestemmelse omfatter alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen.«

Spm. nr. S 435

Til *udenrigsministeren* (4/1 83) af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Med hvilken begrundelse anvendtes artikel 113 i Romtraktaten ved forlængelsen af EFs handelssanktioner mod Sovjetunionen?«

Begrundelse

Den daværende socialdemokratiske regering havde store betænkeligheder, da den i foråret accepterede at anvende Romtraktatens artikel 113 ved politisk begrundede EF-handelssanktioner mod Sovjetunionen. Den gjorde udtrykkelig opmærksom på, at der var tale om en engangsforetagelse, og at anvendelsen af artikel 113 udelukkende var nødvendig for at sikre en hurtig og ensartet gennemførelse af sanktioner. (Jvf. Kjeld Olesens svar på forespørgslen nr. F 17, 12. maj 1982 – Folketingstidende, spalte 7224.)

Den 21. december 1982 besluttedes det at forlænge sanktionerne, men i betragtning af, at der er gået godt 9 måneder, inden beslutning om forlængelse tages, forekommer det ikke umiddelbart logisk, at det fortsat er nødvendigt at anvende artikel 113 for at sikre en hurtig og ensartet gennemførelse.

(Besvaret sammen med nedenstående spm. nr. S 436).

Spm. nr. S 436

Til *udenrigsministeren* (4/1 83) af:

Holger K. Nielsen (SF):

[Holger K. Nielsen]

»Mener regeringen, at forlængelsen af EFs handelssanktioner mod Sovjetunionen burde have fundet sted i det europæiske, politiske samarbejde i stedet for på grundlag af artikel 113 i Romtraktaten?«

Begrundelse

Da den socialdemokratiske regering den 9. marts 1982 accepterede EFs handelssanktioner mod Sovjetunionen, gjorde den opmærksom på, at den havde foretrukket en anden procedure, nemlig en vedtagelse i EBS, en koordination i henhold til artikel 224 i Romtraktaten og så nationale sanktioner.

Dette synspunkt blev bekræftet under forespørgselsdebatten i folketinget den 12. maj 1982.

Spørgeren finder det vigtigt at få bekræftet, at også den nye regering er af den opfattelse, at politisk begrundede sanktioner ikke bør finde sted på grundlag af artikel 113.

Besvarelse (12/1 83):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Forlængelsen den 21. december 1982 af EFs importforanstaltninger over for Sovjetunionen skete efter forudgående drøftelse den 20. december i det europæiske politiske samarbejde. Her viste det sig at være vurderingen, at situationen i og omkring Polen ikke havde ændret sig på en sådan måde, at der var grundlag for at lade foranstaltningerne udløbe, og at en ophævelse af de nævnte foranstaltninger i den givne situation ville have været et forkert politisk signal i forhold til Sovjetunionen.

Under hensyn til, at importrestriktionerne ville være udløbet ved årets udgang, var det det mest hensigtsmæssige og enkle, at forlængelsen skete ved anvendelsen af samme retsgrundlag og procedure som ved restriktionernes indførelse. Endvidere blev det på dansk foranledning besluttet, at spørgsmålet kunne tages op til revision inden den 1. marts d.å.

Regeringen finder ikke, at man generelt bør udelukke muligheden af, at beslutninger truffet i det politiske samarbejde teknisk gennemføres på grundlag af Romtraktatens art. 113.

Spm. nr. S 437

Til *justitsministeren* (5/1 83) af:

Wilhelm (VS):

»Vil ministeren tage initiativ til, at der gennemføres en uvildig undersøgelse af hændelsesforløbene i forbindelse med de seneste sammenstød mellem politi og unge på Nørrebro i København?«

Begrundelse

Ministeren har til dagspressen udtalt, at han frygter, optrapningen på Nørrebro ender med drab, hvis ikke udviklingen bringes under kontrol, jfr. således Politiken den 4. januar 1983.

Jeg finder, at denne frygt er velbegrundet.

Stillet over for sådanne alvorlige udsigter burde det være i alles interesse at få klarlagt, hvad det er, som i de konkrete situationer har foranlediget optrapningen, og som nu truer med at bringe hele situationen ud af kontrol.

Efter politiets fremstilling har de unge ganske uprovokeret optrappet metoderne til det nuværende niveau. Jeg skal ikke et øjeblik forsvarer, hvis der er smidt brosten og lignende mod politiet, som det har været fremført. Men hvis bestræbelserne skal gå i retning af at bringe udviklingen under kontrol, at nedtrappe konfrontationerne, så forekommer det ikke betryggende, hvis der – som refereret i store dele af pressen i dag – fra justitsministerens side gives grønt lys for skrappe politimetoder alene på grundlag af politiets fremstilling af begivenhederne. Det må ud fra alle synsvinkler foretrækkes, at hændelsesforløbene bliver uvildigt klarlagt, før myndighederne drager konklusioner, som kan få ganske alvorlige konsekvenser. De unge har en ganske anden udlægning af begivenhedsforløbet end politiet. Og det er før set, at politiets fremstilling ikke nødvendigvis er den fulde, objektive sandhed. Desuden må det være væsentligt at få klarlagt, om det er de egentlige BZere, der har været hovedaktører under konfrontationerne, inden man forbereder skrappe metoder, som netop vil komme til udfoldelse over for de egentlige BZere, nemlig i forbindelse med de planlagte rømninger af besatte ejendomme.

Som eksempel på politiets og de unges stærkt afvigende fremstillinger af begivenhederne kan anføres de to centrale episoder: den første, som endte med afbrænding af en politibil, og den anden, som omfattede affy-

[Wilhelm]

ring af tjenestepistol. Det må være muligt at få opklaret det faktiske hændelsesforløb i disse situationer. Efter politiets fremstilling blev politibilen parkeret på afstand, for at betjentene kunne inspicere et bål i nabogaden. Efter de unges fremstilling fløj betjentene ud af bilen med trukne knipler vendt mod de unge, som var i færd med at fyre fyrværkeri af, og aktionen havde intet at gøre med bålet i nabogaden. Politibilens placering synes at støtte de unges forklaring. Forløbet må kunne klarlægges, da der skal have været et halvt hundrede vidner.

Hvad skudepisoden angår, blev skuddene affyret som varselsskud op i luften. De unge hævder, at der blev skudt mod og gennem vinduerne, og at der er fundet skudhuller og projektiler. Forløbet må kunne klarlægges.

Desuden har pressefotografer og journalister hævdet, at politiet nytårsaften under fremrykningen gennem Stengade og Baggesensgade brugte en af de unge som skjold, jfr. således Politiken og Aktuelt den 2. januar 1983.

I den forbindelse udtaler den vagthavende i beredskabsafdelingen til Information den 3. januar 1983: »Jeg er ikke sikker på, at det billede taler sandt. Det er sikkert en helt almindelig anholdelse, og så har en fotograf taget det billede. Men der er intet til hinder for, at politiet kan bruge en anholdt som skjold, hvis politiet føler sig i livsfare.« Også dette forløb bør klarlægges. For det første, om det er rigtigt som hævdet i Politiken og Aktuelt, at politiet brugte en anholdt som skjold. For det andet, om det kan være korrekt, hvad den vagthavende citeres for, at der intet er til hinder for, at politiet kan bruge en anholdt som skjold. Det kan formentlig da ikke være korrekt. På fotografiet ses mindst 15 bevæbnede og beskyttede politifolk, mens den anholdte er fuldstændig ubeskyttet. Det kan da formentlig ikke være rigtigt, at borgere, som tilfældigt anholdes under optøjer, vilkårligt skal kunne benyttes som skjold for det politi, som er ansat og udstyret til at tage sig af den slags opgaver.

Hvad angår politiets objektivitet, så skal jeg erindre om, at politiet og dermed justitsministeriet i månedsvis hårdnakket benægtede anvendelsen af det livsfarlige »blokade-greb«, indtil der forelå fotografisk dokumentation for dets anvendelse. Jeg skal erindre om anvendelsen af provokatør ved Steins

Laboratorium, som nær havde bragt situationen ud af kontrol, og som blev benægtet og søgt tilsløret af politiaktionens ledelse, indtil de demonstrerende tilfældigvis kunne afsløre provokatørens identitet.

Jeg skal erindre om politiledelsens fremstilling af begivenhederne ved rydningen af gummifabrikken på Nørrebro for et år siden, som blev klart dementeret ved filmdokumentation i TV-Avisen.

Og jeg skal erindre om, at politiledelsen ved samme lejlighed hævdede, at anvendelsen af tåregas var sket i overensstemmelse med reglementet. Da jeg derefter offentliggjorde tåregasreglementets sikkerhedsbestemmelser, kunne enhver se, at det ikke var korrekt. Dengang ville justitsministeren ikke uden videre tage stilling til, om reglementet var overtrådt. Det skulle undersøges. Resultatet af denne undersøgelse har vi endnu ikke hørt noget til. Det vil jeg gerne benytte lejligheden til at efterlyse.

Hvis ministerens drøftelser med Københavns politidirektør medfører, at politiet tager »skrappere midler« i brug ved de bebudede ejendomsrydninger, kan det kun bestyrke frygten for, at situation kommer helt ud af kontrol.

Det er værd at erindre, at København for 12–15 år siden oplevede langt flere ejendomsbesættelser end nu, uden at politiet nogen sinde tog tåregas eller »skrappere midler« i anvendelse. Det er især værd at erindre, at disse besættelser, »slumstorme«, opførte øjeblikkelig, da metemet, de unges manglende tag over hovedet, omsider blev bare delvis afhjulpet ad politisk vej ved »slumstormerparagraffen« i boliglovgivningen.

Optrapningen, som den vi nu er vidne til på Nørrebro, har altid været resultat af en vekselvirkning. Man kan næppe hindre de forskellige cowboy-politikere i straks at trække blank og kræve dette og hint uden at undersøge sagen, men ministeren, som frygter, at fortsat optrapning ender i drab, burde være interesseret i en uvildig undersøgelse.

For resten er det da tankevækkende, så roligt der har været omkring Christiania i al den tid, politiet har haft nok at gøre med konfrontationer med BZerne.

Besvarelse (12/1 83):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Justitsministeriet kan oplyse, at eventuelle klager over de pågældende polititjenestemænds handlemåde kan indgives til politidirektøren i København, som derpå vil foretage de fornødne undersøgelser og tage stilling til klagerne efter de almindelige regler, som gælder på området. Den afgørelse, som træffes, kan indbringes for justitsministeriet som klageinstans.

Hvis nogen føler sig forulempet af politiet i forbindelse med de seneste dages begivenheder, kan jeg henvise til den her beskrevne klagevej, idet justitsministeriet naturligvis nøje vil vurdere og undersøge eventuelle klager.

Spm. nr. S 438

Til *indenrigsministeren* (5/1 83) af:

Wilhelm (VS):

»Kan ministeren forklare, hvorfor præparatet Abalgin (R) ikke er afregistreret af sundhedsstyrelsen, og hvordan dette stemmer med lægemiddellovens betingelser for godkendelse af medicinske specialiteter?«

Begrundelse

I den offentlige debat, der har fundet sted efter ministerens besvarelse af spørgsmål nr. 346 fra Bernhardt Tastesen, er det dels fremgået, at sundhedsstyrelsen ikke vil følge ønsket fra embedslægen i Vejle amt og fra hr. Tastesen om at indføre receptkopiagt for Abalgin, dels fra lægelig side fremført, at Abalgin burde have været afregistreret for længe siden.

Til støtte for det sidste, som er fremført af læge Peter Ege i Politikens kommentar den 19. december 1982, anføres bl.a., at Abalgin er forrygende giftigt, at sikkerhedsmargenen ved anvendelsen er uacceptabelt lille, at der i de seneste år har været 20–30 dødsfald årligt blandt unge stofmisbrugere som følge af utilsigtet Abalginforgiftning, at præparatet i henseende til ordinationsformålet, smertestillelse, har ringere virkning end andre, mindre giftige og mindre misbrugte præparater, samt at Abalgin i flere undersøgelser har vist sig med hensyn til smertestillelse ikke engang at kunne hamle op med kalktabletter!

Hvis dette er rigtigt, forekommer det helt ubegribeligt, at dette præparat fortsat er godkendt efter lægemiddelloven og endda tilskudsberettiget.

Efter lægemiddellovens bogstav skulle intet præparat kunne godkendes til det danske marked, medmindre det i højere grad end hidtil godkendte præparater opfylder et medicinsk behov og i øvrigt er uden alvorligere bivirkninger. Om man i disse henseender har været i god tro, da Abalgin i sin tid blev registreret, får stå hen, men så stort et knæfald over for medicinalindustrien som at beholde det på markedet efter de ovenfor refererede virkninger og mangel på virkninger kan vel ikke være nødvendigt.

Besvarelse (12/1 83):**Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):**

Spørgeren henviser i sin begrundelse for det stillede spørgsmål til den offentlige debat, der har fundet sted efter min besvarelse af hr. Bernhardt Tastesens spørgsmål – spørgsmål nr. S 346 – vedrørende eventuel indførelse af skærpede kontrolforanstaltninger i forbindelse med stoffet Abalgin.

Jeg skal hertil bemærke, at præparatet Abalgin netop på grund af dets smertestillende virkning har betydning for et stort antal patienter med kroniske (uhelbredelige) sygdomme. Præparatet har den særlige fordel, at det kan gives på en måde, så det virker i mange timer. Det betyder, at der kan skaffes disse patienter nattesøvn og hvile. Samtidig er præparatet velegnet i en række tilfælde af smertebehandling, hvor den pågældende patient ikke kan tåle andre smertestillende præparater som f.eks. Acetylsalicylsyre. Ved at anvende Abalgin i disse tilfælde undgår man at skulle overveje brug af præparater af morfingruppen, som særlig nemt fører til misbrug, tilvænning m.m.

Det er således urigtigt, at anvendelsen af Abalgin ikke er terapeutisk velbegrundet. Derimod er det rigtigt, at præparatet skal anvendes med særlig omtanke og påpasselighed, fordi der er en snæver margen mellem den terapeutiske dosis og den dosis, der kan give forgiftningssymptomer. Som jeg nævnte i mit svar til hr. Bernhardt Tastesen, er det den enkelte læges ansvar, om der i et konkret tilfælde bør ordineres Abalgin. Specielt med hensyn til risikoen ved at ordinere Abalgin

[Indenrigsministeren]

til stofmisbrugere kan jeg oplyse, at der fra sundhedsstyrelsen den 29. december 1982 er udsendt en meddelelse til landets læger, hvoraf det fremgår, at det vil være i strid med principperne for god lægegerning at ordinere bl.a. Abalgin til personer, der vides at have et stofmisbrug eller et alkoholmisbrug. Af den nævnte meddelelse fremgår det også, at sundhedsstyrelsen – som jeg bebudede i mit svar til hr. Bernhardt Tastesen – nærmere vil følge ordinationen af bl.a. Abalgin til medicin- eller alkoholmisbrugere.

Der er ikke på det foreliggende et grundlag for sundhedsstyrelsen til at afregistrere præparatet.

Spm. nr. S 439

Til *socialministeren* (5/1 83) af:

Birthe Hansen (SF):

»Påtænker socialministeren at begrænse eller fjerne muligheden for via personlige tillæg at yde pensionister økonomisk hjælp til tandproteser?«

Begrundelse

Socialministeren kom i en nyhedsudsendelse i Danmarks Radio den 27. december 1982, kl. 18.30, med en udtalelse, hvoraf fremgik, at socialministeren ikke mente, at anskaffelsen af tandproteser var en social sag. Selv om vi er nogle, der skal bære øgede byrder, er det vel ikke rimeligt, at netop pensionister uden anden indtægt fratages muligheden for at tygge det daglige brød.

Besvarelse (17/1 83):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Der er ikke i socialministeriet overvejelser om at begrænse eller fjerne muligheden for via personlige tillæg at yde pensionister økonomisk hjælp til tandproteser.

Ældrekommissionen har i sin 3. delbetænkning, side 172 f, peget på, at ordningen med personligt tillæg til hjælp til dækning af udgifter til tandproteser af pensionisterne generelt opfattes som uoverskuelig og urimelig, fordi man i hvert enkelt tilfælde – ofte på forhånd – skal anmode social- og sundhedsforvaltningen om bistand. Ældrekommissionen har derfor bl.a. indstillet, at støtte til tandbehandling ydes efter faste regler, der

indeholder kriterier for, til hvad og hvor meget der kan ydes i støtte.

Et udvalg under socialministeriet, der har til opgave at undersøge mulighederne for at fastsætte regler for ydelse af personligt tillæg, vil se på, om der kan fastsættes regler for tilskud til tandproteser. Disse overvejelser vil ske på baggrund af Ældrekommissionens indstilling og ikke med henblik på forringelser af de eksisterende ordninger.

Spm. nr. S 440

Til *arbejdsministeren* (6/1 83) af:

Lawaetz (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvorledes det forholder sig efter de nye regler med hensyn til, hvor meget arbejdsgiver, arbejdstager og det offentlige betaler af arbejdsløshedsunderstøttelsen angivet i procent?«

Begrundelse

Det er en udbredt opfattelse, at lønmodtagerne betaler en væsentlig del af understøttelsen ud fra det oprindelige forsikringsprincip. Det er derfor væsentligt, at skatteborgerne gøres bekendt med den meget store andel, som i dag betales af statskassen.

Besvarelse (12/1 83):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Ved lov nr. 576 af 27. oktober 1982 blev bestemmelserne om opkrævning af arbejdsgiver- og medlemsbidrag til arbejdsløshedsforsikringen ændret, således at parternes bidrag blev sat væsentligt op.

Fra 1. januar 1983 udgør arbejdsgiverbidraget på årsbasis $11,25 \times$ højeste dagpenge = kr. 3.769 pr. ansat ($\div 1$), medlemsbidraget udgør 6,0 gange dagpengenes størrelse i pågældende arbejdsløshedskasse, normalt kr. 2.010 pr. medlem pr. år.

Udgifterne til dagpenge/efterløn/feriedagpenge er på finansloven for 1983 optaget med følgende beløb:

	mia. kr.
Dagpenge	19,00
Efterløn	5,45
Feriedagpenge	0,53
I alt	24,98

[Arbejdsministeren]

Arbejdsgiver- og medlemsbidraget er på finansloven for 1983 optaget med følgende beløb (korrigeret for virkningerne af en ændret opkrævningsprocedure):

	mia. kr.
Arbejdsgiverbidrag.....	2,915
Medlemsbidrag	3,450

Omgregnet til pct. udgør arbejdsgiverbidraget 12 pct. af de samlede udgifter til arbejdsløshedsforsikringen, mens medlemsbidraget udgør 14 pct. af de samlede udgifter.

»Partsfinansieringen« inden for arbejdsløshedsforsikringen udgør således 1/4 af de samlede udgifter til dagpenge/efterløn/feriedagpenge.

Spm. nr. S 442

Til *miljøministeren* (6/1 83) af:

Hove Sørensen (SF):

»Kan ministeren oplyse, om miljøstyrelsen har fraveget den fortolkning af Superfos' udledningstilladelse af 30. maj 1979, som kommer til udtryk i miljøstyrelsens responsum til politimesteren i Fredericia (j.nr. M. 26541/25-1), side 3, eller om man vil fastholde denne fortolkning som den biologisk set korrekte måde at kontrollere forureningen på i dette tilfælde, også efter at statsadvokaten i Sønderborg har overtaget behandlingen af anmeldelsen mod Superfos?«

Besvarelse (17/1 83):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Miljøstyrelsen oplyser følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Der er ingen vaklen i miljøstyrelsens stilling til fortolkningen af vilkårene i Superfos' udledningstilladelse af 30. maj 1979 vedrørende koncentrationer, tilmængder og årsmængder, for så vidt angår de af udledningstilladelsen omfattede forurenende stoffer.

1. Det er fremdeles miljøstyrelsens opfattelse, at vilkårene må forstås således, at det ikke er tilstrækkeligt, at årsmængderne holdes inden for sådanne størrelser, at årsmængden – beregnet ud fra målte koncentrationer og vandmængder – holdes inden for de i vilkårene fastsatte årsværdier med mere end 10 pct.

2. Det står fremdeles fast, at miljøstyrelsen fortolker vilkår 1 i udledningstilladelsen af 30. maj 1979 således, at stofkoncentrationerne i hver enkelt døgnprøve, udtaget som beskrevet i vilkår 3, *heller ikke* må overskride de anførte gennemsnitskoncentrationer med mere end 20 pct., ligesom de anførte timeværdier, beregnet ud fra disse gennemsnitskoncentrationer og målte vandmængder, ikke må overskrides med mere end 20 pct.

Ad 1 og 2

Superfos' udledning skal, for så vidt angår de af vilkår 1 i udledningstilladelsen af 30. maj 1979 anførte stoffer, opfylde *både* de under 1 anførte udledegrænseværdier og de under 2 anførte udledegrænseværdier.

Miljøstyrelsens opfattelse er bekræftet over for statsadvokaten i Sønderborg på dennes forespørgsel, efter at han havde besluttet sig til at rejse tiltale imod virksomheden, men inden indgivelse af begæring om tiltalerejsning for retten i Fredericia.

Der er ikke efter dette tidspunkt sket nogen ændring i styrelsens opfattelse af den korrekte fortolkning af vilkårene i udledningstilladelsen af 30. maj 1979.«

Spm. nr. S 444

Til *ministeren for Grønland* (7/1 83) af:

Margrete Auken (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvorfor Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC) på det årlige møde i juli 1982 på grund af manglende informationer ikke kunne stemme om en dansk resolution, der udtrykte bekymring vedrørende det canadiske Arctic Pilot Project (APP)?«

Begrundelse

Den danske delegation bragte allerede i 1981 spørgsmålet på bane i IWC og skulle således have haft den nødvendige tid til udarbejdelse af detaljerede informationer.

Besvarelse (14/1 83):

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

På IWCs årsmøde i juli 1982 distribueredes ved mødeugens begyndelse et skriftligt indlæg fra den danske delegation, hvori redegjordes for APP-projektet og de skadevirk-

[Ministeren for Grønland]

ninger for bl.a. hvaler, som der er grund til at nære frygt for i tilfælde af planernes gennemførelse. I indlægget opfordrede regeringen til, at APP-planerne og tilsvarende planer ikke blev gennemført, før der var fundet løsninger, som tilgodeså de særlige miljømæssige og socio-økonomiske interesser hos befolkningen i det berørte område.

Under spørgsmålets behandling senere i mødet fremførte delegationen tilsvarende synspunkter mundtligt.

Desuden udarbejdede Danmark, Holland og Sverige et forslag til resolution, som i sin operative del opfordrede de canadiske myndigheder til at overveje en udsættelse af beslutningerne om APP-planerne, indtil der var fundet løsninger på miljøspørgsmålene, som sikrede, at ingen hvalbestand i området ville blive truet. Inden forslaget blev fremsat, havde forslagsstillerne kontakt med andre delegationer for at opnå støtte til resolutionen.

Imidlertid kunne resolutionsforslaget ikke tiltrædes af en række lande, herunder lande, som traditionelt går ind for den stærkest mulige beskyttelse af hvalerne. Selv om enkelte delegationer anførte, at de ikke havde tilstrækkeligt kendskab til sagen, var de reelle begrundelser for den manglende tilslutning nok i højere grad bl.a. forholdet til Canada, principielle skibsfartsinteresser og behovet for energi.

Da det blev klart, at der ikke kunne opnås et passende flertal for resolutionsforslaget, trak delegationen det tilbage.

I øvrigt bemærkes, at der gennem hele mødeugen blev afholdt en lyd- og lysbilledforevisning uden for mødesalen, som behandlede APP-projektet og dets konsekvenser for dyrelivet. Forevisningen har modtaget økonomisk støtte fra miljøministeriet og ministeriet for Grønland. Samtlige delegationer blev orienteret om forevisningen.

Spm. nr. S 449

Til *finansministeren* (7/1 83) af:

Maisted (FP):

»Agter ministeren at foranledige tjenestemandslovens § 58, stk. 1, og lignende ordninger vedrørende tjenestefrihed uden løn ændret, således at orlov fra det offentlige tjeneste ikke finder sted i så høj grad, at ministeren ikke engang kan besvare det stillede

spørgsmål om, hvor mange der har orlov for tiden, og hvem det drejer sig om?«

Begrundelse

Spørgsmålet stilles i fortsættelse af mit spørgsmål nr. S 410 og ministerens svar herpå af 4. januar 1983.

Som et led i de nødvendige besparelser, som også regeringen er indstillet på skal ske, vil det være helt relevant at inddrage al den orlov, der er givet til offentligt ansatte, og det er ikke nogen begrundelse for ikke at besvare spørgsmålet, at det vil kræve et omfattende rundspørge. Hele problemet er sandsynligvis omfattende, og det er absolut rimeligt at få belyst, hvad en sådan ordning med orlov koster. Selv om orlov gives uden løn, siger det sig selv, at det øger omkostningerne og giver en form for dobbeltansættelse, der også florerer i amts- og kommunal regie. Når orloven udløber, står man med to ansatte i stedet for en.

I betragtning af at der ansættes ca. 80 nye mennesker i det offentlige hver dag ifølge finansministerens svar af 7. december 1982 på spørgsmål nr. S 309, er det urimeligt at opretholde en ordning, der kun kan medvirke til overflodsansættelser. I den private sektor kan man jo ikke bare være væk fra sit job i årevis og så have sikkerhed for at kunne vende tilbage. Der er ingen grund til, at offentligt ansatte har denne fordel fremfor privatansatte.

Besvarelse (17/1 83):

Finansministeren (Christoffersen):

Jeg har ingen aktuelle planer om at foreslå ændringer i de for statens ansatte gældende regler om tjenestefrihed uden løn, men jeg vil naturligvis følge udviklingen på området for at sikre, at reglerne ikke anvendes imod deres hensigt.

Spm. nr. S 453

Til *socialministeren* (10/1 83) af:

Inge Krogh (KrF):

»Vil ministeren oplyse, hvordan forsøgsordningen med plejeorlov er forløbet?«

Begrundelse

[Inge Krogh]

Spørgsmålet er stillet i tilslutning til mit spørgsmål nr. 321 af 25. januar 1980 til den daværende socialminister.

Besvarelse (17/1 83):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Forsøgsordningen med pleje af døende i hjemmet udløb den 31. december 1982.

Den under socialstyrelsen nedsatte styringsgruppe, som fik til opgave at iværksætte forsøgsordningen, at tilrettelægge registreringen af oplysninger under forsøgsordningen og løbende at vurdere ordningen, påregner i nær fremtid at afgive en rapport til socialministeriet.

Socialministeriet vil, når rapporten foreligger, sende den til socialudvalget.

Spm. nr. S 461

Til *landbrugsministeren* (10/1 83) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Ville det ikke være lige så rimeligt, at landmænd får erstatning, når de lider tab på grund af ulovlige havnearbejderstrejker, som når de lider tab på grund af mund- og klovsyge?«

Begrundelse

Lige så lidt som en landmand selv kan gøre for, at hans besætning rammes af mund- og klovsyge, kan han gøre for, at han har tab som følge af ulovlige strejker.

Besvarelse (12/1 83):

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Det vil stride imod almindelig sædvane, hvis det offentlige skulle yde erstatning til landmænd for produktionstab som følge af en strejkesituation.

Landmændenes situation under den nuværende havnearbejderstrejke er væsentlig forskellig fra den situation, en landmand bringes i, hvis hans besætning smittes af mund- og klovsyge.

I tilfælde af mund- og klovsyge slås de ramte besætninger ned for at forhindre udbredelse af sygdommen. Landmanden modtager erstatning herfor fra det offentlige.

For så vidt angår havnearbejderstrejken er de økonomiske virkninger mere generelle og

øver kun i særlige situationer og kun i begrænset omfang indflydelse på produktionsmulighederne.

Endelig skal det bemærkes, at mange landmænd har indgået langtidskontrakter om levering af foderstoffer. I disse kontrakter er indføjet en force majeure klausul, hvorefter foderstofleverandøren fritages for sin leveringspligt i forbindelse med strejkesituationer.

Langtidskontrakterne giver således ikke landmændene ubetinget forsyningsikkerhed.

Spm. nr. S 482

Til *ministeren for offentlige arbejder* (12/1 83) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Agter ministeren som led i regeringens bestræbelser vedrørende sanering af landets økonomi at foranledige nedlæggelse af HT (trafikselskabet i hovedstadsområdet), nu da det igen er bevist, f.eks. i Berlingske Tidende den 9. januar 1983, at HT fungerer uhensigtsmæssigt, at kollektiv trafik er alt for dyr, og at HT er for bureaukratisk?«

Begrundelse

Besparelsen ved at nedlægge HT ville jo give dobbelt gevinst, for når borgerne skifter til privatbefordring, giver dette jo benzinafgift m.v. til statskassen. For borgerne ville fordelene være mangfoldige. Man ville slippe for at komme meget sent hjem fra arbejde, fordi det tager meget lang tid at blive befordret i tog og bus; man ville slippe for at stå og fryse ved stoppesteder, og hvor dette ville være rentabelt, ville der opstå private busruter, som var brugervenlige, individuelle og menneskelige i forhold til de nuværende, snavsede busser, der ligner kinesiske trafikforhold.

Besvarelse (17/1 83):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg finder det sundt, at dagbladene i artikelsier fokuserer på bestemte emner, som er af betydning for de fleste af os i dagligdagen. Der kan herved bl.a. fremkomme berettiget kritik af det system, der i en given serie fokuseres på, som kan give anledning til, at

[Ministeren for offentlige arbejder]

de ansvarlige myndigheder får lagt brikkerne bedre på plads.

Men at nogen kunne forestille sig, at jeg på grundlag af en enkelt artikel i en sådan serie skulle tage et initiativ af den rækkevidde, der her er tale om, forekommer mig fantastisk. Det gælder ikke mindst, når holdbarheden af de præmisser, den pågældende artikel bygger på, kan drages i tvivl, hvilket i øvrigt også – og det med rette – fremgår af andre artikler eller indlæg i forbindelse med samme serie.

Mit svar på det stillede spørgsmål skal derfor kort og godt være et nej.

Spm. nr. S 484

Til *ministeren for offentlige arbejder* (12/1 83) af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Har ministeren meddelt amter og kommuner, at de gør klogt i hurtigst muligt at få nedlagt de amtslige trafikselskaber?«

Begrundelse

Det er jo nu klart for enhver, at der ligger milliardbesparelser at hente ved at privatisere danskernes behov for persontransport, og det er jo flere gange blevet påvist, at individuel transport er langt den billigste transportform fremfor de store busser, der kører rundt og ødelægger gader og veje, fylder urimeligt op i trafikken og giver borgerne urimeligt stort forbrug af tid for at komme fra sted til sted.

Besvarelse (17/1 83):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg har så stor tillid til amter og kommuner, at jeg tror, de selv kan finde ud af, hvorledes de ønsker den kollektive trafikbetjening i deres områder tilrettelagt og organiseret. Mit svar er derfor nej.

I øvrigt kan jeg henvise til mit svar på spørgsmål nr. S 482.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 90:

Forslag til lov om ændring af lov om levnedsmidler m.m.

Af Hove Sørensen (SF) m.fl.
(Fremsat 16/12 82).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Levnedsmiddeloven blev vedtaget i 1973 som et led i miljøreformen. Hovedformålet med loven var harmonisering af lovgivningen samt at opnå en tværgående regulering med hensyn til tilsætningsstoffer, forurening og mærkning.

I 1978 blev der gennemført nogle mindre ændringer af loven. Ændringerne blev enstemmigt vedtaget, og der blev ikke på dette tidspunkt fundet behov for yderligere ændringer. Det er tilsyneladende forslagsstillerens opfattelse, at der nu er opstået behov for en revision af loven.

Mit udgangspunkt for behandlingen af dette lovforslag er, at levnedsmiddeloven har fungeret efter hensigten og har vist sig at være et godt redskab. Forbrugere og industrien, som følger loven til daglig, har da heller ikke ønsket ændringer af principperne i loven.

Jeg er enig i, at levnedsmiddelovgivning kan spille en rolle ved forebyggelsen af en række sygdomme, og i, at de sundhedsmæssige hensyn altid først skal være tilgodeset i levnedsmiddelspørgsmål.

Det er imidlertid min opfattelse, at der allerede inden for lovens eksisterende rammer er mulighed for at udstede de nødvendige regler til beskyttelse af forbrugere mod sundhedsrisiko og vildledning. Jeg mener altså ikke, der er behov for en revision af levnedsmiddeloven, og mener i øvrigt, at en ændring af en så væsentlig lov må bero på grundige overvejelser baseret på konstaterede mangler i loven. Spørgsmålet for mig er, om ikke forslagsstillerne snarere ønsker en debat om, hvilke regler der bør udstedes i medfør af loven, end en egentlig ændring heraf.

Forslagsstillerne peger specielt på tilsætningsstof-, forurenings- og ernæringsområdet. Jeg siger ikke, at der ikke er flere problemer tilbage på disse områder, for det er der, men de kan løses og bliver løst inden for den gældende lovs rammer – så vidt muligt i enighed mellem erhverv og forbrugere.